

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

MOTTO:

„Budúcnosť bude taká, aká je škola dnes“

(Szent-Györgyi Albert)

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: ISCED 1, ISCED 2

Dĺžka štúdia: deväť rokov (štyri roky, päť rokov)

Vyučovací jazyk: maďarský

Študijná forma: denná

Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola s VJM, Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola

Adresa: Mládežnícka 7, 986 01 Fiľakovo

IČO: 37828878

Riaditeľ školy: Mgr. Agnesa Janušeková

Koordinátor pre tvorbu ŠVP: Mgr. Agnesa Janušeková

Ďalšie kontakty: 047/4381924, 0908023943, skola@zsmfilakovo.edu.sk

Zriaďovateľ:

Názov: Mestský úrad

Adresa: Radničná 25, 986 01 Fiľakovo

Kontakty: 047/4381001, 047/4381011

Platnosť dokumentu do 2012 (ISCED 1), 2013 (ISCED 2)

Podpis riaditeľa

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

PRE 1. STUPEŇ ZŠ – ISCED 1

I. Všeobecná charakteristika školy

Základná škola s VJM na Mládežníckej ulici č. 7 vo Filakove je plnoorganizovaná základná škola, to znamená, že má ročníky 0 až 9, má školský klub detí a školskú jedáleň. Areál školy tvorí šesť budov, veľké športové ako aj moderné detské ihrisko, priestranný asfaltový školský dvor a veľká nezastavaná plocha zelene. V dvoch hlavných budovách sú učebne a kabinety. Ďalšie budovy tvoria telocvičňa, školský klub a jedáleň, dielňa a byt školníka.

Škola pôsobí ako právny subjekt. Je samostatnou rozpočtovou organizáciou na úseku základného školstva. Zriaďovateľom školy je Mesto Filakovo, Radničná 25, 986 01 Filakovo.

Kontaktné možnosti: 047/4381924 – tel/fax

www.zsmfilakovo.edu.sk

e-mail: skola@zsmfilakovo.edu.sk

Počet tried v šk. roku 2009/2010	27
I. stupeň	10
II. stupeň	17

Školský klub detí pracuje v šiestich oddeleniach. Škola má metodické združenie ročníkov 1. – 4. vrátane prípravného ročníka a 8 predmetových komisií na II. stupni, ktoré pracujú v tomto zoskupení predmetov:

- maďarský jazyk
- slovenský jazyk
- cudzie jazyky
- dejepis, občianska výchova, etická výchova, regionálna výchova
- matematika, fyzika, informatika
- zemepis, prírodopis, chémia
- hudobná a výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, technická výchova
- telesná výchova, pohybová príprava

Naša škola je vybavená jazykovým laboratóriom na výučbu cudzích jazykov, fitnesscentrum pre učiteľov. Máme učebne na vyučovanie informatiky, chémie, fyziky, hudobnej výchovy, pracovnej výchovy. Veľká knižnica slúži ako čítareň pre žiakov. Na udržiavanie ľudových tradícií máme zariadené múzeum ľudových tradícií. Pre žiakov I. stupňa našej ZŠ sme zriadili tzv. rozprávkovú izbu, na stene ktorej sú namaľované rozprávkové bytosti. Táto miestnosť je vybavená videorekordérom a televíznym prijímačom.

Čo sa týka technického stavu budov, to už je menej vyhovujúce. Za posledných pár rokov sa nám podarilo po etapách zrekonštruovať sociálne zariadenia vo všetkých budovách, obnoviť zariadenie v 80% učebni, obnoviť jednu triedu v ŠKD, vymaľovať priestory školskej kuchyne a skladu zemiakov, zabudovať spojovaciu chodbu medzi budovami A a B.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Naša škola sa nachádza v Novohradskom regióne, v málopodnetnom prostredí, kde je vysoké percento nezamestnanosti. Je to najväčšia plnoorganizovaná škola s vyučovacím jazykom maďarským v meste aj v jeho okolí. Zároveň je aj spádovou školou pre viaceré obce, z ktorých k nám prichádzajú žiaci s rôznymi záujmami a pripravenosťou na ďalšie štúdium. Z uvedených dôvodov musíme na druhom stupni pokračovať vo vzdelávaní v dvoch smeroch:

- a) Pre deti nadané, zistené na základe prijímacích skúšok do 5. ročníka, ponúkame rozšírené vyučovanie cudzích jazykov a informatiky s využitím nových metód a foriem vyučovania.
- b) Pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a pre slaboprospeievajúcich žiakov naďalej budeme zabezpečovať tradičné vyučovanie s dôrazom na pracovnú výchovu.

Naším cieľom je vyhovieť požiadavkám rodičov, aby každý žiak v škole zažil úspech a radosť z úspechu, aby sa plne rozvíjal podľa svojich schopností. Veľký dôraz budeme hneď od začiatku klásť na vytvorenie dobrého tímu v triede, na rozvíjanie sebapoznania, sebahodnotenia, samostatnosti a tvorivosti žiaka. Chceme si všímať nadanie a talent jednotlivých žiakov v rôznych oblastiach a rozvíjať ich do maximálnej možnej miery.

1. Pedagogický princíp školy

Ciele výchovy a vzdelávania školy:

- premeniť tradičné encyklopedicko - memorovacie a direktívno – neživotné školstvo na tvorivo – humánnu výchovu a vzdelávanie, kde je dôraz na multidisciplinárnych zručnostiach: schopnosť pracovať v tíme, schopnosť komunikovať, schopnosť tvorivo riešiť problémy, rozhodovať sa, robiť závery, kriticky a samostatne myslieť, rozvíjať seba a podnecovať rozvoj iných, možnosť výberu cudzích jazykov, schopnosť používania najnovších (najmä informačných a telekomunikačných) technológií.

Priority školy:

- zabezpečiť kvalitné vzdelávanie a výchovu žiakov;
- skvalitňovať vyučovanie slovenského jazyka a cudzích jazykov (anglického a nemeckého jazyka);
- zvyšovať zručnosť počítačovej gramotnosti;
- organizovať školské projekty zamerané na netradičné formy vyučovania;
- skvalitňovať medziľudské vzťahy projektmi zameranými na sebaoznávanie a zážitkové učenie;
- ponúknuť kvalitné aktivity na voľný čas pre deti aj dospelých;
- udržiavať dobrý imidž školy;
- sloboda výberu, rozhodovania a voľby.

Ostatné ciele školy:

- aby žiaci získali dobrý učebný štýl, poznali svoje silné a slabé stránky;
- posilniť motiváciu učiteľov;
- skvalitniť spoluprácu s rodičmi, inými školami a organizáciami.

Poslanie školy:

- škola poskytuje základné vzdelanie, zabezpečuje rozumovú výchovu v zmysle vedeckého poznania a v súlade so zásadami vlastenectva, humanity; a demokracie a poskytuje mravnú, estetickú, pracovnú, zdravotnú, telesnú výchovu a ekologickú výchovu žiakov, umožňuje aj náboženskú výchovu;
- škola pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium a prax;

- výchova a vzdelávanie žiakov tak, aby sa so svojimi vedomosťami a zručnosťami dobre uplatnili v spoločnej Európe.

Hodnoty školy:

- čestnosť;
- dobrá pracovná morálka;
- úcta;
- cieľavedomosť;
- kultúrne správanie sa;
- vyhovujúca komunikačná kultúra;
- sloboda a zodpovednosť;
- dôvera;
- kreativita;
- rovnosť šancí pre všetkých;
- rešpektovanie vzájomných práv;
- úcta navzájom i k sebe samému;
- schopnosť sebareflexie;
- uvedomenie si vlastnej chyby;
- kooperácia (spolupráca).

Vízia:

- vytvárať čo najlepšie podmienky pre realizáciu edukačného procesu v materinskom jazyku a mimoškolských aktivít s dôrazom na informatiku a rozvoj cudzích jazykov;
- vychovávať zdravé, schopné a úspešné deti.

Silné stránky školy:

- najväčšia plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským v regióne;
- kvalifikovanosť učiteľov – odborná úroveň;
- školský psychológ;
- tradície, tábory;
- úspešnosť väčšiny našich absolventov školy na stredných školách;
- Občianske združenie PRO IUVENTUS;
- jedáleň, knižnica, telocvičňa, ŠKD;
- bohatá záujmová činnosť;
- úspešné reprezentovanie školy na rôznych súťažiach;
- logo školy;
- 0. ročník;
- školský časopis Káó;
- spolupráca s inými organizáciami, školami, medzinárodné vzťahy;
- ďalšie vzdelávanie pedagógov;
- odborné učebne;
- úspešné projekty: INFOVEK, NADÁCIA PÉTERA PÁZMÁNYA, RODNÁ ZEM, MOBILITÁS;
- možnosť výberu foriem a metód vo vyučovacom procese;
- plavecký výcvik, škola v prírode, lyžiarsky výcvik;
- krásne zelené prostredie.

Slabé stránky školy:

- nedostatok financií;
- hodnotenie pracovníkov;
- zloženie žiakov (50 % zo sociálne znevýhodneného prostredia);
- nedostatočná spolupráca s rodičmi;

- nevhodné rodinné prostredie, málo vyhovujúca rodinná výchova;
- nedostatočne vybavené odborné učebne;
- chýba organizátor podujatí na škole;
- oplotenie plochy školy;
- agresivita žiakov;
- nezáujem zo strany rodičov aj žiakov;
- vzťah so zriaďovateľom;
- slabá starostlivosť o talentovaných žiakov;
- chýba reklama školy („PR-ová činnosť“);
- chýba spolupráca so školami z okolia;
- potreba rekonštrukcie jednotlivých miestností (učebňa hudobnej výchovy, knižnica, dielňa, šatne);
- chýba učebňa výtvarnej výchovy.

Strategický program školy:

- účinné rozvíjanie základných zručností a schopností (vnútorné merania, merania na konci roka, hospitácie);
- príprava žiakov 9. ročníka na prijímacie skúšky na strednú školu;
- účinné vyučovanie informatiky, cudzích jazykov a športu (zabezpečením kvalifikovaných učiteľov, odborných učební, rozširovaním strojového parku, softvéru, ďalším vzdelávaním učiteľov);
- podpora optimálneho telesného aj duševného vývoja (byť príkladom);
- rozvoj samostatnosti žiaka;
- zvyšovanie finančných zdrojov (projekty, sponzorský dar atď.);
- starostlivosť o talentované deti (záujmové krúžky, účasť na súťažiach, projektoch atď.);
- sprostredkovanie identity, národnostného bytia, Európanstva a ľudských hodnôt (byť osobným príkladom, uchovávaním tradícií);
- kvalifikovaní učitelia;
- rekonštrukcia budovy školy a jej okolia (výmena strechy, tabúľ, učebne, osvetlenie, výsadba zelene...);
- zachovanie počtu žiakov (pravidelné udržiavanie kontaktu, rodičovské združenia, otvorené týždne - dni otvorených dverí, konzultačné hodiny, prieskum trhu, hľadanie partnerov);
- účinná reklama školy (zvýšením záujmu o školu);
- nové metódy a formy vo vyučovaní (projektové vyučovanie);
- fórum pre deti.

2. Profil absolventa

Absolvent I. stupňa má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, počtárskej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti. Získal základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilosti. Váži si seba a druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných. Získal základy používania materinského, štátneho a cudzieho jazyka.

3. Pedagogické stratégie

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktoré sú prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Okrem informačno-receptívnych metód, ktoré sú charakteristické pre tradičné vyučovanie budeme využívať aj metódy a formy pomocou ktorých sa dosahuje vyššia aktivita, samostatnosť a tvorivá činnosť žiakov ako skupinové vyučovanie, problémové vyučovanie, heuristické metódy, tvorivé vyučovanie (tvorivá dramatika), integrované, programové, individuálne vyučovanie, vyučovacie bloky, projekčné etapy, vyučovanie v rôznom prostredí, exkurzie, športové aktivity, účelové kurzy (plavecký kurz, lyžiarsky kurz), škola v prírode a pod. Budeme sa snažiť dôsledne vychádzať z potrieb žiakov a motivovať ich do učenia pestrými formami výučby. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov. Budeme sa viac orientovať na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slaboprospeievajúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie.

Podporujeme vyučovanie pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a tímové projekty, dlhodobé samostatné práce, prezentácie výstupov, praktickú výučbu. Využívame IKT vo vyučovaní, zapojili sme sa do medzinárodného projektu.

4. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

a) Žiaci so zdravotným znevýhodnením:

- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie (centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie), resp. so špeciálnou školou;
- odborné personálne zabezpečenie (servis školského špeciálneho pedagóga, školského psychológa, výchovného poradcu, asistenta učiteľa);
- spolupráca s rodičmi a ďalšími subjektmi podľa potreby;
- špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov.

b) Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia:

- školský psychológ, asistent učiteľa, školský klub, spolupráca s rodičmi, bezplatné doučovanie.

c) Žiaci s nadaním:

- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie;
- vedomostné súťaže, olympiády (Pytagoriáda), Poznaj slovenskú reč, Prednes poézie a prózy, Pekná maďarská reč, výtvarné, umelecké, športové súťaže;
- spolupráca s rodičmi (vrátane ich informovaného súhlasu so zaradením dieťaťa do programu pre nadaných);
- materiálne zabezpečenie pre vzdelávanie nadaných žiakov (špeciálne učebnice, encyklopédie, alternatívne učebné materiály, učebné pomôcky, výpočtová a rozmnožovacia technika a pod.).

III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

2. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú pridelovať na základe:

- pozorovania(hospitácie);
- rozhovoru;
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje(prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy);
- sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa;
- hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti atď.;
- hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy;
- vzájomného hodnotenia učiteľov;
- hodnotenia učiteľov žiakmi.

3. Hodnotenie školy

Monitorujeme pravidelne:

- podmienky na vzdelanie;
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi;
- prostredie – klímu školy;
- priebeh vzdelávania- vyučovací proces- metódy a formy vyučovania;
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- výsledky vzdelávania;
- riadenie školy;
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov;
- kvalita výsledkov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov;
- dotazníky pre absolventov školy;
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach;
- SWOT analýza, analýza portfólia P. Kotlera.

IV. Školský učebný plán

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín 1. ročník	Počet hodín 2. ročník
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	8	6,5
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	5,5
	Prvý cudzí jazyk	-	
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4,5
	Informatická výchova		1
Príroda a spoločnosť	Prírodoveda	-	1
	Vlastiveda	0,5	1
Človek a hodnoty	Etická výchova	0,5	1
	Náboženská výchova	0,5	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	-	-
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1
	Výtvarná výchova	1,5	1,5
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2
SPOLU		23	25

V. Učebné osnovy

Obsahujú

1. Charakteristiku predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania
2. Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti, vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí
3. Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi
4. Požiadavky na výstup
5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania
6. Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.
7. Hodnotenie predmetu

VI. Návrh tematických okruhov jednotlivých predmetov

Maďarský jazyk

1. Posilnenie spôsobilostí

1.1 Posilniť čitateľskú gramotnosť

Posilniť čitateľskú gramotnosť v rámci jednotlivých ročníkov a zložiek predmetu. Klásť dôraz nie len na čítanie umeleckých ale aj vecných textov, zamerať sa aj na čítanie s porozumením nesúvislých textov (mapy, grafy a pod.), pričom sa odporúča využívať rôzne techniky, formy a stratégie čítania s porozumením (napr. informatívne čítanie, zážitkové čítanie, dramatizácia textu). Využiť a posilniť medzipredmetové vzťahy v rámci čitateľskej gramotnosti.

V 1. ročníku sa zamerať hlavne na osvojenie si techniky čítania s využitím hlasových, dychových a artikulačných cvičení, nacvičovať, rozvíjať spisovnú výslovnosť.

Zdroj: výber konkrétnych textov je na rozhodnutí učiteľa, pričom je dôležité využívať veku primerané vecné a umelecké texty z rôznych oblastí.

1.2 Posilniť komunikačné spôsobilosti žiakov

Posilniť ústny a písomný prejav žiakov v rámci jednotlivých ročníkov.

- Komunikatívna kompetencia - funkčne používať jazyk v rozličných komunikačných situáciách s oporou o elementárne poznanie jazykového systému. Je dôležité osvojiť si nielen verbálne správanie, ale aj neverbálne výrazové komponenty.
- Jazyková kompetencia - adekvátna interpretácia komunikatívnej situácie, schopnosť porozumenia v súlade s porozumením, aktívna účasť v komunikatívnych procesoch, veku primerane ovládať schopnosť ústnej a písomnej komunikácie.
- V 1. ročníku sa zamerať hlavne na osvojenie si techniky písania.

2. Posilniť medzipredmetové vzťahy

- formou prierezových tém, napr.: čas, priestor, atď. – materinský aj cudzie jazyky, prírodoveda, vlastiveda, matematika, atď.

Pozn.: Ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci základných predmetov ŠVP alebo v rámci prierezových tém, prechádzajúcich oblasťami vzdelávania: dopravná výchova, ochrana života a zdravia, atď.

- formou literárnych vzťahov, napr. hudobná výchova – ľudová pieseň.
- formou využitia prvkov IKT, ktoré sú aplikovateľné v rámci predmetu: práca s CD, e-mail, využívanie programu Word pri tvorbe textov, prezentácie v PowerPoint, vyhľadávanie informácií v elektronických médiách, internet atď.

2.1 Ďalšie možnosti rozšírenia

- formou zabudovania regionálnych prvkov do učiva
- využitím školských, obecných/mestských knižníc
- organizovaním rôznych súťaží
- organizovaním exkurzií – návšteva divadiel, kín, múzeí atď.

Vyučovacie metódy, formy a techniky

V našich podmienkach budeme využívať metódu analýzy, syntézy. Vybrané metódy, formy sú veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Vybrané metódy, formy majú byť veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov.

1. ročník

1. Jazyková komunikácia

Písanie

- samohlásky
- spoluhlásky
- arabské číslice

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- abeceda
- písmená: malé, veľké, písané, tlačené
- hlásky, slabiky, slová
- dĺžeň, dve bodky, dva dĺžne
- bodka, čiarka, otáznik, výkričník,
- melódia vety: oznamovacia, opytovacia

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta
- vety podľa obsahu: oznamovacia, opytovacia

2. Komunikácia a sloh

- pozdrav, oslovenie, predstavenie sa
- privítanie, rozlúčenie
- prosba/želanie
- poďakovanie
- ospravedlnenie — ústne
- vyjadriť súhlas/nesúhlas

3. Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- ilustrácia
- autor/spisovateľ, básnik
- kniha, noviny

Literárne žánre

- vyčítanka, riekanka
- hádanka
- báseň
- rozprávka

- ľudová pieseň
- detské ľudové hry
-

Štruktúra diela

- nadpis
- postava

2. ročník

1. Jazyková komunikácia

Písanie

- samohlásky
- spoluhlásky
- arabské číslice

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky
- samohlásky: krátke/dlhé
- spoluhlásky: krátke /dlhé
- spoluhlásky: j-ly
- hlásky, slabiky, slová
- zátvorka, dvojbodka
- melódia vety: rozkazovacia

Významová rovina jazyka

- slovotvorný základ; prípony

Tvarová rovina jazyka

- podstatné mená
- prídavné mená
- slovesá
- príslovky

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta
- vety podľa obsahu: oznamovacia, opytovacia

2. Komunikácia a sloh

- ospravedlnenie s vysvetlením
- blahoželenie - ústne
- adresa
- pohľadnica
- tvorba otázok (žiadosť o informáciu)
- rozhovor
- začiatok a koniec telefonického rozhovoru
- osnova (pomocou otázok)
- nápis, nadpis
- obsah (pomocou otázok)

3. Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- čitateľ/divák
- knižnica
- text
- časopis
- bábkové divadlo, báбка

Literárne žánre

- ľudová pieseň

Štylizácia textu

- zdobenina

Štruktúra diela

- dej

Metrika

- rým

Kompetencie- 1. a 2. ročník

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Jednotlivé poznatky z gramatiky sa rozširujú cyklicky v každom ročníku a viažu sa k nim poznatky z jazykovej správnosti a pravopisu. Rozvíjanie vyjadrovania a rečovej kultúry je integrovanou súčasťou všetkých zložiek vyučovacieho predmetu maďarský jazyk a literatúra na 1. stupni základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským.

ZVUKOVÁ A SKLADOBNÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Žiak

- odlišuje hlásku od písmena,
- pozná malé a veľké písmená, tlačené aj písané,
- spája hlásky do slabík, slabiky do slov, slová do jednoduchých viet,
- člení jednoduché vety na slová, slová na slabiky a slabiky na hlásky, správne a zreteľne artikuluje hlásky, slabiky, slová,
- napíše dĺžeň, dve bodky, dva dĺžne,
- napíše bodku za oznamovacou vetou, otáznik za opýtovacou vetou,
- napíše čiarku za samostatnými slovami, číslicami písanými za sebou v riadku,
- podľa predlohy správne odpíše výkričník,
- podľa predlohy alebo podľa pokynov učiteľa napíše veľké začiatkové písmená na začiatku vlastných mien osôb, miesta bydliska a na začiatku vety.

PÍSANIE

Písanie je súčasťou a zároveň jednou zo zložiek jazykového vyučovania na 1. stupni základnej školy. Pomocou písania sa učia žiaci vyjadrovať myšlienky a pomocou písma ich zaznamenávajú. Písanie tvorí integrálnu súčasť materinského jazyka. V 1. ročníku sa písanie vyučuje súbežne s čítaním a literárnou výchovou. Písanie je zakomponované do vyučovania v súlade s preberaným jazykovým učivom.

Žiak

- prečíta malé a veľké písmená písanej abecedy,
- prečíta arabské číslice,
- podľa požiadaviek na písmo pre 1. ročník a podľa predlohy správne napíše tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy,
- podľa požiadaviek na písmo pre 1. ročník a podľa predlohy správne napíše tvary arabských číslic,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa predlohy odpíše jednoduchý písaný text,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa predlohy prepíše jednoduchý tlačený text na písaný,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa diktovania napíše známe slová a číslice,
- zvláda základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Efektívne uplatnenie komunikačného princípu vyučovania podporuje aj integrácia jazykovej, literárnej a slohovej zložky. Podstata integrácie spočíva v zlúčení a prepojení jednotlivých zložiek vyučovacieho predmetu so širším interdisciplinárnym zapojením vedomostí, zručností a návykov žiakov, získaných v ostatných predmetoch a v praktickom živote.

Žiak

- pri ústnom prejave dodržiava správnu artikuláciu a výslovnosť,
- pri ústnom prejave sa vyjadruje zrozumiteľne,
- pri rozhovore rešpektuje základné komunikačné pravidlá,
- vie vyžiadať a podávať informácie (simulovanie situácií - pozdrav, oslovenie,
- predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba, želanie, poďakovanie, ospravedlnenie),
- vie vyjadriť svoj súhlas, nesúhlas,
- vie poskytnúť základné informácie o sebe,
- porozumie jednoduchým informáciám a podá ich ďalej,

- pomocou otázok tvorí jednoduché vety na základe ilustrácií,
- formuluje krátke otázky a primerane výstižné odpovede na otázky.

III. ČÍTANIE A LITERATÚRA TECHNICA ČÍTANIA

Žiak

- pozná všetky písmená abecedy (malé, veľké, písané, tlačené),
- vie správne artikulovať všetky hlásky maďarskej abecedy,
- chápe spojenie písmen s hláskami,
- vie postrehnúť hlásku v slabike, slove,
- vie rozkladať a skladať slabiky,
- vie rozkladať a skladať slová (na slabiky, hlásky),
- vie určiť počet a poradie hlások v slabike,
- vie určiť počet a poradie slabík v krátkych slovách,
- ovláda hlasné čítanie krátkych viet a rozumie im,
- vie odpovedať na otázky, ktoré sa viažu na obsah textu,
- na základe predchádzajúcej prípravy vie správne čítať primerane náročné texty.

LITERÁRNA VÝCHOVA

Žiak

- vníma literárne texty počúvaním, výrazným hlasným čítaním,
- vie rozprávať o prečítanom texte,
- vníma vzťah ilustrácie a obsahu literárnych ukážok,
- zreprodukuje, dramatizuje Časť rozprávky, poviedky zo života detí (za pomoci učiteľa),
- zahrá bábkové divadlo, aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramatizácii detských ľudových hier, rozprávok, básní,
- dokáže dokončiť začatý známy, prečítaný príbeh rozprávaním, dramatizáciou, prípadne i ilustráciou,
- primerane svojím schopnostiam vie predniesť krátke básne a úryvky z prózy,
- vníma rytmus riekaniek, vyčítaniek, básní,
- vie vymenovať postavy z prečítaných rozprávok, poviedok o deťoch, zvieratách,
- dokáže počúvať, hovoriť a riešiť jednoduché hádanky.

Odporúčanie:

Žiak

- má vedieť naspamäť aspoň 3- 4 básničky, 5-6 vyčítaniek, riekaniek,
- má poznať aspoň 5 rozprávok,
- má vedieť pomenovať postavy z niekoľkých známych rozprávok.

Tempo osvojovania si čítania a písania sa má prispôbiť k učebným schopnostiam žiakov, vyučovanie Čítania a písania sa má predĺžiť do konca 1. ročníka.

1. posilnenie spôsobilostí

1.1 Posilnenie kľúčových spôsobilostí

- v cudzom jazyku
- učiť sa učiť
- v oblasti informačnej a komunikačnej technológie
- sociálne a občianske kompetencie
- kultúrne kompetencie
- podnikateľské kompetencie

1.2 Komunikácia v slovenskom jazyku

- vypestovať a posilniť kladný vzťah:
 - k učeniu sa cudzieho jazyka
 - ku štátnemu jazyku
 - k slovenskej kultúre
- vypestovať a posilniť kladný vzťah a toleranciu:
 - k slovenskému národu
 - k ostatným etnikám
- upozorniť žiakov na odlišnosti a rovnosti.
- umelecké používanie jazyka v rámci estetických činností

1.3 Posilniť medzipredmetové vzťahy

- využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov z maďarského jazyka a literatúry (ľudová slovesnosť, základy čítania a písania, osobnosti literárneho a kultúrneho života), matematiky (časová a priestorová orientácia), prírodovedy (živočíchy a rastliny), vlastivedy (rodisko, kultúrne pamiatky), hudobnej (ľudové piesne, detské hry, osobnosti hudobného života) a výtvarnej výchovy (farby, osobnosti výtvarného života), IKT (práca s informáciami)

1.4 Ďalšie možnosti rozšírenia

- zabudovanie regionálnych prvkov do učiva
- využitie služieb školských, obecných/mestských knižníc
- organizovanie pobytu, exkurzií, výletu v slovenskom jazykovom prostredí,
- organizovanie detských a jazykových táborov v slovenskom jazykovom prostredí
- organizovanie školy v prírode a plaveckých v slovenskom jazykovom prostredí
- návšteva divadelných predstavení, kín, výstav, múzeí atď.
- čítanie detských časopisov a detskej literatúry v slovenskom jazyku
- sledovanie televíznych a rozhlasových relácií v slovenskom jazyku

Vyučovacie metódy, formy a techniky

Aby si žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti, t. j. plynulo prechádzali od reproduktívnej k produktívnej forme komunikácie, rozvíjali sa ich rečovo – komunikatívne zručnosti, schopnosť dorozumieť sa v rôznych komunikatívnych situáciách s primeranou znalosťou gramatiky, je potrebné prispôbiť obsah, metódy, formy ale aj tempo vyučovania s dôsledným uplatnením komunikatívneho princípu a podľa možnosti zabezpečiť monolingválny charakter vyučovania. v rámci zložiek učebného predmetu. Žiaci tejto vekovej kategórie sú vnímaví, orientujú sa hlavne na hrové situácie a formy vyučovania. Používanie jazyka pri hrách zohráva dôležitú úlohu v učení sa a rozvoji jazyka.

Dbáme o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka.

V začiatkovej etape použijeme metódu, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, kedy vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období je prípustné reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Túto etapu vhodne využívame na rozvoj neverbálnej komunikácie. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. V prvých dvoch ročníkoch sa spája rečová činnosť s pohybom, v úvodnom ústnom kurze sa vyučuje audiovizuálnou štruktúro–globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. V ďalšej etape vyučovania slovenského jazyka vyučujeme lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou priamu metódou.

1. ročník

Žiaci prichádzajú do I. ročníka s rôznymi jazykovými a rečovými kompetenciami. Preto je najdôležitejšie vytvorenie priaznivého motivujúceho prostredia, takej hrovej rečovej atmosféry, ktorá vzbudí trvalý záujem detí o osvojenie slovenského jazyka. V tomto veku vhodnou motiváciou môžeme vytvoriť a pestovať pozitívne postoje žiakov k slovenskému jazyku, ako druhému jazyku.

V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, kedy vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období je prípustné reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Táto etapa sa vhodne využíva na rozvoj neverbálnej komunikácie. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Vyššia úroveň osvojovania slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Obsah komunikácie

Rečové zámery

- nadviazanie kontaktu s osobami,
- pozdravy (Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Do videnia! Bozkávam!),
- oslovenia (pán učiteľ/pani učiteľka, teta, ujo),
- lúčenie sa (Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!),
- blahoželania (Blahoželám!),
- predstavovanie sa (Volám sa...),
- prosba (Prosím ťa/prosím vás...),
- poďakovanie (Ďakujem!),
- ospravedlnenie (Prepáč/prepáčte!),
- získanie informácií (Kde je ...?),
- vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada,
- vyjadrenie vďaky (Ďakujem!),
- slušné vyjadrenie prosby, požiadanie o pomoc (Pomôž/Pomôžte...),
- opis niekoho alebo niečoho na základe pomocných otázok.

Pojmové okruhy

Vyjadrenie

- jestvovania (je, sú),
- vlastníctva (mať voľačo, či, čia, čie, kto/čo),
- priestorových vzťahov (smery, polohy, situácie, vzdialenosť, veľkosť),
- časových vzťahov (čas, termín, včera, dnes, zajtra),
- kvantitatívnych vzťahov (počet: 0-10, veľa, málo, vek),
- kvalitatívnych vzťahov (postava, tvar, farba),
- logických vzťahov (priradovanie),
- verbálnych prostriedkov,
- neverbálnych prostriedkov.

Komunikačné témy

- Ø Osobné údaje a rodina
- Ø Dom a domov
- Ø Každodenný život
- Ø Voľný čas
- Ø Cestovanie
- Ø Starostlivosť o zdravie a telo
- Ø Škola a trieda
- Ø Obchod/nakupovanie
- Ø Počasie, kalendár
- Ø Príroda, ročné obdobia

Ústne prejavy

- Ø ústne formy spoločenského styku,
- Ø zážitkovo-dejové prejavy: dramatizácia.

Kľúčové komunikatívne kompetencie žiakov

Počúvanie s porozumením

Žiak

- ü rozumie bežné povely, pokyny, pozdravy, zdvorilostné prejavy,
- ü vníma a globálne porozumie prejav učiteľa,
- ü rozumie krátky súvislý prejav i dialóg prednesený priamo ale aj z nahrávky,
- ü globálne porozumie východiskový text vo vzorovom prednese učiteľa,
- ü porozumie reč partnera v transakčných rečových situáciách,
- ü globálne porozumie krátku rozprávku, ktorá má obdobu aj v maďarčine,
- ü porozumie otázky učiteľa,
- ü sleduje televízne programy primerané svojmu veku.

Ústny prejav

Žiak

- ü správne vyslovuje hlásky, slová, slovné spojenia a vety,
- ü správne artikuluje hlásky,
- ü jasne, nahlas, zrozumiteľne rozpráva,
- ü používa zámená (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, kde, prívlastňovacie: môj, moja, moje),
- ü primerane situácii používa zdvorilostné frázy (pozdravy, poďakovanie, prosba),
- ü doslovne reprodukuje vety, ktoré žiaci majú poznať spamäti,
- ü ovláda naspamäť piesne, detské hry, hádanky a básne určené na memorovanie.

Samostatný ústny prejav

Žiak

- ü predstaví sa, poďakuje sa za pomoc,
- ü presne a správne opakuje vety po učiteľovi,
- ü samostatne vymenuje členov rodiny, priateľov,
- ü tvorí vety o živote v škole, v rodine na základe otázok,
- ü reprodukuje rozprávku podľa členenej ilustrácie a na základe otázok,
- ü tvorí vety o známom obrázku na základe otázok,
- ü rozpráva o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov, pomocných otázok,
- ü hovorí krátkymi vetami o rodinnej slávnosti na základe otázok.

Usmerňovaný rozhovor

Žiak

- ü ovláda naspamäť veľmi krátke rozhovory,
- ü odpovedá na otázky v rámci precvičenej témy,
- ü spoločne zahrá bábkovú alebo inú scénu,
- ü dramatizuje precvičený text (rozprávku),

ü rieši štandardné sociálne situácie primerané svojmu veku v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, starí rodičia, slovenská podoba svojho mena, mená rodičov, súrodencov, vek, narodeniny, sviatky),

Dom a domov (pomenovanie miestností v dome/v byte, kuchyňa, detská izba, pomenovanie zariadení, činností, mesto/dedina),

Cestovanie (dopravné prostriedky, cesta do školy, správanie sa pri cestovaní),

Starostlivosť o zdravie a telo (zdravie, choroba, osobná hygiena, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport),

Škola a trieda (budova, zariadenie triedy, učebné predmety, základné učebné pomôcky, činnosti v triede, v škole, na školskom dvore, na ihrisku),

Obchod/nakupovanie (kultúra nakupovania),

Počasia, kalendár (dni v týždni, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, prázdniny, aktuálne počasie),

Príroda, ročné obdobia (domáce, lesné a poľné zvieratá, rastliny, činnosti v záhrade, premena prírody podľa ročných období, ochrana životného prostredia).

Jazykové prostriedky

Žiak

- ü si osvojí základnú aktívnu (100-150 slov a frazeologických spojení) a pasívnu (50 slov a slovných spojení),
- ü základné vetné modely:

Slovné spojenia typu:

1. Pomenovanie osôb, zvierat a vecí.
Kto je to? Čo je to? To je chlapec. To je mačka. To je auto.
2. Činnosti osôb, zvierat.
Čo robí Katka? Čo robí kohút? Katka kreslí. Kohút kikiríka.
3. Činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu.
Čo robím? Čo robíš? Ja sedím. Ty maľuješ.
4. Vlastnosti osôb, zvierat a vecí.
Aký/Aká/Aké je...? Peter (ten) je usilovný. Kohút (ten) je farebný. Zošit (ten) je modrý. Katka (tá) je usilovná. Sliepka (tá) je farebná. Kniha (tá) je modrá. Dievčatko (to) je usilovné. Mačiatko (to) je milé. Auto (to) je nové.

Slovné spojenia:

1. Podmet – slovesný prísudok – príslovkové určenie miesta, času, spôsobu.
Kde číta Evka? Evka číta v škole. Kedy píše Peter? Peter píše večer. Ako kreslí Marika? Marika kreslí pekne.
2. Podmet – prísudok – priamy predmet.
Čo píše Marika? Marika píše list.
3. Podmet – prísudok vyjadrený slovesom „mať“ – predmet.
Čo má Karol? Karol má kocku.
4. Podmet – prísudok – prívlastkom rozvitý priamy predmet.
Mamička kupuje rozprávkovú knihu. Peter má štyri koruny.

2. ročník

Obsah komunikácie

Rečové zámery

- nadviazanie kontaktu s osobami,
- pozdravy (Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Do videnia! Bozkávam!), oslovenia (pán učiteľ/pani učiteľka, teta, ujo), privítanie (Vitaj!/Vitajte!), lúčenie sa (Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!), blahoželania (Blahoželám! Gratulujem!), predstavovanie sa (Volám sa...), prosba (Prosím Ťa/prosím vás...), poďakovanie (Ďakujem!), ospravedlnenie (Prepáč/prepáčte!),
- získanie informácií a informovanie druhých, vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada, vyjadrenie vďaky,
- pýtať sa na niečo, slušné vyjadrenie prosby, želania, upozornenie, požiadanie o pomoc,

- vyjadrenie duševných pocitov a nálady, vyjadrenie radosti, smútku, sympatie, antipatie, obdivu, prekvapenia,
- opis niekoho alebo niečoho.

Pojmové okruhy

Vyjadrenie

- priestorových (smery, polohy, situácie, vzdialenosť, veľkosť) a časových vzťahov (čas, termín, včera, dnes, zajtra),
- kvantitatívnych (počet: 0-20, veľa, málo, vek) a kvalitatívnych vzťahov (postava, tvar, farba),
- logických vzťahov (priradovanie),

Komunikačné témy

- Osobné údaje a rodina
- Dom a domov
- Každodenný život
- Voľný čas, zábava, šport
- Cestovanie, doprava
- Starostlivosť o zdravie a telo
- Škola a trieda, okolie školy
- Obchod/nakupovanie
- Počasie, kalendár
- Príroda, ročné obdobia

Ústne prejavy

- ústne formy spoločenského styku,
- zážitkovo-dejové prejavy: reprodukcia, rozprávanie, dramatizácia,
- jednoduchý opis.

Kľúčové komunikatívne kompetencie žiakov

Počúvanie s porozumením

Žiak

- rozumie bežné povely, pokyny, pozdravy, zdvorilostné prejavy,
- vníma prejav učiteľa, porozumie jeho hlavné časti,
- rozumie krátky súvislý prejav i dialóg prednesený priamo ale aj z nahrávky,
- globálne porozumie východiskový text vo vzorovom prednese učiteľa,
- porozumie reč partnera v transakčných rečových situáciách,
- porozumie krátku rozprávku, ktorá má obdobu aj v maďarčine,
- porozumie otázky učiteľa,
- sleduje televízne programy primerané svojmu veku a pochopí ich dejovú podstatu.

Ústny prejav

Žiak

- správne vyslovuje hlásky, slová, slovné spojenia a vety,
- správne artikuluje hlásky,
- pozná a používa najfrekvencovanejšie prídavné mená spolu s podstatnými menami,
- pozná a používa základné číslovky do 20, radové (prvý, druhý, ..., posledný),
- pozná a používa slovesné časy pri najfrekvencovanejších slovesách,
- správne používa zámená (osobné: ja, ty, on, ona, my, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, kde, prívlastňovacie: môj, moja, moje, tvoj, tvoja, tvoje, náš, naša, naše),
- primerane situácii používa zdvorilostné frázy (pozdravy, privítanie, poďakovanie, blahoželenie, prosba, ospravedlnenie),
- doslovne reprodukuje vety, ktoré žiaci majú poznať spamäti,
- ovláda naspamäť piesne, detské hry, hádanky a básne určené na memorovanie.

Samostatný ústny prejav

Žiak

- predstaví sa, poďakuje sa za pomoc,
- presne a správne opakuje vety po učiteľovi alebo inej dospelšej osobe,

- ü samostatne vymenuje členov rodiny, priateľov,
- ü rozpráva o živote v škole a v rodine na základe pomocných otázok,
- ü reprodukuje rozprávku alebo postupný dej podľa členenej ilustrácie a na základe pomocných otázok,
- ü tvorí vety o známom obrázku, o sérii obrázkov na základe pomocných otázok,
- ü rozpráva o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov a pomocných otázok,
- ü hovorí krátkymi vetami o rodinnej a pomocných otázok.

Usmerňovaný rozhovor

Žiak

- ü tvorí otázky, pýta sa a odpovedá na otázky v rámci precvičenej témy,
- ü spoločne zahrá bábkovú alebo inú scénu,
- ü dramatizuje precvičený text (rozprávku),
- ü rieši štandardné sociálne situácie primerané svojmu veku v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, starí rodičia, slovenská podoba svojho mena, mená rodičov, súrodencov, vek, povolanie rodičov, narodeniny, sviatky),

Dom a domov (pomenovanie miestností v dome/v byte, pomenovanie zariadení, činnosti v jednotlivých miestnostiach, záhrada, okolie domu, mesto/dedina),

Cestovanie, doprava (dopravné prostriedky, cesta do školy, správanie sa pri cestovaní, najdôležitejšie dopravné predpisy pre chodcov),

Starostlivosť o zdravie a telo (zdravie, choroba, osobná hygiena, u lekára, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport, vychádzka, zimné športy, opatrnosť pri športe),

Škola a trieda (budova a okolie školy, zariadenie triedy, učebné predmety, rozvrh, učebné pomôcky, činnosti v triede, v škole, na školskom dvore, na ihrisku, režim dňa školáka, domáca príprava),

Obchod/nakupovanie (samoobsluha, tržnica, spôsob nákupu a platenia, kultúra nakupovania, pomenovanie základných potravín, výrobkov, zelenina, ovocie, kvety),

Počasie, kalendár (rok, mesiac, týždeň, dátum, začiatok a koniec školského roka, sviatky: Mikuláš, Štedrý deň, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, prázdniny, aktuálne počasie),

Príroda, ročné obdobia (domáce, lesné a poľné zvieratá, sťahovavé vtáky, rastliny, činnosti v záhrade, ročné obdobia, premena prírody podľa ročných období, ochrana životného prostredia, starostlivosť o zvieratá).

Čítanie

Technika čítania

Žiak

- ü číta so správnou výslovnosťou spoluhlásky h, ch, ľ, slabikotvorné spoluhlásky í, í, samohlásky a, e, é,
- ü číta známe texty v učebnici s dodržaním interpunkčných znamienok.

Čítanie s porozumením

Žiak

- ü dokáže odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným krátkym textom,
- ü dokáže vyhľadať a nájsť v textoch základné informácie.

Písomný prejav

Žiak

- ü pozná písmená slovenskej abecedy,
- ü pozná písanie interpunkčných znamienok známych z materinského jazyka,

Matematika

Ciele učebného predmetu:

Cieľom učebného predmetu matematika v 1.ročníku ZŠ je, induktívnym poznaním zakladajúcim sa na žiackych skúsenostiach rozvíjanie tých schopností, pomocou ktorých sa pripravujú na samostatné získavanie základných matematických poznatkov a schopností. Na dosiahnutie tohto cieľa, majú získať také skúsenosti, ktoré vyúsťujú do poznávacích metód zodpovedajúcich veku žiakov.

Vyučovanie matematiky v 1. ročníku má smerovať k tomu aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

Veku primerané presné použitie materinského a odborného jazyka a správna aplikácia postupne sa rozširujúcej matematickej symboliky, vhodné využívanie tabuliek, grafov a diagramov. Využívanie pochopených a osvojených pojmov, postupov a algoritmov ako prostriedkov pri riešení úloh.

V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, rozvíjanie numerických zručností žiakov.

Na základe skúseností a činností rozvíjanie orientácie žiakov v rovine a v priestore.

Riešením úloh a problémov postupné budovanie vzťahu medzi matematikou a realitou. Na základe využitia induktívnych metód získavania nových vedomostí, zručností a postojev, rozvíjať matematické nazeranie, logické a kritické myslenie.

– viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa a samostatnému učeniu sa.

Systematickým, premysleným a diferencovaným riadením práce žiakov, podporiť a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, kritickosť.

– Ochrana a zveľaďovanie okolitej prírody, starostlivosť o svoje zdravie, kladný vzťah ku všetkým ľudským a demokratickým hodnotám.

– Vytvorenie a rozvíjanie kladného vzťahu žiakov k spoločným európskym hodnotám, permanentnému poznávaniu kultúrnych a iných hodnôt vytvorených európskymi štátmi, medzi inými aj našim Slovenskom.

Vyučovanie matematiky na 1.stupni ZŠ a teda aj v 1. ročníku, má smerovať k tomu aby sa pri vzdelávaní žiakov v jednotlivých tematických okruhoch realizovali najmä vyššie uvedené ciele vyplývajúce z kľúčovej kompetencie pre matematiku a celkovú výchovu a vzdelávanie žiakov.

Obsah učebného predmetu:

I. Prírodné čísla 1 až 20

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Rozvíjanie pozorovacích schopností prostredníctvom manipulatívnej činnosti. Vytváranie pojmu čísla na skúsenostnom základe. Odhalenie elementárnych súvislostí medzi realitou a matematikou	Prírodné čísla 0 – 5. Čísla 6, 7, 8, 9, 10. Prírodné čísla do 20. Počítanie počtu vecí, ..., po jednom, po dvoch, utváranie skupín vecí, ...o danom počte. Porovnávanie čísel. Čítanie a písanie čísel 0 – 20. Rozklad a skladanie čísel. Vzťahy medzi číslami: veľkosť, susedia čísla. Riešenie úloh na porovnávanie (viac, menej rovnako).	Utvoriť, vyznačiť, oddeliť skupinu predmetov 1 – 20. Vedieť vymenovať stúpajúci aj klesajúci číselný rad. Vedieť porovnávať čísla do 20 podľa veľkosti. Riešiť úlohy charakterizované vzťahmi „viac“, „menej“.

II. Sčítanie a odčítanie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Odhalenie súvislostí medzi číslami podľa názoru aj na základe textu. Chápanie sčítania a odčítania predmetnou činnosťou a na základe textu. Formovanie zovšeobecňovacej schopnosti a schopnosti riešenia matematických problémov. Rozvíjať pamäť, húževnatosť a vytrvalosť. Práca v dvojici a v tíme.</p>	<p>Sčítanie a odčítanie etapách v obore do 5, v obore do 10 a v obore do 20 bez prechodu cez základ 10. Zameniteľnosť sčítancov. Rozklad sčítancov na súčet dvoch čísel. Doplnenie chýbajúceho čísla do súčtu. Vzťah medzi sčítaním a odčítaním. Slovné úlohy na sčítanie a odčítanie podľa činnosti, na základe obrázku, textu. Oživenie slovnej úlohy kresbou a modelovaním. Tvorba číselnej úlohy na základe textu. Výber počtového výkonu na základe textu. Tvorba matematického textu k numerickým úlohám. Riešenie rozsiahlejších úloh v tíme, aj so zberom vhodných údajov z reality.</p>	<p>Vedieť spamäti všetky spoje sčítania a odčítania bez prechodu cez základ 10. Zručnosť pri praktickom využívaní sčítania, odčítania, rozkladu a doplnenia sčítancov. Objasnenie jednoduchej slovnej úlohy činnosťou, voľbou vhodného modelu. Záznam textovej súvislosti číslami a počtovými výkonmi.</p>

III. Geometria

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Postupné budovanie priestorovej predstavivosti a orientácie v rovine a v priestore. Spoznanie vnímateľných vlastností telies, rozlíšenie odlišných vlastností ukázaním, výberom usporiadaním, slovne. Získanie prvých zručností v narábaní s rysovacími potrebami.</p>	<p>Zoznámenie sa s niektorými priestorovými a rovinnými geometrickými tvarmi a ich triedenie na základe ich vlastností. Stavba telies z kociek, na základe modelu, rovinných útvarov činnosťou. Pozorovanie niektorých vlastností geometrických útvarov. Orientácia, určovanie polohy; smerov, zmeny smerov. Kreslenie otvorených a uzavretých krivých čiar, rysovanie priamych čiar, triedenie čiar</p>	<p>Vedieť vybudovať z kociek teleso na základe modelu. Identifikovať niektoré rovinné a priestorové útvary na základe niektorých ich pozorovaných vlastností. Určiť polohu na základe preberaných výrazov (napr. nad, pod pri, medzi, atď.).</p>

IV. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Vzbudenie záujmu žiakov o matematické činnosti prostredníctvom matematických hier. Ukázať význam použitia tabuliek, diagramov.</p>	<p>Získavanie skúseností s pravdivosťou a nepravdivosťou obrázkových situácií a slovne vyslovenými, napr. matematickými výrokmí. Dichotomické triedenie premetov, podľa jedného znaku (modré, nie sú modré). Tvorenie stúpajúcej (klesajúcej) postupnosti predmetov, čísel a zistenie pravidelnosti v týchto postupnostiach pozorovaním. Zber a usporiadanie údajov z domova a z blízkeho okolia za účelom riešenia úloh.</p>	<p>Vedieť rozlíšiť pravdivosť a nepravdivosť primeraných matematických výrokov.</p>

Odporúčané rozširujúce učivo:

Riešenie hravých a zaujímavých úloh. Tvorba úloh z údajov získaných žiakmi. Neznáma (aj v podobe prázdneho miesta pre určité číslo), rovnice, nerovnice ako otvorené vety. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Číselná os.

2. ročník

I. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 10

Sčítanie a odčítanie s prechodom cez základ 10 s dôrazom na automatizáciu týchto príkladov. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh.

II. Vytváranie prirodzených čísel v obore do 100

Prirodzené čísla 20 – 100. Počítanie počtu vecí, ..., po jednom, po dvoch, po desiatich, utváranie skupín vecí, ...o danom počte. Čítanie a písanie čísel 20 – 100. Porovnávanie čísel. Riešenie úloh na porovnávanie (viac, menej rovnako).

III. Geometria

Budovanie telies z kociek podľa vzoru, obrázka. Bod, priamka úsečka. Rysovanie priamok a úsečiek. Vyznačovanie úsečiek na priamke. Meranie dĺžky úsečky. Jednotka centimeter (cm), decimeter (dm), meter (m). Porovnávanie úsečiek podľa ich dĺžky.

IV. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100

Sčítanie a odčítanie v obore do 100. Počítanie spamäti. Písomné počítanie. Riešenie úloh na sčítanie a odčítanie.

V. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Vyslovenie tvrdení o činnostiach, obrázkoch, posúdenie ich pravdivosti. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Sformulovanie pravidla tvorenia postupnosti predmetov, čísel. Hľadanie všetkých možností usporiadania dvoch, troch predmetov, farieb, písmen, čísel.

Prírodoveda

1. ročník

Cieľ, spôsobilosť	Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pozorovať, porovnávať	Zmeny v prírode	Cyklus stromu	Druhy stromov, listy stromov Na základe listov porovnávanie stromov	Porovnať listy jednotlivých stromov Na základe listov poznať druhy stromov
Riešiť projekt, pracovať so zdrojmi, argumentovať		Projekt Prečo padá list zo stromu Kalendár prírody	Ročné obdobie, mesiace v roku, charakteristiky počasia poľné plodiny, ovocie a zelenina	Vedieť si zaznamenávať počasie podľa znakov: vietor, dážď, slnečno Uviesť ako sa menia ročné obdobia Uviesť ako sa mení počasie v jednotlivých mesiacoch v roku Rozpoznať druhy ovocia a zeleniny
	Osobná hygiena a psychohygiena	Denný poriadok žiaka Projekt Zostavenie jedálneho lístka na týždeň	Pravidelné stravovanie, striedanie práce a odpočinku, správne stolovanie	Poznať pravidlá pravidelného stravovania Vysvetliť dôvody striedania práce a odpočinku Uviesť príklady správneho a nesprávneho stolovania
Starat' sa o svoje zdravie		Čistota tela	Hygiena človeka, zásady	Vedieť správne použiť zubnú kefku Vysvetliť význam osobnej hygieny
Pracovať so zdrojmi, riešiť problém,		Zdravá výživa Projekt Potraviny, ktoré č Projekt Potraviny, ktoré človeku škodia Potraviny dôležité pre zdravie Príprava zeleninového šalátu	Zásady zdravej výživy	Uviesť príklady potravín, ktoré sú zdravé pre človeka a ktoré nie, porovnať ich
	Plynutie času	Čas a jeho trvanie Projekt príprava presýpacích hodín	Objektívny a subjektívny čas	Vysvetliť plynutie času Porovnať objektívny a subjektívny čas Zoradiť obrázky podľa plynutia času (rastlina, človek, zvieratá)
		Hodiny		Poznať celé hodiny
Pracovať s encyklopédiou	Zvieratá	Voľne žijúce zvieratá		Pracovať s encyklopédiou
Komunikovať, diskutovať		Domáce zvieratá		Diskutovať na tému ako sa pohybujú

				zvieratá
		Domáce vtáky		Klasifikovať domáce zvieratá podľa znakov
	Rodina	Moja rodina	Členovia rodiny	Vymenovať členov rodiny
	Voda	Voda a rastliny	Rastliny v zime	Porozprávať ako sa treba starať o rastliny v zime
		Voda a človek		Vysvetliť prečo musíme dodržiavať pitný režim Diskutovať, čo sa stane s vodou, ktorú pijeme?
	Rastliny a semená	Semeno Projekt Je to semeno Záhadne semená		Vedieť zasadiť semeno Opísať pri pozorovaní ako kľíči semeno
Vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí	Hmota	Ľudia a veci Projekt Je to hmota Je vzduch hmota?	Ručná a strojová výroba Materiály na výrobu Vlastnosti hmoty	Na základe zmyslových vnemov určiť rôzne druhy hmoty

2. ročník

Tematický celok

Hmota

Téma

Jeseň

Obsahový štandard

Vietor a pohyb vzduchu
Vzduch je hmota

Výkonový štandard

Vedieť pripraviť experiment, ktorým dokáže, že vzduch je hmota
Opísať, čím je zaujímavý vietor na jeseň a porovnať ho s vetrom v iných ročných obdobiach
Vymodelovať domček podľa rozprávky
Postaviť múrik alebo domček zo skladačky

Ako dlho trvá stavba domu?

Rozprávka o troch prasiatkach z hľadiska technológie stavby
Stavba, remeselníci, stavebný materiál, stavebné stroje, stavebné náradie

Vedieť roztriediť ovocie podľa semien
Schematicky zakresliť zloženie plodu
Vytvoriť pojmovú mapu: plody, zelenina, ovocie

Zelenina a ovocie

Ovocie, čo ukrýva plod?

Plod, semeno
Kôstkovice, bobule, malvice, konzervácia ovocia

Zelenina

Semená a plody
Zelenina koreňová, listová, plodová
Uskladňovanie zeleniny

Pozorovať a zapisovať zmenu plodu semena počas štyroch týždňov, urobiť závery z pozorovania
Roztriediť zeleninu podľa znakov

U lekára

Úraz a choroba

Úraz, choroba, lekárnička

Rozpoznať rozdiely a súvislosti v pojmoch úraz a choroba
Vymenovať úrazy a choroby
Poznať základný obsah lekárničky
Opísať návštevu

U lekára

Teplomera, lekár

	teplomer	Druhy teplomerov	u lekára Zmerať teplotu teplomerom Vedieť odmerať teplotu vody Zostrojiť teplomer
	Lekári – špecialisti	Očný, ušný, krčný, zubný	Diskutovať o lekárskej ambulancii Vyhľadať informácie v odbornej literatúre a na internete
	Chrup	Detský a dospelý chrup, príčina kazov, Ústna dutina	Opísať správne čistenie ústnej dutiny
Práca a odpočinok	Správna životospráva Projekt: navrhnuť detské ihrisko Práca a zábava Projekt: zostrojenie kalendára Kam pôjdem na prázdniny Ako využívam svoj voľný čas	Správne hygienické návyky, spánok, pohyb na čerstvom vzduchu Pracovné dni, dni pracovného pokoja, Dovolenka, prázdniny Kalendár, voľný čas	Osvojiť si správne hygienické návyky Vedieť sa orientovať v kalendári
Voda	Voda	Farba, chuť a vôňa vody Užitočnosť a škodlivosť vody	Pripraviť experiment akú chuť má voda? Pripraviť experiment čo sa vo vode rozpustí, čo sa nerozpustí
	Voda a jej znečistenie Projekt zdravá voda		Uviesť návrh ako zabrániť znečisteniu vody
Cyklus stromu	V parku	Ihličnaté a listnaté stromy	Navrhnuť riešenie na ochranu parku Rozoznať ihličnaté a listnaté stromy Určovať stromy podľa atlasu rastlín
	V lese	Rastliny a živočíchy v lese, význam lesa pre človeka	Diskutovať, čo nám dáva les, ako sa máme správať v lese
	Rastliny v lese a parku	Podmienky pre rast rastlín	Zdôvodniť či, potrebujú rastliny vodu a vzduch? Vyhľadať informácie z encyklopédie alebo z internetu Pripraviť prezentáciu záverov dlhodobých pozorovaní a experimentov v elektronickej podobe alebo vo forme posteru
Rastliny a semená	Živá a neživá príroda	Prvky živej a neživej prírody Časti rastliny	Zakresliť rastlinu a jej časti Pozorovať a zapísať dlhodobý rast rastliny

1. ročník

Ciele	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
	témy		Socio-afektívny	Konatívny
<p>Vytvárať prosociálne spoločenstvo žiakov.</p> <p>Viesť žiakov k sebaúcte, autonómii cítienia a myslenia.</p> <p>Naučiť sa hodnotiť, zaujímať</p>	<p>Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch ponúknuť žiakom víziu spolupracujúceho spoločenstva ako základu pre dobré spolužitie (jeho jednoduché a viditeľné komponenty – sedenie v kruhu, formulovanie pravidiel typu mať právo byť vypočutý, právo nevyjadriť sa, mať vzájomnú úctu a dôveru – nevysmievať sa, hovoriť pravdu, chrániť veci svoje i iných...), prvé kontakty v triede a v škole (zoznamovanie, oslovovanie, pozdrav), komunikácia zameraná na sebaaprezentáciu a sociálne vzťahy, pravidlá podporujúce spolužitie v skupine (po istom čase možno pravidlá prehodnocovať, dopĺňať).</p>	<p>-pozná spolužiakov po mene -pozná pravidlá skupiny a vie ich vysvetliť - pozná spôsoby ako vyjadriť pozdrav, vďačnosť a prosbu</p>	<p>- chápe význam komunikácie pre dobré spolužitie v spoločenstve. - uvedomuje si potrebu vzájomnej úcty a dôležitosť vďačnosti.</p>	<p>- vie sa predstaviť a učí sa prezentovať sám seba, hovoriť pravdu</p>
	<p>Prvky prosociálneho správania v žiackom kolektíve vzájomná úcta pri komunikácii (pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom...), úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro (prosím, ďakujem), vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny.</p>	<p>-vie vysvetliť, čo je to úcta k ľuďom -vie aké má prvky úcta k vlastným rodičom, spolužiakom a učiteľom</p>	<p>- prežíva vďačnosť voči tým, čo mu robia dobre - vníma víziu spolupracujúceho spoločenstva, - chápe potrebu vytvárať a dodržiavať pravidlá spolužitia v skupine.</p>	<p>- vie vhodne použiť pozdrav, prosbu a vyjadriť vďačnosť - k spolužiakom je ústretový</p>
	<p>Ľudská dôstojnosť a sebaúcta uvedomovanie si vlastnej hodnoty (rozdiel medzi mnou a ostatným svetom), poznanie a postupné zvnútorňovanie povedomia jedinečnosti a nedotknuteľnosti, vedenie k sebaovládaniu a znášaniu námahy pri prekonávaní prekážok.</p>	<p>-má slovnú zásobu, ktorá vyjadruje základné ľudské vlastnosti (dobrý, zlý, veselý, smutný, nahnevaný, radostný, vďačný, nevšímavý...) -vie pomenovať svoje dobré vlastnosti</p>	<p>- poznáva sám seba, uvedomuje si vlastnú hodnotu - cíti potrebu potvrdzovania vlastnej hodnoty inými</p>	<p>- sebaúcta mu prináša pokoj (nepotrebuje žalovať, vyvyšovať sa nad iných, ponižovať ich...) - badateľná snaha o sebaovládanie a znášanie námahy</p>

<p>stanoviská, rozlišovať dobro od zla</p> <p>Osvojovať si sociálne zručnosti potrebné v sociálnych kontaktoch s inými ľuďmi.</p>	<p>Pozitívne hodnotenie iných človek a jeho hodnota - spoznávanie pozitívnych vlastností svojich najbližších v rodine, v triede, v škole, v rovesníckych vzťahoch... (Čo sa mi najviac páči na mojej mamičke, ockovi, starkých...), verbálne vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých, prehodnocovanie negatívnych skutočností (dobro – zlo, napr. branie si vecí navzájom, posudzovanie a ponižovanie, urážanie menej zdatných detí v oblasti intelektu a prejavov - spevu, kreslenia, pohybu, oblečenia, rodinnej situácie..., klamanie a žalovanie...), postoj k ľuďom, ktorí sú nám nesympatickí, spôsobujú nám alebo druhým zlo (úmyselne, neúmyselne).</p> <p>Naša rodina uvedomovanie si hodnoty rodiny pre jednotlivca i pre spoločnosť (Čo sa mi na našej rodine najviac páči?) príbuzenské vzťahy (S kým z rodiny si najviac rozumiem...? Čo by som mohol urobiť pre lepšie vzťahy v našej rodine, ktoré z rodinných pravidiel sa mi najťažšie dodržiavajú...), rodičovská láska a jej význam v živote dieťaťa (konkrétne emocionálne prejavy, prejavy starostlivosti, pomoci...), úcta, komunikácia a pomoc medzi členmi rodiny (Koho rád pozorujem pri práci? Čo by som rád vedel ako moji blízki...), význam blízkeho človeka pre život jednotlivca</p>	<p>-vie slovnou vyjadriť rozdiel medzi dobrom a zlom na ľuďoch zo svojho okolia</p> <p>-vie identifikovať a slovnou vyjadriť rodinné vzťahy (mama, otec, brat, sestra, súrodenec, starí rodičia, teta, strýko, ujo, bratranec, sesternica)</p>	<p>-teší sa z dobra a odmieta zlo vo svojom okolí (na svojich najbližších v rodine, v triede, v škole, v rovesníckych vzťahoch)</p> <p>-reflektuje dobro plynúce z rodiny, vie vyjadriť, čo ho na rodinných vzťahoch teší, čo je v rodine najdôležitejšie, -vie zo svojho pohľadu ohodnotiť dobro ochrany a lásky, ktoré mu rodina poskytuje</p>	<p>pri prekonávaní prekážok</p> <p>- je schopný oceniť dobro na iných, vie aj prijať ocenenie, - rozvíjať postoj k ľuďom, ktorí sú mu nesympatickí - osobná aktivita pri vytváraní pozitívnych vzťahov a klímy v spoločenstve</p> <p>- dobro zažitú v rodine prenáša do žiackeho kolektívu - rád hovorí o pekných veciach v rodine - vie členom rodiny opätovať dobro v rôznych situáciách (príprava darčeka, slovné vyjadrenie...)</p>
---	---	--	--	---

Obsah predmetu je plánovaný na 16 vyučovacích hodín ročne, čo znamená realizovať 1 vyučovaciu hodinu každý druhý týždeň počas školského roka, alebo každý týždeň 1 vyučovaciu hodinu jeden školský polrok. Škola si môže posilniť časovú dotáciu predmetu a prehĺbiť tak výchovné pôsobenie etickej výchovy v zmysle jej deklarovaného poslania.

2. ročník

Výchovný cieľ: Rozvíjať a posilňovať komunikačné zručnosti – učiť sa vyjadrovať city. Prežívať radosť z napĺňania potreby byť akceptovaný inými a mať rád iných. Poznávať svoje práva a povinnosti.

1. Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov:

- pripomenutie si tém a z nich vyplývajúce správanie z prvého ročníka,
- počúvanie iných ako prvý predpoklad úspešnej spolupráce,
- sebaovládanie pri prijímaní informácií o sebe od iných,
- základy spolupráce v skupinách (uvedomovanie si práv a povinností).

2. Tvorivosť

- objavovanie vlastných daností - talentu - pozitívnych stránok (V čom som výnimočný, čo viem dobre robiť, čo mi ide dobre...),
- rozvoj fantázie a pozorovacích schopností,
- tvorivosť, ktorú od nás prijímajú, očakávajú iní (Vymyslieť darček pre súrodencov, rodičov, starých rodičov...),
- tvorivosť iných, ktorá nás obohacuje (Ako dobre nám padne, keď nás iní prekvapia niečím novým, zaujímavým – napr. mama novým jedlom...),
- využitie tvorivosti v živote triedy (tvorba pravidiel správania sa v triede, ak si ich pamätáme z minulého ročníka, treba ich však prehodnotiť).

3. Iniciatíva

- iniciatíva vo vzťahu k iným,
- hľadanie možností ako vychádzať v ústrety iným ľuďom (v rodine, v triede, v kruhu kamarátov...) a ich realizácia,
- iniciatíva, ktorá nie je prijatá inými, a iniciatíva iných, ktorá je pre mňa neprijateľná (riešenie problémov – navádzanie na klamstvo, podvádžanie, kradnutie, ohováranie...), iniciatíva, ktorá ohrozuje moje zdravie a osobnú bezpečnosť (fajčenie, alkohol, drogy, sexuálne zneužívanie detí).

4. Vyjadrovanie citov

- vyjadrenie vďačnosti, ochoty, láskavosti, obdivu verbálne aj neverbálne (Ako si vzájomne vyjadrujeme city v rodine, vo vzťahoch s priateľmi, spolužiakmi?),
- úcta k žene – matke, sestre, spolužiačke... (Čo sa mi páči a čo sa mi nepáči na ženách a dievčatách?),
- úcta k mužovi – otcovi, bratovi, spolužiakovi... (Čo sa mi páči, a čo sa mi nepáči na mužoch a chlapcoch?),
- kultivované vyjadrovanie negatívnych citov (hnev, vzdor, smútok...),
- akceptovanie citov iných.

5. Naša trieda – spoločenstvo detí

- správanie sa medzi sebou, vzťahy medzi chlapcami a dievčencami – slušnosť, ohľaduplnosť, čestnosť, pomoc slabším, rešpektovanie inakosti (Čo sa mi v našej triede najviac páči? Som tu spokojný? Sú iní spokojní so mnou?),
- kamarátstvo a priateľstvo - úprimné a falošné priateľstvo (Čo je dôležité pre priateľstvo? Mám v našej triede priateľov?),
- dodržiavanie pravidiel správania v triede – podpora vzájomnosti, spokojnosti, tolerancie a spolupráce (Môžem niečo zmeniť na sebe, aby sa so mnou v našej triede lepšie žilo? Mám dajaký návrh na vylepšenie našich vzťahov?).

Charakteristika predmetu

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdza sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia (napr. ZUŠ).

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodenných a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Spoločná úloha vzdelávacieho okruhu Umenie a kultúra je sprostredkovať národné a svetové kultúrne dedičstvo a prispieť k položeniu základov všeobecnej vzdelanosti národa. Východiskom tohto poznávania má byť vždy samotná hudba a hudobné aktivity žiakov. Hudba má byť pre žiakov *súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov* k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu.

Dobre známa *sústava hudobných činností* je rozšírená o hudobno-dramatické činnosti, ktoré majú integrujúci charakter, spájajú v sebe hudobné činnosti, ako aj skúsenosti, zručnosti a vedomosti z literárnej, dramatickej, etickej, výtvarnej a telesnej výchovy na báze zážitkového učenia. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy styku žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Tvorí základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností žiakov. Hudobné činnosti nemôžu byť izolované, ale sa majú vzájomne dopĺňať a podporovať.

V prvých ročníkoch primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: vokálno-intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené percepčnými a hudobno-dramatickými činnosťami. Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov bez strachu z osobného zlyhania. Každá hudobná činnosť musí byť zmysluplná, zameraná na splniteľnosť, stimuláciu najschopnejších žiakov, povzbudzovanie menej nadaných a podporovanie najslabších žiakov. V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup: od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel. Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi – bez mentorovania, autoritárstva a tlaku na hromadené vedomosti. Výsledok hudobno-výchovnej práce významne ovplyvňuje erudovaný a zaniatený učiteľ, ktorý je schopný naplniť požiadavky školského vzdelávacieho programu flexibilne a optimálne tak, aby aj prostredníctvom hudby formoval celistvú osobnosť žiakov.

Ciele predmetu

Cieľom je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie maďarských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti *si osvojiť hudobný materinský jazyk* a takto prispieť rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania maďarského a slovenského zvykoslovía, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kognitívne ciele

- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem
- (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebavyjadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,
- zvládnuť postupný prechod od spontánných a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených veku primeraných umeleckých diel,

- získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojoch.

Socioafektívne ciele

- uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť a tvorivosť,
- empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- získať schopnosti spolupracovať v tíme,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.

Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať **klúčové kompetencie** tak, aby sa:

- rozvíjal citový svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné maďa kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

Obsah predmetu

- hudobný materiál (detské, umelé a ľudové piesne z folklórnych oblastí Slovenska,
- inonárodné piesne s rozmanitou deťom primeranou tematikou, hudobné rozprávky,
- príbehy, ľudové a umelé detské hudobno-pohybové (tanečné) hry, hudobný materiál zameraný na jednotlivé ročné obdobia, zvykoslovie a rôzne sviatky, na ilustráciu didaktických problémov), sústava hudobných činností vokálnych, inštrumentálnych, percepčných, hudobno-pohybových, hudobno-dramatických.

Rozdelenie do ročníkov

V **1. – 3. ročníku** primárneho stupňa vzdelávania učivo nie je rozdelené do tematických celkov.

Ľudová pieseň v živote človeka a spoločnosti

Poslanie hudby v našom živote

Odporúčané organizačné formy a metódy hudobno-výchovnej práce

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov, preto odporúčame:

- skupinové, projektové, diferencované vyučovanie; návštevu hudobných podujatí, besedy,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusiu, metódy hrania rol; špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

Vokálne činnosti

Obsah

- základy speváckeho dýchania, držanie tela, nasadenie tónu, tvorba tónu, artikulácia, dynamické odlíšenie, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu, jednohlas,
- práca s hlasom, kultivácia speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov,
- jednohlas, kánon, jednoduchý dvojhlas,

- intonácia diatonických postupov v durových a molových tóninách, melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia textu, mien, riekaniek, tvorivé hudobné hry,
- hudobný rytmus a metrum – spev v 2/4, 3/4,
- používanie taktovacích gest,
- orientácia v grafickom zázname jednoduchéj melódie – čítanie nôt, určovanie rytmu, tempa, dynamiky,

Inštrumentálne činnosti

Obsah

- hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie,
- hra na detských hudobných nástrojoch, štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého prostredia, sveta rozprávok,
- hra jednoduchých ostinátnych sprievodov k piesňam, tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4, 3/4, 4/4 takte k piesňam a hudobným hrám,

Hudobno-pohybové činnosti

Obsah

- reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta,
- pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza, dopredu, dozadu, na mieste, poklus, beh),
- vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby),
- pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo,
- používanie taktovacích gest v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady.

Percepčné činnosti

Obsah

- aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, učí sa hudbu analyzovať a interpretovať,
- rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev),
- rozlíšenie tónov podľa výšky, sily, druhu tempa,
- pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových, umelých, jednohlasných, dvojhlasných (kánon), melódie, sprievodu,
- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom; vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.

Hudobno-dramatické činnosti

Obsah

- využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu.

Kompetencie vedomosti, zručnosti

Vokáľno-intonačné činnosti

Získať základne spevácke zručnosti a návyky. Detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky presne, adekvátne nálade. Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý dvoj hlas. Poznať delenie slovenských Ľudových piesni podľa tematiky a folklórnych oblastí, slovenské zvykoslovie. Chápať poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt (štvrtťová, osminová), mena nôt h-d2, husľový kľuč, 2/4, Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie. Vedieť vytvoriť melodickej otázke odpoveď, k predvetiu závetie. Sluchom rozoznať durové a molove melódie a súzvky.

Inštrumentálne činnosti

Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na ne, sluchom ich rozoznať.

Výkon

Vedieť správne zaspievať 20 detských a ľudových piesni, hier so spevom. Hymna SR. Chápať poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka. Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie.

Vedieť hrať rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrtťových, osminových, polťových nôt a pomlčiek,

Vedieť tvoriť a realizovať jednoduché sprievody k piesňam, rytmické motívy. Pomocou detských hudobných nástrojov (DHN) realizovať zvukovú podobu javov, nálad, podporiť náladu piesne a skladby.

Hudobno-pohybové činnosti

Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Taktovať v 2/4. Ovládať kroky čardáša, valčíka.. Pohybom vyjadriť náladu hudby.

Percepčné činnosti

Poznať krátke veku primerane hudobne skladby a vedieť verbalizovať hudobný zážitok, vedieť ho vizualizovať a vyjadriť pohybom.

Sluchom rozoznať kontrast v hudbe, totožne, podobne a odlišne motívy a hudobne myšlienky a časti skladby, druhy ľudského hlasu, základne sláčikové, dychové, bicie hudobne nástroje, klavír, druhy speváckych zborov, melódiu a sprievod.

Poznať najkrajšie klenoty ľudovej hudby.

Spoznať hudbu rôzneho typu, domácu, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického, poznávať a vážiť si hudobnú kultúru svojho národa a iných národov.

Verbalizovať svoj názor aj na ine formy tvorivých prejavov, napr. na literatúru, výtvarné umenie.

Hudobno-dramatické činnosti

Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tonovom priestore. Hudobne nástroje ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad. Hudobne vyjadrenie kontrastu v príbehu.

Vytvorenie jednoduchého príbehu s integráciou vokálnej a nástrojovej improvizácie. Integrácia dramatického textu, piesne a pohybu. Hudobná dramatizácia jednoduchej ľudovej rozprávky.

Využitie slovenských ľudových tonálnych a modálnych piesni v dramatickom význame.

použiť ich pri tvorbe sprievodu k piesňam.

Pohybom správne reagovať na hudbu. Ovládať základne kroky čardáša, valčíka, mazúrky.

Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 4 hudobne skladby a ich autorov. Dokázať vystihnúť náladu piesni a počúvanej hudby.

Pripraviť si jednoduché hudobnodramatické vystúpenie.

Postoje

Žiak

- si vytvára vzťah k speváckemu prejavu, k slovenskej ľudovej hudbe, vie hodnotiť svoj hudobný prejav a výkon spolužiakov,
- postupne si vytvára kladný vzťah k hudbe: radosť z elementárneho kolektívneho muzicírovania a spontánneho tvorenia, vnútornú potrebu počúvať hudbu a vedieť ju charakterizovať.

Žiak

- spoznáva hudbu rôzneho typu, domácu, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického, rešpektuje špecifika, pozná a váži si kultúru svojho národa a iných
- národov,
- pochopí morálne posolstvo hudobných rozprávok a príbehov- sociologická funkcia,
- získané vedomosti prepája s vlastnou skúsenosťou, analógiou zo života (metafora), využitím (kognitívnych) vedomostí z iných predmetov.

1. Charakteristika učebného predmetu:

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu – pohybových

2. Ciele učebného predmetu:

cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov.

Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.
-

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

Ďalšie ciele sú:

Cieľ zameraný na osobnostný rozvoj:

Vytvoríme elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievame k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej.

Cieľ zameraný na zdravie:

Vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie.

Cieľ zameraný na motoriku:

Mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností.

Cieľ zameraný na postoje:

Prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

Kompetencie absolventa primárneho vzdelávania z telesnej výchovy sú:

- má vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,
- dokáže v pohybových činnostiach uplatňovať princípy fair - play, je tolerantný k súperom pri súťažiach, vie kooperovať v skupine, akceptuje práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispieva k nerušenému priebehu športovej akcie,
- má osvojené elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vie ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,

- má na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- dokáže v každodennom živote uplatňovať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia,
- pozná a uvedomuje si význam pohybu pre zdravie a dokáže svoje zdravie upevňovať prostredníctvom každodenného pohybu.

Špecifikácia kompetencií, ktoré si má žiak rozvíjať v kontexte s kľúčovými kompetenciami a ich prepojenie so vzdelávacou oblasťou a učebným predmetom:

Komunikácia v materinskom jazyku a v cudzích jazykoch:

- vyjadrovať sa veku primeranou športovou terminológiou,
- vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity súvisiace s realizovanými pohybovými aktivitami,

Matematická kompetencia a základné, kompetencie v oblasti vedy a techniky:

- pri rozvoji matematických modelov myslenia využívať vyjadrovanie telom a pohybom,
- rozvíjať priestorové myslenie prostredníctvom pohybových aktivít,
- rozvíjať logické myslenie prostredníctvom taktických úloh v pohybových činnostiach,

Naučiť sa učiť:

- aktívne využívať informácie zo školskej telesnej výchovy vo voľnom čase
- mať záujem (byť motivovaný) o ďalšie vzdelávanie sa v oblasti športu.

Spoločenské a občianske kompetencie:

- vytvoriť si vlastnú identitu (nájsť si svoje miesto) pri aktívnej športovej činnosti – svojej účasti na nej v rámci skupiny, tímu ap.,
- vedieť rešpektovať práva i povinnosti (svoje i iných) pri realizovaných športových aktivitách,
- vedieť kooperovať pri športových aktivitách,
- byť tolerantný pri iných názoroch na riešenie aktuálneho problému súvisiaceho so športovou aktivitou a zároveň asertívny pri nastoľovaní svojich požiadaviek a formulovaní svojich názorov.

Iniciatívnosť a podnikavosť:

- vedieť s kamarátmi realizovať aj vo voľnom čase naučené pohybové hry a športové aktivity v rôznom prostredí
- byť iniciatívny pri aplikácii pohybových činností do svojho vlastného denného režimu

Kultúrne povedomie a vyjadrovanie:

- mať motorickú gramotnosť (ako výsledok pohybového vzdelávania), ktorá je súčasťou kultúrnej gramotnosti človeka.

3. Obsah

Prehľad tematických celkov (TC)

1. Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti
2. Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry
3. Kreatívne a estetické pohybové činnosti
4. Psychomotorické cvičenia a hry
5. Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Časová dotácia

Tematický celok (TC)	1.ročník	2.ročník
Základné lokomócie a nelokomočné pohyb.zručnosti	30%	30%
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	30%	30%
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	15%	15%
Psychomotorické cvičenia a hry	15%	15%
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	10%	10%

Tematické celky (obsah formulovaný v celku pre celý stupeň vzdelávania)

TC: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti

Kompetencia:

Mať primerane veku a svojim schopnostiam osvojené základné lokomócie (ako elementárne predpoklady pre zvládnutie základných atletických disciplín), poradové cvičenia (ako predpoklady účelnej organizácie pohybových činností v priestore) a elementárne zručnosti z akrobacie (ako predpoklady pre zvládnutie základných gymnastických zručností), poznať ich možnosti aplikácie a vnímať ich význam pre život a šport.

Vedomosti:

- základné lokomócie – poznať, vedieť pomenovať,
- poradové cvičenia – poznať základné a vedieť ich pomenovať,
- elementárna terminológia (názvoslovie) gymnastických polôh, pohybov a cvičení,
- význam základných lokomócií, poradových a gymnastických cvičení,
- zásady bezpečnosti a hygieny pri týchto cvičeniach.

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny rozvoj pohybových schopností prostredníctvom základných lokomócií a nelokomočných zručností (s akcentom na senzitivné obdobia),
- osvojovanie si základných lokomócií v rôznych obmenách, v rôznom priestore,
- osvojovanie si základov techniky behov, skokov, hodov,
- na podnet vykonávať základné polohy a pohyby tela a jeho častí,
- vykonávať pohyby okolo rôznych osí tela (obraty, prevaly, kotúle ap.),
- osvojovanie si základov techniky kotúľov, skokov.

Postoje :

- pozitívne vnímať základné lokomócie a nelokomočné zručnosti ako potrebnú a nevyhnutnú súčasť pohybového prejavu človeka a prostredku na upevňovanie si zdravia,
- správne vnímať význam poradových cvičení pre účelnú organizáciu, bezpečnosť, efektívnejšiu komunikáciu využitého času na cvičenie a športovanie,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie v týchto aktivitách.

TC: Manipulačné (MH), pohybové (PH) a prípravné športové hry (PŠH)

(Tradičné aj netradičné hry)

Kompetencia:

Byť aktívny pri úlohách vyplývajúcich z pravidiel hry, prejavovať schopnosť spolupracovať, dodržiavať dohodnuté pravidlá, technicky správne manipulovať s náčiním a pohybovať sa s ním, odhadovať pohyb náčinia a prispôbiť mu vlastný pohyb v rôznych situáciách a obmenách, prejavovať pozitívny postoj k herným činnostiam, uplatňovať zásady kultúrneho správania sa na športových podujatiach.

Vedomosti:

- základné herné činnosti jednotlivca v MH, PH, PŠH- poznať a vedieť pomenovať,
- základné informácie o hrách a súťažiach, význame súťaživosti v športe,
- správna technika základných herných činností jednotlivca,
- poznatky o správnej manipulácii s herným náčiním,
- poznatky o základných pravidlách realizovaných hier,
- poznatky o zásadách kultúrneho správania sa na športových podujatiach,
- zásady bezpečnosti a hygieny pri hrách.
-

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom hier,
- osvojovanie si základných herných činností jednotlivca v rôznych obmenách,
- osvojovanie si rôznych spôsobov manipulácie s náčiním,
- realizácia hier v rôznom prostredí, v rôznych obmenách a situáciách,
- osvojovanie si pravidiel vybraných hier a schopnosť podľa nich konať a rozhodovať.

Postoje:

- pozitívne vnímať rôzne hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- dodržiavať zásady fair-play pri realizovaných hrách,
- adekvátne povzbudzovať pri hrách ako ich aktér i ako divák,
- adekvátne reagovať pri víťazstve i prijať prehru s uznaním kvalít súpera.

TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti

(Pohybové prvky z tvorivej dramatiky, pohybové aktivity s hudbou, rytmika, tanec)

Kompetencia:

Mať primerane veku rozvinuté základné senzorické, motorické (pohybové), intelektuálne, kultúrno-umelecké a tvorivé schopnosti, vedieť ich primerane aplikovať v živote i športe prostredníctvom kultivovaného prirodzeného pohybu.

Vedomosti:

- poznať a vedieť pomenovať jednotlivé druhy cvičení a hier, pohybových výrazových prostriedkov tvorivej dramatiky, rytmiky, tanca,
- poznať správnu techniku jednoduchých cvičení, pohybov i nadväzovaných pohybových motívov tanca, rytmiky a tvorivej dramatiky,
- poznať správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí v kontexte so slovným alebo hudobným podnetom.

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny a veku primeraný rozvoj koordinačných pohybových schopností s akcentom na priestorovo – orientačné a rytmické schopnosti,
- veku primeraný rozvoj dramatických schopností a zručností,
- osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznych obmenách,
- osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznom prostredí, v rôznych obmenách
- rozvoj tvorivej improvizácie, kreativity, imaginácie, vizualizácie.

Postoje:

- pozitívne vnímať spojenie slova, hudby a pohybu ako potrebnú súčasť pohybových činností človeka,
- pozitívne reagovať na partnerov v tanci i hre a upevňovať sociálne vzťahy v skupine,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie a dokázať vnímať a precítiť pohyb.

TC: Psychomotorické cvičenia a hry

(relaxačné, dýchacie, strečingové cvičenia)

Kompetencia:

Mať primerane veku osvojené správne držanie a vnímanie svojho tela pri pohybových činnostiach, vedieť aplikovať širokú škálu cvičení zameraných na vnímanie vzájomného pôsobenia psychiky a pohybu, relaxáciu, dýchanie, flexibilitu ako základ sebaopoznania, sebaakceptácie, dôvery vo vlastné sily.

Vedomosti:

- elementárne poznatky o ľudskom tele (časti tela) pri pohybovej činnosti,
- správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí - poznať a vedieť pomenovať,
- zásady bezpečnosti, hygieny a psychohygieny pre zdravie.

Schopnosti a zručnosti:

- osvojovanie si základných psychomotorických cvičení v rôznych obmenách (spojenie zmyslového vnímania s kinestetickým v časovo – priestorových vzťahoch),
- proporcionálny rozvoj koordinačných pohybových schopností a flexibility,
- vytváranie návyku správneho držania tela v rôznych polohách,
- vytváranie návyku vedomého parciálneho dýchania, fyziologicky správneho dýchania,
- osvojovanie si pohybových cvičení so zameraním na koncentráciu a pozornosť,
- osvojovanie si pohybových aktivít zameraných na čiastočnú i celkovú relaxáciu.

Postoje:

- pozitívne vnímať prejavy svojho tela pri pohybe, ako potrebnú súčasť pohybu človeka,
- formovať pozitívne vzťahy v skupinách, empatiu.

Obsahový štandard (kľúčové pojmy, minimálny obsah)

TC: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky vykonávať základné lokomócie (ako elementárne predpoklady pre zvládnutie základných atletických disciplín), poradové cvičenia (ako predpoklady účelnej organizácie) a elementárne zručnosti z akrobacie (ako predpoklady pre zvládnutie základných gymnastických zručností), poznať ich možnosti aplikácie a vníma ich význam v živote i športe.

Základné pojmy: chôdza, beh, hod, skok, lezenie, plazenie, šplhanie, rad, zástup, družstvo, skupina, čiara, priestor, základné povely poradovej prípravy, štart, cieľ, súťaž, gymnastické náradie (žinenka, mostík, trampolínka, lavička, rebriny ap. – čo sa v objekte školy nachádza).

Základné poznatky:

- zásady bezpečného a účelného pohybu v telovýchovných objektoch,
- základy správnej techniky behov, skokov, hod loptičkou,
- základy správnej techniky gymnastických cvičení,
- o význame základných lokomočných a nelokomočných pohybov.
-

Základné pohybové aktivity:

- bežecká abeceda, beh – rýchly, vytrvalostný, skok do diaľky, hod loptičkou,
- kotúle – vpred, vzad, stojka na lopatkách,

TC: Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky manipulovať s herným náčiním, poznať a aplikovať v hre dohodnuté pravidlá, byť v hre aktívny a prejavovať k nej pozitívny postoj.

Základné pojmy: pohybová hra, hráč, spoluhráč, súper (protihráč), kapitán, rozhodca, pravidlá hry, ihrisko (hrací priestor, hracia plocha), bránka, kôš, hracie náčinie (lopta, páłka, hokejka ap.), gól, bod, prihrávka, strelba, vedenie lopty, držanie lopty,

Základné poznatky:

- o pravidlách realizovaných hier,
- o správnej technike základných herných činností jednotlivca realizovaných hier,
- o význame jednotlivých hier na rozvoj určitých pohybových schopností alebo osvojovaných pohybových zručností,
- o význame hier pre zábavu i zdravie.

Základné pohybové aktivity:

- hry so zameraním na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním,
- pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných),
- pohybové hry zamerané na precvičovanie osvojovaných si elementárnych pohybových zručností rôzneho charakteru (gymnastických, atletických),
- Prípravné športové hry – zamerané na futbal, basketbal, hádzanú, volejbal, tenis.

TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky vykonávať cvičenia s dôrazom na presnú lokalizáciu pohybov v čase a priestore, poznať ich možnosti aplikácie, dokázať vyjadriť pohybom slovný, názorný i hudobný motív a vnímať ich, poznať význam kultivovaného a estetického prejavu v živote i športe.

Základné pojmy: rytmika, tanec – jeho druhy, tanečný krok, tanečný motív, pohybová tvorivosť, fantázia pri pohybovej činnosti, tanečná improvizácia.

Základné poznatky:

- o význame pohybovej kultúry (správneho pohybového prejavu) pri realizácii pohybových činností – akcent na správne a estetické držanie tela, kultúrnosť (kultivovaný pohybový prejav).

Základné pohybové aktivity:

- tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách,
- rytmizované pohyby s využitím hudby alebo rôznych jednoduchých hudobných nástrojov,
- pohyby so slovným navádzaním, napodobňovacie pohyby (napr. zvierat, športovcov, činností človeka),
- pohybová improvizácia na hudobné motívy, alebo zadané témy,
- tanečná improvizácia na základne naučených tanečných krokov, motívov, väzieb.

TC: Psychomotorické cvičenia a hry

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam vykonávať základné psychomotorické cvičenia poznať ich význam, možnosti aplikácie, dokázať vyjadriť pohybom navodený motív, vnímať význam cieleného pohybu pre zdravie (antistresové cvičenia).

Základné pojmy: názvy častí tela, polôh tela i jeho častí, správne držanie tela

Základné poznatky:

- o význame pohybu i jednotlivých druhoch cvičení pre zdravý vývin,
- o prejavoch a reakciách organizmu na pohybovú aktivitu,
- o správnom dýchaní pri cvičení i každodenných aktivitách.

-

Základné pohybové aktivity:

- koordinačné cvičenia a hry,
- relaxačné (uvolňovacie) cvičenia a hry,
- aktivity zamerané na rozvoj dýchania,
- naťahovacie (strečingové) cvičenia,
- cvičenia na rozvoj flexibility.

TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Vedieť základy elementárnych pohybových zručností súvisiace s realizovanými sezónnymi pohybovými činnosťami (turistikou, korčuľovaním, bicyklovaním a i.), poznať ich možnosti aplikácie a vnímať ich význam v živote i športe

Základné pojmy: turistika – jej druhy a formy, turistický výstroj, turistický chodník, turistická značka, korčuľovanie

Základné poznatky:

- o význame otužovania sa, plávania, pobytu a pohybu v prírode v každom ročnom období pre zdravie s akcentom na špecifiká jednotlivých období,
- o hygiene, pravidlách pohybu a bezpečnosti pri realizácii plávania a aktivít v prírode,
- o technike základných pohybových zručností realizovaných aktivít v prírode.

Základné pohybové aktivity:

- hry zamerané na oboznámenie sa s vodným prostredím, splývanie, dýchanie a orientáciu vo vode,
- chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom k povrchu a terénu,
- jazda, hry a súťaže na kolobežke, bicykli,
- korčuľovanie – jazda vpred, vzad, zastavenie, obrat, hry a súťaže na korčuľoch

Výkonový štandard (požiadavky na spôsobilosti – vychádzajú z kompetencií)

TC: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti

- Správne pomenovať základné lokomócie, základné nelokomočné pohyby, základné atletické disciplíny, základné cvičenia z akrobacie a poradové cvičenia realizované vo výučbe.
- Ukázať správne technické predvedenie základných lokomócií i základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách.
- Uplatniť základné lokomócie, poradové cvičenia i gymnastické zručnosti v hrách, súťažiach a iných pohybových činnostiach.

TC: Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry

- Pomenovať a poznať základné herné činnosti jednotlivca, poznať názvy hier realizovaných vo výučbe.
- Aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich.
- Ukázať a uplatniť správnu techniku manipulácie s náčiním.
 - Ukázať a uplatniť správnu techniku herných činností jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe.
 - Využiť naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda) a aplikovať ich aj v bežnom živote (vo voľnom čase).

TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti

- Správne pomenovať základné gymnastické cvičenia, tanečné kroky a činnosti realizované vo výučbe.
- Ukázať správne technické predvedenie rytmických cvičení, tanečných krokov, motívov v rôznych obmenách realizovaných vo výučbe.
- Zladiť pohyby, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.
- Uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno – pohybových, tanečných a dramatických hrách, no i pri iných pohybových činnostiach.

TC: Psychomotorické cvičenia a hry

- Správne pomenovať základné polohy tela, druhy realizovaných cvičení z oblasti psychomotoriky.
- Ukázať správne základné polohy tela a primerane svojim schopnostiam vykonávať psychomotorické cvičenia v rôznych obmenách.
- Uplatniť prvky psychomotoriky a psychomotorických hier a prežívať pocity radosti z pohybu a hry.
- Poznať jednoduché testy na posudzovanie svojej flexibility, držania tela, dýchania.

TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

- Správne pomenovať základné pohybové činnosti vo výučbe realizovaných druhov sezónnych pohybových aktivít.
- Ukázať správne technické predvedenie elementárnych pohybových zručností vo výučbe realizovaných sezónnych pohybových činností v rôznych obmenách.
- Uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách, súťažiach ap. v škole i vo voľnom čase.

Proces:

K organizačným formám:

V primárnej edukácii je úlohou školy zabezpečiť komplexný pohybový režim žiakov danej školy. Pre splnenie všetkých cieľov telesnej výchovy je potrebné realizovať tieto organizačné formy:

- telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín (denne niekoľkokrát na všetkých predmetoch, keď učiteľ pozoruje u žiakov únavu resp. nekoncentrovanosť),
- rekreačné využívanie prestávok (denne predovšetkým cez veľkú prestávku využívať možnosti školského dvora, telocviční, voľných priestorov ap.). V prípade nepriaznivého počasia (nedá sa ísť von, v triedach a na chodbách je vydýchaný vzduch) zabezpečiť potrebu okysličovania organizmu 2 – 3 minútovými aktivizačnými cvičeniami na začiatku vyučovacích hodín,
- vyučovacia hodina telesnej výchovy (hlavná organizačná forma),
- vyučovacia hodina integrovanej telesnej výchovy (so spoluúčasťou žiakov zdravých a zdravotne oslabených v tom istom rozsahu ako riadna telesná výchova),
- pohybové aktivity v školskom klube (ako dôležitá súčasť popoludňajšie činnosti),
- záujmové krúžky na škole s pohybovým zameraním (výberová forma aktivít),
- školské športové súťaže – pravidelné i jednorazové,
- škola v prírode (v rôznom ročnom období s aktívnym využitím sezónnych športových aktivít v prírode),
- cvičenia v prírode (2 x ročne v rozsahu po 4 hodiny v každom ročníku).

Obsah tematických celkov v jednotlivých ročníkoch

Obsahové zameranie v prvom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- naša obec – všeobecná charakteristika;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia – postup opustenia školy, miesto zhromaždenia, presun do bezpečného priestoru;
- signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení;
- horľaviny a ich následky;

b) Zdravotná príprava

- vybavenie domácej lekárničky a jej využitie pri poskytnutí prvej pomoci; nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov;
- ošetrovanie odrenín ruky, nohy, prstov a hlavy;
- privolanie pomoci k zranenému;
- význam symbolu „červený kríž“;

c) Pohyb a pobyt v prírode

- orientácia v mieste školy a jej okolí;
- určenie svetových strán podľa slnka;
- významné budovy a ich účel – zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, telefón; predajne, železničná a autobusová stanica, miestny úrad;
- historické objekty našej obce – pamätné domy, zrúcaniny, pamätníky, múzeá, galérie;
- poznávanie zelene v okolí obce;
- správanie sa k osamelým zvieratám;

Obsahové zameranie v druhom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch;
- zoznámenie sa s detskou ochrannou maskou (DM-1, CM3-3/h), určenie veľkosti;
- druhy signálov civilnej ochrany a činnosť žiakov na vyhlásenie varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia požiarom;
- protipožiarna stanovište, kde sa nachádza zbor požiarnej ochrany a spôsob jeho privolania;
- nebezpečenstvá pri zaobchádzaní s elektrickým a plynovým zariadením;
- zápalky, zapaľovače a horľaviny;

b) Zdravotná príprava

- kedy a kadiaľ do zdravotného strediska;
- správanie sa v čakárni, u lekára a pri školských lekárskech prehliadkach;
- pomoc lekárov chorým a zraneným;
- ochrana pred chorobami, účelné obliekanie;
- ochrana a prvá pomoc pri zistení kliešťa, uštipnutí zmijou, osou a včelou;

c) Pohyb a pobyt v prírode

- význam vody v prírode, pitie povrchovej vody;
- jedovaté rastliny, jedovaté huby;
- zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode;
- zvieratá vo voľnej prírode, nebezpečenstvo besnoty;
- značenie turistických chodníkov;

Výtvarná výchova

Cieľom predmetu je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na detský spontánny výtvarný prejav, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania) a postoje (formovanie si vlastného názoru, prístupu a vkusu).

Tematické okruhy a edukačné témy:

Rozširujúce edukačné témy pre školský plán rozvíjajú a dopĺňajú témy štátneho plánu. Čísla v zátvorke sú poradím tematických okruhov vo vzťahu k Štátnemu plánu predmetu Výtvarná výchova.

Tematický okruh	1. ročník	2. ročník
edukačné témy / výtvarné problémy		
1. (2.) kompozičné princípy a možnosti kompozície	1.5. vytváranie kompozície z tvarov písmen - námet vzniká asociatívnym spôsobom kombináciou tvarov písmen; technika: obkresľovanie, striekanie (fixírka, sprej, sitko), frotážovanie ...	2.1. línia hravé pokusy s rôznymi typmi liniek, ich vzťahmi a charakterom 2.3. farba, výraz, farby
2. (3.) podnety výtvarného umenia /médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy	1.9. dotvorenie nájdeneho objektu - námet: postava, zvieratá, stroj ... technika: asambláž, spájanie (lepenie, zväzovanie, zdrôtovanie ...) príp. domodelovanie; možnosť kolorovať 1.10. ilustrácia rozprávky - námet: rozprávka podľa výberu učiteľa technika: kolorovaná kresba (tempera, akvarel, pastel), kresba fixkami	2.6. rytmus a pohyb arytmia a nehybnosť 2.7. symetria a asymetria tvarov farieb, plôch (objektov)
3. (5.) podnety fotografie	1.12. kreslenie a vyfarbovanie do čiernobielej fotografie - námet: fotografia z časopisu a jej premena; technika: kresba fixkami, akvarel (tempera)	
4. (7.) podnety architektúry	1.14. príbehová rozprávková a fantastická architektúra - námet: stavby z rozprávok, oboznamovanie sa s rozmanitosťou príbytkov technika: kresba, maľba (alt. modelovanie)	2.11. inšpirácia archaickými písmenami (hieroglyfy, piktogramy, transformácie zobrazujúceho znaku na symbol, tajná abeceda...)
5. (9.) podnety tradičných remesiel	1.17. farbenie a vykrývanie - námet: vzor na látku, kraslica; technika: rezerváž, jednoduché farbenie	2.12. koláž montáž z fotografií
6. (10.) elektronické médiá	1.18. základné operácie s počítačom - námet: písmená a znaky; technika: operácie s textovým editorom	2.13. filmová postava, filmový kostým, filmové herectvo
7. (11.) porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia	1.19. poznávanie a porovnávanie rôznych médií - námet: jednoduchý figuratívny (vecný) motív; technika: kresba (maľba) - modelovanie (materiálový objekt) 1.20. vzorkovníček, múzeum - námet: zbierka prírodnín (kameňov, rastlín, nájdených predmetov, častí nefunkčných alebo starých predmetov, hračiek ...);	2.14. architektúra ako skladačka, stavebnica, stavba konštrukcia; zodpovednosť a hra

	technika: zbierka - objekty v krabičkách, na ploche, rastliny v „herbári“; kombinácia techník	
8. (16.) škola v galérii / galéria v škole	1.25. obraz - portrét v galérii - námet: výraz tváre; technika: rozhovor a výtvarný posun (kresba, asambláž, fotokoláž ...)	
9. (17.) výtvarné hry	1.26. vytváranie limitované pravidlami hry technika: stigmografické kreslenie	

Poznámky

- Vyučovanie výtvarnej výchovy vyžaduje, vzhľadom na jej pracovný charakter, jedno až dvojhodinové celky, podľa náročnosti edukačnej úlohy.
- Realizácia rozširujúcich úloh predpokladá navýšenie hodinovej dotácie v školskom pláne.
- Na hodinách, na ktorých sa pracuje s elektronickými médiami vyžadujú delenie triedy na skupiny podľa platných predpisov.
- K jednotlivým témam sú v rámci metodickéj príručky vydané metodické rady a edukačné DVD s vizuálnymi materiálmi.
- Predmet je klasifikovaný obdobne ako v ostatných predmetoch v 1. a 2. ročníku.

Vlastiveda

Charakteristika predmetu

Vlastiveda je predmet, ktorý zahŕňa oblasť vzdelania venovanú poznávaniu svojej vlasti, svojho kraja, regiónu a samotnej obci.

Vlastivedné - motivačné poznávanie začína už v detstve, priestor okolo dieťaťa je plný zaujímavých vecí a potrebujú na ne odpoveď. Vlastiveda na 1. stupni ZŠ je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmov z rodnej krajiny (okolie školy a bydliska). Stým súvisí aj poznanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, či už školy alebo partie kamarátov. Poznanie svojej krajiny v časových premenách jednotlivých ročných období s dôrazom na starostlivosť o bezpečnosť a zdravie vytvára predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody. Človek aj príroda sa mení v čase a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu ale aj celej republiky musí byť spojené s poznaním histórie. Vlastiveda by mala byť činnostným obsahom. Odporúčame aj vychádzky s vlastivedným námetom (ktorá má motivačný charakter pre vyučovanie vlastivedy ale tieto vychádzky alebo výlety sú náročné z hľadiska bezpečnosti. Ideálne je prepojenie vychádzok s prírodovedným, kultúrnym, historickým prepojením Vlastiveda (Objavujeme Slovensko) je rozdelená na dve veľké časti, a to Príroda Slovenska a Slovensko v minulosti a dnes. V časti Príroda Slovenska je základom spoznanie vybraných prírodných krás (napr. pohoria, jaskyne) najmä prostredníctvom povestí, rozprávání na základe obrázkov a i. Slovensko v minulosti a dnes sú príbehy historického rázu. Zakladá sa na spoznaní významných udalostí v histórii Slovákov, o ich zaradení v správnom časovom slede. (Cestujeme po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Realizácia je prostredníctvom „výletov“, jeden výlet po Slovensku je zameraný na jeden vybraný región. Dôraz je na práci s príbehmi a obrázkami, každý z nich znázorňuje jeden významný prvok regiónu a na čítaní zjednodušenej mapy

Ciele predmetu

Prostredníctvom príbehov, rozprávok, piesní, rozprávání, pozorování, skúmaní, žiaci získavajú vzťah k rodnému kraju - kraju, v ktorom žijú. Vo vyučovaní vlastivedy v 2. ročníku je cieľom, aby žiaci vedeli rozprávať o svojom rodnom kraji (krajine svojho okolia). Pomenovať jeho jednotlivé prvky - časti. Primerane veku odlíšiť vzťahy, väzby (prírodného a spoločenského rázu) v krajine svojho okolia, vo svojej obci, doma i v škole. Pri každej vhodnej téme majú žiaci použiť poznatky zo svojich pozorování a skúseností. Žiaci majú dokázať pomenovať a odlíšiť, čo vytvorila príroda a čo človek. Rozprávať o premenách prírody počas roka. Vyhľadať v kalendári významné dni. Orientovať sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov. Veku primerane charakterizovať svoju obec. Po objavnom spoznaní rodného kraja sa žiaci pútavou formou oboznámia so zaujímavými časťami Slovenska. Žiaci majú pomocou obrázkov opísať pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia. Ukázať na „obrázkovej mape“ (prispôsobenej obsahu vlastivedy v 3. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a i. Opísať ich pomocou obrázkov - pokúsiť sa odlíšiť ich už na pohľad významné znaky. Stručne povedať obsah povestí na vybranú tému. Porozprávať o významných historických udalostiach.

Výučba vlastivedy v 4. ročníku sa zameriava na zážitkové spoznávanie častí Slovenska. Pre žiakov je pri tom dôležité vedieť čítať mapu a rozprávať o obrázkoch, fotkách. Dozvedieť sa pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska. Porovnávať jednotlivé oblasti s rodným krajom.

Kompetencie

Učebný predmet vedie žiakov k rozvíjaniu:

komunikatívnej kompetencie tým, že umožňuje prezentáciu slovnú alebo písomnú navštívenej oblasti na Slovensku alebo interpretácii prečítanej alebo vypočutej povesti, piesne, básne viažucej sa k regiónu alebo ku Slovensku, Učivo o Slovensku rozvíja aj čitateľskú gramotnosť tým, že jednak žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry alebo odborného textu ale taktiež majú možnosť rozvíjať si schopnosť opisu obrázkov, diagramov, kresieb apod.

Ďalšou dôležitou kompetenciou rozvíjanie kultúrnej kompetencie, pretože personálnej a interpersonálnej, pretože učebný predmet dáva predpoklad pre tvorbu projektov a tímovej práce

Obsah vzdelávania vlastivedy

Hlavné témy:

Môj rodný kraj - kraj, kde žijem

Škola a jej okolie. Moja trieda. Obec, v ktorej žijem. Spoznávanie, opis, charakteristika a rozprávanie o rodnom kraji, o kraji v ktorom žiaci žijú. Premeny prírody rodného kraja počas roka. Príroda, ľudia, kultúra, doprava, pamätihodnosti a zaujímavosti z okolia. Hodnota práce a peňazí. Starostlivosť o svoje prostredie Náčrt cesty do školy.

Objavujeme Slovensko

Objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska. Naše starobylé a svetoznáme pamiatky a ich krása. Krátka cesta do minulosti, spoznávanie sveta našich predkov.

Cestujeme po Slovensku

Oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu. Vyzdvihnú a odlišia sa vlastivedné osobitosti každého územia. Spoznávanie našej vlasti prostredníctvom povestí, rozprávok a hier (aj s využitím mapy).

Rozdelenie obsahu do ročníkov v základnej škole 2. ročník

Môj rodný kraj - kraj, kde žijem

Škola a jej okolie. Moja trieda. Začíname s vlastivedou . Prvá vlastivedná vychádzka

Objavujeme premeny okolo nás

Čo vytvorila príroda a čo človek. Čím je zaujímavý kalendárny rok a čím školský rok

Cesta do školy a domov

Poznávanie cesty do školy Môj tieň smeruje na sever (svetové strany). Okolie školy a bydliska (orientácia v okolí). Nakreslím si cestu do školy povrch, lesy, lúky, polia, záhrady a parky okolia .Čo rastie v našom okolí). rieka, potok. Pozorujeme oblohu (pranostiky, počasie a predpoveď počasia). Pozorujeme oblohu (slnko, Mesiac a hviezdy sú na oblohe). Ako sa staráme o naše okolie (a o životné prostredie)..

Čo a ako sa deje v našom okolí

Kalendár-jeseň, zima, jar, leto

Moje mesto alebo moja dedinka (miesto, kde žijem).

Ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom). Pripomíname si našich predkov. Čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.) história, povesti, piesne, šport a kultúra) Kam volať o pomoc a kto nám pomáha (tiesňové linky).

Zvyky a tradície

Vianočný čas (Aké sú tajomstvá Vianoc, Silvestra, Nového roka a Troch kráľov). Tešíme sa na prázdniny.

Čo sa mi v našom kraji najviac páči

Informatická výchova

Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Na 1. stupni ZŠ sa budujú základy predmetu informatika a preto sa názov predmetu prispôbil na informatickú výchovu.

Poslaním vyučovania informatiky/informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika/informatická výchova a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika/informatická výchova je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky/informatickej výchovy široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Ciele predmetu

Cieľom informatickej výchovy na 1. stupni ZŠ je zoznámenie sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov získať základné zručnosti v používaní počítača. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenia v rôznych grafických editoroch.

Dôraz klásť pri tom nie na zvládnutie ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach. Najvhodnejšie sa javí využitie programov určených špeciálne pre žiakov, prostredníctvom ktorých by sa zoznámili s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači (aplikácie určené pre dospelých nie sú vhodné kvôli ich prílišnej komplexnosti).

Obsah

Návrh vzdelávacieho obsahu pre 1. stupeň základnej školy

Vzdelávací obsah informatiky v Štátnom vzdelávacom programe je rozdelený na päť tematických okruhov:

- **Informácie okolo nás**
- **Komunikácia prostredníctvom IKT**
- **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie**
- **Princípy fungovania IKT**
- **Informačná spoločnosť**

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové už aj pre nižšie stupne vzdelávania. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
3. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
4. pochopili spôsoby reprezentácie základných typov informácií (reprezentovanie farieb a obrázkov),
5. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

4. by mali pochopiť spôsob definovania kľúčového slova, vyhľadávanie podľa kľúčového slova
5. by mali zvládnuť výber potrebných informácií

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť

1. s možnosťami vstupných a výstupných zariadení,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami,
4. s elementárnymi funkciami lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Informácie okolo nás

Pojmy:

- textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
- obrázok, nástroje pero, čiara, štetec, vyplňanie farbou, paleta
- zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty
- animácia

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ukladanie rôznych informácií do súborov (text, obrázok, zvuk),
- jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka a kurzíva),
- dodržiavanie základných zásad písania textu,
- kombinácia textu a obrázka,
- základy kreslenia v grafickom prostredí (farby a hrúbky čiar, jednoduché nástroje), úprava obrázkov (kopírovanie, otáčanie),
- tvorba jednoduchých animácií,
- počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (matematické hlavolamy s číslami, hádanie slov, dopĺňanie písmen, dokresľovanie do obrázkov do mapy),
- prezentovanie výsledkov vlastnej práce.

Komunikácia prostredníctvom IKT

Pojmy:

- e-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár,
- www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe,
- bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom...),
- bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov),
- žiaci zistia e-mailové adresy rodičov a kamarátov (využitie adresára),
- detské webové stránky (rozprávky, obrázky), on-line hry, zásady správania sa na portáloch,
- vyhľadávanie informácií a obrázkov na internete a ich správne použitie,
- práca s kľúčovým slovom,
- výber vhodnej informácie.

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Pojmy:

- postup, návod, recept,
- riadenie robota, obrázková stavebnica, postupnosť krokov,
- detský programovací jazyk, elementárne príkazy, program,
- robotická stavebnica.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- skladanie podľa návodov (stavebnice, hlavolamy, origami),
- zápis/vytvorenie postupu, receptu, návodu a práca podľa návodu,
- v počítačovom prostredí riešenie úloh pomocou robota, skladanie obrázkov z menších obrazcov, okamžité vykonávanie príkazov, vykonanie pripravenej postupnosti príkazov,
- riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov, pohyb animovaných obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy:

- základné periférie na ovládanie počítača, myš, klávesnica,
- tlačiareň, skener,
- CD, USB – pamäťový kľúč, CD mechanika,
- ukladanie informácií, súbor, meno súboru,
- vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- digitálny fotoaparát, mikrofón, slúchadlá.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- funkcie vybraných klávesov,
- práca s tlačiarňou, skenerom,
- práca s rôznymi médiami – čítanie CD, čítanie a zapisovanie na USB kľúč,
- uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie,
- vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.

Informačná spoločnosť

Pojmy:

- informačné technológie v škole (edukačné programy, komunikácia)
- voľný čas a IKT (počítačové hry, hudba, filmy),
- bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety
- využitie komunikačných možností IKT v škole
- aké rôzne profesie sú pri tvorbe edukačných programov a počítačových hier (výtvarník, skladateľ, animátor, scenárista, rozprávač, ...)
- prečo a pred kým treba chrániť počítač

Vzdelávací štandard – výstup za celý stupeň

Obsahový štandard

Oboznámenie sa s počítačom, ovládanie klávesnice, myši, tlačiarne, skenera. Oboznámenie s prostredím jednoduchého grafického editora – kreslenie obrázka voľnou rukou, s použitím nástrojov, efektívne využívanie nástrojov grafického editora pri kreslení obrázkov (kreslenie pomocou geometrických tvarov, priamok, výberu, kopírovania, presúvania...). Vytváranie jednoduchých animácií. Práca s textovým editorom, jednoduché formátovanie textu, vkladanie obrázkov do textu, kopírovanie, mazanie, presúvanie. Vytváranie, ukladanie, mazanie dokumentu, vytváranie priečinkov. Oboznámenie sa s nástrojmi a prezeranie a vyhľadávanie, využívanie internetu ako zdroj zábavy, ale aj informácií v textovej i obrazovej podobe, využívanie e-mailovej pošty, bezpečné správanie na internete, základy slušného správania na internete. Spúšťanie hry a hudby z CD a internetu, ovládanie jednoduchých hier. Práca s

multimédiami, nahrávanie zvukov. Získanie základov algoritmického myslenia. Využívanie možností IKT pri riešení úloh v rámci projektového vyučovania, prezentovaní projektov.

Výkonový štandard

Žiak je schopný:

- vymenovať z akých základných častí sa skladá počítač,
- samostatne zapnúť a vypnúť počítač,
- pracovať s myšou, klávesnicou,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- dokument (fotografiu, obrázok) vytlačiť na tlačiarňu,
- ovládať samostatne výučbový SW,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- pracovať s USB kľúčom (vytvoriť priečinok, kopírovať dokumenty, obrázky),
- sa orientovať v prostredí jednoduchého grafického editora,
- samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- samostatne, ale i podľa návodu, nakresliť obrázok, vytvoriť návod a využiť jednotlivé nástroje,
- sa orientovať v jednoduchých hrách a hypertextoch na internete,
- si samostatne nájsť a prečítať informáciu na internete,
- si samostatne spustiť hru z internetu,
- pochopiť základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier, CD...,
- narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygienu,
- samostatne o svojom konaní a správaní sa rozprávať a odpovedať na kladené otázky,

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

PRE 2. STUPEŇ ZŠ – ISCED 2

III. Všeobecná charakteristika školy

Základná škola s VJM na Mládežníckej ulici č. 7 vo Fiľakove je plnoorganizovaná základná škola, to znamená, že má ročníky 0 až 9, má školský klub detí a školskú jedáleň. Areál školy tvorí šesť budov, veľké športové ako aj moderné detské ihrisko, priestranný asfaltový školský dvor a veľká nezastavaná plocha zelene. V dvoch hlavných budovách sú učebne a kabinety. Ďalšie budovy tvoria telocvičňa, školský klub a jedáleň, dielňa a byt školníka.

Škola pôsobí ako právny subjekt. Je samostatnou rozpočtovou organizáciou na úseku základného školstva. Zriaďovateľom školy je Mesto Fiľakovo, Radničná 25, 986 01 Fiľakovo.

Kontaktné možnosti: 047/4381924 – tel.-fax.

www.zsmfilakovo.edu.sk

e-mail: skola@zsmfilakovo.edu.sk

Počet tried v šk. roku 2009/2010	27
I. stupeň	10
II. stupeň	17

Školský klub detí pracuje v šiestich oddeleniach. Škola má metodické združenie ročníkov 1. – 4. vrátane prípravného ročníka a 8 predmetových komisií na II. stupni, ktoré pracujú v tomto zoskupení predmetov:

- maďarský jazyk
- slovenský jazyk
- cudzie jazyky
- dejepis, občianska výchova, etická výchova, regionálna výchova
- matematika, fyzika, informatika
- zemepis, prírodopis, chémia
- hudobná a výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, technická výchova
- telesná výchova, pohybová príprava

Naša škola je vybavená jazykovým laboratóriom na výučbu cudzích jazykov, fitnesscentrum pre učiteľov. Máme učebne na vyučovanie informatiky, chémie, fyziky, hudobnej výchovy, pracovnej výchovy. Veľká knižnica slúži ako čítareň pre žiakov. Na udržiavanie ľudových tradícií máme zariadené múzeum ľudových tradícií. Pre žiakov I. stupňa našej ZŠ sme zriadili tzv. rozprávkovú izbu, na stene ktorej sú namaľované rozprávkové bytosti. Táto miestnosť je vybavená videorekordérom a televíznym prijímačom.

Čo sa týka technického stavu budov, to už je menej vyhovujúce. Za posledných pár rokov sa nám podarilo po etapách zrekonštruovať sociálne zariadenia vo všetkých budovách, obnoviť zariadenie v 80% učebni, obnoviť jednu triedu v ŠKD, vymaľovať priestory školskej kuchyne a skladu zemiakov, zabudovať spojovaciu chodbu medzi budovami A a B.

IV. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Naša škola sa nachádza v Novohradskom regióne, v málopodnetnom prostredí, kde je vysoké percento nezamestnanosti. Je to najväčšia plnoorganizovaná škola s vyučovacím jazykom maďarským v meste aj v jeho okolí. Zároveň je aj spádovou školou pre viaceré obce, z ktorých k nám prichádzajú žiaci s rôznymi záujmami a pripravenosťou na ďalšie štúdium. Z uvedených dôvodov musíme na druhom stupni pokračovať vo vzdelávaní v dvoch smeroch:

- c) Pre deti nadané, zistené na základe prijímacích skúšok do 5. ročníka, ponúkame rozšírené vyučovanie cudzích jazykov a informatiky s využitím nových metód a foriem vyučovania.
- d) Pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a pre slaboprosievajúcich žiakov naďalej budeme zabezpečovať tradičné vyučovanie s dôrazom na pracovnú výchovu.

Naším cieľom je vyhovieť požiadavkám rodičov, aby každý žiak v škole zažil úspech a radosť z úspechu, aby sa plne rozvíjal podľa svojich schopností. Veľký dôraz budeme hneď od začiatku klásť na vytvorenie dobrého tímu v triede, na rozvíjanie sebapoznania, sebahodnotenia, samostatnosti a tvorivosti žiaka. Chceme si všímať nadanie a talent jednotlivých žiakov v rôznych oblastiach a rozvíjať ich do maximálnej možnej miery.

5. Pedagogický princíp školy

Ciele výchovy a vzdelávania školy:

- premeniť tradičné encyklopedicko - memorovacie a direktívno – neživotné školstvo na tvorivo – humánnu výchovu a vzdelávanie, kde je dôraz na multidisciplinárnych zručnostiach: schopnosť pracovať v tíme, schopnosť komunikovať, schopnosť tvorivo riešiť problémy, rozhodovať sa, robiť závery, kriticky a samostatne myslieť, rozvíjať seba a podnecovať rozvoj iných, možnosť výberu cudzích jazykov, schopnosť používania najnovších (najmä informačných a telekomunikačných) technológií.

Priority školy:

- zabezpečiť kvalitné vzdelávanie a výchovu žiakov;
- skvalitňovať vyučovanie slovenského jazyka a cudzích jazykov (anglického a nemeckého jazyka);
- zvyšovať zručnosť počítačovej gramotnosti;
- organizovať školské projekty zamerané na netradičné formy vyučovania;
- skvalitňovať medziludské vzťahy projektmi zameranými na sebapoznávanie a zážitkové učenie;
- ponúknuť kvalitné aktivity na voľný čas pre deti aj dospelých;
- udržiavať dobrý imidž školy;
- sloboda výberu, rozhodovania a voľby.

Ostatné ciele školy:

- aby žiaci získali dobrý učebný štýl, poznali svoje silné a slabé stránky;
- posilniť motiváciu učiteľov;
- skvalitniť spoluprácu s rodičmi, inými školami a organizáciami.

Poslanie školy:

- škola poskytuje základné vzdelanie, zabezpečuje rozumovú výchovu v zmysle vedeckého poznania a v súlade so zásadami vlastenectva, humanity; a demokracie a poskytuje mravnú, estetickú, pracovnú, zdravotnú, telesnú výchovu a ekologickú výchovu žiakov, umožňuje aj náboženskú výchovu;
- škola pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium a prax;
- výchova a vzdelávanie žiakov tak, aby sa so svojimi vedomosťami a zručnosťami dobre uplatnili v spoločnej Európe.

Hodnoty školy:

- čestnosť;

- dobrá pracovná morálka;
- úcta;
- cieľavedomosť;
- kultúrne správanie sa;
- vyhovujúca komunikačná kultúra;
- sloboda a zodpovednosť;
- dôvera;
- kreativita;
- rovnosť šancí pre všetkých;
- rešpektovanie vzájomných práv;
- úcta navzájom i k sebe samému;
- schopnosť sebareflexie;
- uvedomenie si vlastnej chyby;
- kooperácia (spolupráca).

Vízia:

- vytvárať čo najlepšie podmienky pre realizáciu edukačného procesu v materinskom jazyku a mimoškolských aktivít s dôrazom na informatiku a rozvoj cudzích jazykov;
- vychovávať zdravé, schopné a úspešné deti.

Silné stránky školy:

- najväčšia plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským v regióne;
- kvalifikovanosť učiteľov – odborná úroveň;
- školský psychológ;
- tradície, tábory;
- úspešnosť väčšiny našich absolventov školy na stredných školách;
- Občianske združenie PRO IUVENTUS;
- jedáleň, knižnica, telocvičňa, ŠKD;
- bohatá záujmová činnosť;
- úspešné reprezentovanie školy na rôznych súťažiach;
- logo školy;
- 0. ročník;
- školský časopis Káó;
- spolupráca s inými organizáciami, školami, medzinárodné vzťahy;
- ďalšie vzdelávanie pedagógov;
- odborné učebne;
- úspešné projekty: INFOVEK, NADÁCIA PÉTERA PÁZMÁNYA, RODNÁ ZEM, MOBILITÁS;
- možnosť výberu foriem a metód vo vyučovacom procese;
- plavecký výcvik, škola v prírode, lyžiarsky výcvik;
- krásne zelené prostredie (okolie).

Slabé stránky školy:

- nedostatok financií;
- hodnotenie pracovníkov;
- zloženie žiakov (50 % zo sociálne znevýhodneného prostredia);
- nedostatočná spolupráca s rodičmi;
- nevhodné rodinné prostredie, málo vyhovujúca rodinná výchova;
- nedostatočne vybavené odborné učebne;
- chýba organizátor podujatí na škole;
- oplatenie plochy školy;
- agresivita žiakov;

- nezáujem zo strany rodičov aj žiakov;
- vzťah so zriaďovateľom;
- slabá starostlivosť o talentovaných žiakov;
- chýba reklama školy („PR-ová činnosť“);
- chýba spolupráca so školami z okolia;
- potreba rekonštrukcie jednotlivých miestností (učebňa hudobnej výchovy, knižnica, dielňa, šatne);
- chýba učebňa výtvarnej výchovy.

Strategický program školy:

- účinné rozvíjanie základných zručností a schopností (vnútorné merania, merania na konci roka, hospitácie);
- príprava žiakov 9. ročníka na prijímacie skúšky na strednú školu;
- účinné vyučovanie informatiky, cudzích jazykov a športu (zabezpečením kvalifikovaných učiteľov, odborných učební, rozširovaním strojového parku, softvéru, ďalším vzdelávaním učiteľov);
- podpora optimálneho telesného aj duševného vývoja (byť príkladom);
- rozvoj samostatnosti žiaka;
- zvyšovanie finančných zdrojov (projekty, sponzorský dar atď.);
- starostlivosť o talentované deti (záujmové krúžky, účasť na súťažiach, projektoch atď.);
- sprostredkovanie identity, národnostného bytia, Európanstva a ľudských hodnôt (byť osobným príkladom, uchovávaním tradícií);
- kvalifikovaní učitelia;
- rekonštrukcia budovy školy a jej okolia (výmena strechy, tabúľ, učebne, osvetlenie, výsadba zelene...);
- zachovanie počtu žiakov (pravidelné udržiavanie kontaktu, rodičovské združenia, otvorené týždne - dni otvorených dverí, konzultačné hodiny, prieskum trhu, hľadanie partnerov);
- účinná reklama školy (zvýšením záujmu o školu);
- nové metódy a formy vo vyučovaní (projektové vyučovanie);
- fórum pre deti.

6. Profil absolventa

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa je založený na kľúčových spôsobilostiach (kompetenciách). Ide o spôsobilosť uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote. Jednotlivé kľúčové kompetencie sa navzájom prelínajú, prepájajú a majú nadpredmetový programový charakter. Získavajú sa ako produkt celkového procesu vzdelávania a sebavzdelávania. Nižšie sekundárne vzdelanie nadväzuje na získané vedomosti primárneho vzdelávania.

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania (variant A1, A2) má osvojené tieto kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
 - uvedomuje si potrebu učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja;
 - dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať;
 - kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti;
 - je pripravený na celoživotné učenie sa;
 - uvedomuje si dôležitosť sebavzdelávania pri uplatňovaní sa v živote, je schopný získať vyššie odborné vzdelanie.
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie;
 - efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie;
 - vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk;
 - dokáže primerane komunikovať v štátnom jazyku, v materinskom jazyku a v dvoch cudzích jazykoch;
 - chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti.
- kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky
 - používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky);
- kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií
 - má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja;
 - používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou;
 - dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí;
 - je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá;
 - dokáže využívať IKT pri vzdelaní.
- kompetencia riešiť problémy
 - je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov;
 - dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika;
 - má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov.
- kompetencie občianske
 - uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie;
 - uvedomuje si svoje práva a povinnosti, prispieva k naplneniu práv iných;
 - je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
 - aktívne sa zapája do ochrany životného prostredia.
- kompetencie sociálne a personálne
 - vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami;
 - efektívne spolupracuje v skupine – prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov.
- kompetencie pracovné
 - dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov;
 - je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny;
 - dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach.
- kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
 - dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia;
 - dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky;
 - cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície;

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu);
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania (variant B) má osvojené tieto kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
 - chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci;
 - vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu budúceho povolania;
 - má vyvinuté manuálne zručnosti na uplatnenie sa v budúcom povolaní;
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)
 - chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti;
 - vie komunikovať v štátnom a materinskom jazyku na dorozumievacej úrovni;
 - ovláda aspoň jeden cudzí jazyk (nemecký alebo anglický) na úrovni začiatočníkov.
- kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií
 - má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja;
 - je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá;
 - dokáže využívať IKT, vie získať informácie o vzdelávacích; a pracovných príležitostiach.
- kompetencia riešiť problémy
 - je otvorený (pri riešení problémov).
- kompetencie občianske
 - uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie;
 - uvedomuje si svoje práva a povinnosti, prispieva k naplneniu práv iných;
 - je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
 - aktívne sa zapája do ochrany životného prostredia.
- kompetencie sociálne a personálne
 - vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami;
 - efektívne spolupracuje v skupine.
- kompetencie pracovné
 - dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy;
 - je flexibilný a schopný prijať a zvládať zmeny;
 - dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach;
 - uvedomuje si potrebu mať prácu;
 - má záujem o prácu, o profesijný rast, aby sa vedel uplatniť a byť sebestačným.
- kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
 - cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície;
 - pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu);
 - správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

7. Pedagogické stratégie

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktoré sú prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Okrem informačno-receptívnych metód, ktoré sú charakteristické pre tradičné vyučovanie budeme

využívať aj metódy a formy pomocou ktorých sa dosahuje vyššia aktivita, samostatnosť a tvorivá činnosť žiakov ako skupinové vyučovanie, problémové vyučovanie, heuristické metódy, tvorivé vyučovanie (tvorivá dramatika), integrované, programové, individuálne vyučovanie, vyučovacie bloky, projekčné etapy, vyučovanie v rôznom prostredí, exkurzie, športové aktivity, účelové kurzy(plavecký kurz, lyžiarsky kurz), škola v prírode a pod. Budeme sa snažiť dôsledne vychádzať z potrieb žiakov a motivovať ich do učenia pestrými formami výučby. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov. Budeme sa viac orientovať na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slaboprospeievajúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie.

Podporujeme vyučovanie pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a tímové projekty, dlhodobé samostatné práce, prezentácie výstupov, praktickú výučbu. Využívame IKT vo vyučovaní, zapojili sme sa do medzinárodného projektu.

8. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

a) Žiaci so zdravotným znevýhodnením:

- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie (centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie), resp. so špeciálnou školou;
- odborné personálne zabezpečenie (servis školského špeciálneho pedagóga, školského psychológa, výchovného poradcu, asistenta učiteľa);
- spolupráca s rodičmi a ďalšími subjektmi podľa potreby;
- špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov.

b) Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia:

- školský psychológ, asistent učiteľa, školský klub, spolupráca s rodičmi, bezplatné doučovanie.

c) Žiaci s nadaním:

- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie;
- vedomostné súťaže, olympiády (Pitagoriáda), Poznaj slovenskú reč, Prednes poézie a prózy, výtvarné, umelecké, športové súťaže;
- spolupráca s rodičmi (vrátane ich informovaného súhlasu so zaradením dieťaťa do programu pre nadaných);
- materiálne zabezpečenie pre vzdelávanie nadaných žiakov(špeciálne učebnice, encyklopédie, alternatívne učebné materiály, učebné pomôcky, výpočtová a rozmnožovacia technika a pod.).

4. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

5. Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú pridelovať na základe:

- pozorovania(hospitácie);
- rozhovoru;
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje(prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy);
- sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa;
- hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti atď.;
- hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy;
- vzájomného hodnotenia učiteľov;
- hodnotenia učiteľov žiakmi.

6. Hodnotenie školy

Monitorujeme pravidelne:

- podmienky na vzdelanie;
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi;
- prostredie – klímu školy;
- priebeh vzdelávania- vyučovací proces- metódy a formy vyučovania;
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- výsledky vzdelávania;
- riadenie školy;
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov;
- kvalita výsledkov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov;
- dotazníky pre absolventov školy;
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach;
- SWOT analýza, analýza portfólia P. Kotlera.

IV. Školský učebný plán

5. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Variant A	Variant B
--------------------	---------	-----------	-----------

		Počet hodín 5. ročník		Počet hodín 5. ročník
		Variet A1	Variet A2	
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	5	5	5
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	5	5
	Prvý cudzí jazyk	4	3	3
Človek a príroda	Biológia	1	1	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	1
	Geografia (Zemepis)	1	1	1
	Občianska náuka	1	1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova/ Náboženská výchova	1	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4	3,5
	Informatika	1	2	0,5
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie/ Technika	-	-	2
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	1
	Hudobná výchova	1	1	1
	Regionálna výchova	1	1	-
	Učíme sa učiť	-	-	1
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2	2
	Pohybová príprava	1	1	1
SPOLU		30	30	30

6. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Variet A		Variet B
		Počet hodín 6. ročník		Počet hodín 6. ročník
		Variet A1	Variet A2	
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	5	5	5
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	5	4
	Prvý cudzí jazyk	4	3	3
	Druhý cudzí jazyk	1	1	1
Človek a príroda	Biológia	1	1	1
	Fyzika	1	1	1
	Chémia	0,5	0,5	0,5
Človek a spoločnosť	Dejepis	1,5	1,5	1
	Geografia (Zemepis)	1	1	1
	Občianska náuka	1	1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova/ Náboženská výchova	1	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4,5	4,5	4
	Informatika	0,5	1,5	0,5
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie/ Technika	-	-	2
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1,5	1,5	1
	Hudobná výchova	1	1	1
	Regionálna výchova	0,5	0,5	1
	Učíme sa učiť	-	-	-
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2	2
	Pohybová príprava	-	-	1
SPOLU		32	32	32

V. Učebné osnovy

CIELE 5. A 6. ROČNÍKA:

- a) naučiť sa komunikovať v štátnom a materinskom jazyku, argumentovať,
- b) naučiť sa komunikovať v cudzom jazyku,
- c) vedieť počítať do milión,
- d) vedieť sa orientovať na mape, poznať rozloženie a charakteristiku svetadielov a vybraných miest na zemi.

K DOSIAHNUTIU CIEĽOV SÚ VYBRANÉ OKRUHY UČIVA:

Ja

Trieda a škola

Človek a komunikácia

Moja rodina

Vzdelanie

Orientácia v priestore

Objavovanie Zeme a priestoru na Zemi , okruh práca s mapou

Orientácia v čase

Poznávanie sveta

Životný priestor, príroda a človek

Ochrana prírody

Logika

Kombinatorika, pravdepodobnosť

Geometria

Numerické základy

Umenie

Pohyb

PEDAGOGICKÉ STRATÉGIE:

Hodnotenie:

Žiaci v 5. a 6. ročníku sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy.

HODNOTIACE PORTFÓLIO:

Práce v hodnotiacom portfóliu v 5. a 6. ročníku:

Povinné:

Vybrané písomné práce z jednotlivých predmetov

Prezentovanie ľubovoľnej témy

Voliteľné:

Triedny, resp. školský časopis – príspevky

Projekt škola budúcnosti

Zapojenie sa do ročníkového projektu

Výsledky zo súťaží

Herbárium

VI. Návrh tematických okruhov jednotlivých predmetov

Maďarský jazyk

1. FUNKCIA UČEBNÉHO PREDMETU

Vyučovací predmet **maďarský jazyk a literatúra** má v podsysteme národnostného školského vzdelávania Slovenskej republiky centrálné postavenie.

Vyučovací predmet maďarský jazyk a literatúra ako aj maďarský jazyk ako vyučovací jazyk v školách s vyučovacím jazykom maďarským sa dá charakterizovať v prvom rade všeobecnými vlastnosťami.

Pre príslušníkov maďarskej národnosti je hlavným komunikačným prostriedkom zároveň významným symbolom národnej identity ako aj kultúry.

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Materinský jazyk je zároveň aj vyučovacím jazykom na ZŠ a SŠ s VJM, z čoho vyplýva, že bezprostredne ovplyvňuje osvojenie si učiva všetkých vyučovacích predmetov.

Maďarský jazyk a literatúra ako učebný predmet umožňuje na vyššej úrovni rozvíjať jazykové kompetencie tak v štátnom jazyku ako aj v cudzích jazykoch.

Cieľom vzdelávania je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby žiaci:

- pochopili vzdelávanie v príslušnom jazyku ako svojbytný historický jav, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok;
- rozvíjať pozitívny vzťah k materinskému jazyku a pochopili jeho potenciálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo;
- vnímali a postupne osvojovali si jazyk ako bohatý mnohotvárný prostriedok k získaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov;
- komunikatívne schopnosti a návyky, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách;
- základné pravidlá medzilidskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudli pozitívny vzťah k jazyku;
- získali informácie z rozličných zdrojov a zvládli práce s jazykovými a literárnymi textami;
- nadobudli sebavedomie pri vystupovaní na verejnosti a kultivovaný prejav ako prostriedok presadenia samého seba;
- nadobudli vzťah a dokázali individuálne prežiť slovesné umelecké dielo, mali vlastné čitateľské zážitky, rozvíjali svoj pozitívny vzťah k literatúre.

3. OBSAH VZDELÁVANIA

ŠTRUKTÚRA VZDELÁVACEJ OBLASTI

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková stránka jazyka a pravopis

Lexikológia

Morfológia

Syntax

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Komunikácia ako zdroj informácií

Ústny a písomný prejav
Rozprávanie príbehov a zážitkov
Vlastné tvorivé písanie
Subjektívna a objektívna komunikácia

III. LITERATÚRA

Všeobecne o literatúre
Základné literárne druhy
Základné literárne zánre
Kompozícia literárneho diela
Štylistika literárneho textu
Informácie o autoroch literárnych diel

4. VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

5. ročník

Jazyková komunikácia

Gramatika, štylistika, pravopis

1. Hláskový systém maďarského jazyka

Samohlásky a spoluhlásky – účasť rečových orgánov na ich tvorení. Rozdelenie samohlások – vysoké a nízke, krátke a dlhé. Zákonitosti výskytu samohlások v slove. Sústava spoluhlások. Krátke a dlhé, znelé a neznelé spoluhlásky. Vzájomný vplyv spoluhlások v reči i v písme. Typy spodobovania. Dvojaké písanie hlásky –j.

2. Náuka o slove – morfológia a lexikológia

Vzťah významu a tvaru slov. Jedno- a viacvýznamové slová, homonymá, antonymá, . Rovnoznačné slová (synonymá) a ich funkcia. Zvukomalebne slová. Ustálené spojenia: príslovia, porekadlá, prirovnania

3. Kultúra reči. Situačné cvičenia. Obohacovanie individuálnej slovnej zásoby

4. Pravopis. Uplatnenie zásad maďarského pravopisu (výslovnostný a etymologický princíp, princíp tradície) a zjednodušenia. Rozdeľovanie slov. Interpunkčné znamienka.

5. Pozorovanie makroštruktúry prejavu (úvod, jadro, záver).

Literatúra

a) Vznik písma a knihy; začiatky písomníctva

b) Svet rozprávok

Tvorby ľudovej slovesnosti v maďarskej a svetovej literatúre. Kompozícia rozprávok; čarovné čísla v rozprávkach; funkcia skutočných a rozprávkových prvkov. Ľudová a umelá rozprávka

c) Z najkrajších rozprávok svetovej literatúry

d) Maďarské ľudové rozprávky

e) Umelé rozprávky maďarskej a svetovej literatúry (napr. Móra Ferenc: A didergő király; Benedek Elek: Világszép nádszálkisasszony, Andersen: A császár új ruhája; A rút kiskacsa; Božena Nemcová: A tizenkét hónap). Rozlíšenie reálneho a fantastického sveta v rozprávkach. Bezčasovosť rozprávky

Petőfi Sándor: János vitéz. Fazekas Mihály: Lúdas Matyi. Dej a kompozícia diela. Rozprávkové motívy. Gradácia deja v rozprávke

6. Rozprávkový román. Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg. Frank Baum: Óz, a nagy varázsló

7. Svet povesti

8. Žánrové kritériá povestí a vznik povestí.
9. Kompozičné odlišnosti rozprávky a poviedky.

Komunikácia a sloh

Sloh, ústny a písomný prejav, komunikácia

Pozdrav
Oslovenie
Predstavenie sa – vizitka
Ospravedlnenie – ústne
Ospravedlnenie s vysvetlením
Vyjadriť súhlas / nesúhlas
Blahoželanie – ústne / písomne
Adresa, pohľadnica, súkromný list – písomne
Tvorba otázok (žiadosť o informáciu)
Rozhovor
Začiatok a koniec telefonického rozhovoru
Osnova, nápis, nadpis, odsek
Jednoduché rozprávanie – ústne / písomne: úvod, jadro, záver;
Časová postupnosť v rozprávaní
Rozprávanie s prvkami opisu – ústne / písomne
Krátke správy: SMS, e-mail
Oznam, správa, pozvánka, plagát, vizitka
Inzerát, reklama

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

ZVUKOVÁ, VÝZNAMOVÁ, TVAROVÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Správne vymenovať maďarskú abecedu a pomocou nej vyhľadávať slová vo výkladových a frazeologických slovníkoch
Správne rozlíšiť, vyslovovať a písať krátke a dlhé samohlásky a spoluhlásky
Správne rozlíšiť a písať hlásky –j a -ly – dvojaké označenie
Uplatnenie princípov maďarského pravopisu
Poznať spisovné a nespisovné slová, vedieť ich rozlíšiť v texte
Poznať slová s citovým zafarbením a bez citového zafarbenia, vedieť ich navzájom zamieňať
Vedieť určiť slovotvorný základ a prípony
Vedieť určiť slová skladaním
Vedieť sa orientovať v pravopisnom, výkladovom, synonymickom a frazeologickom slovníku, dokázať v ňom vyhľadať slová a slovné spojenia.
Disponovať vhodným výberom slovnej zásoby pre 5. ročník ZŠ.
Vedieť samostatne opraviť svoju prácu
Správne používať pravidlá maďarského pravopisu primerané pre 5. ročník ZŠ
Vedieť sa orientovať v pravopisnom slovníku
Prekonávať prekážky v porozumení textu. Čítať text s porozumením.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Vyjadrovať sa zrozumiteľne
Rešpektovať základné komunikačné pravidlá
Vedieť sa zapojiť do rozhovoru
Porozumieť jednoduchým informáciám a podať ich ďalej
Vedieť reagovať na otázky, inzeráty, ponuky atď.
Vedieť poskytnúť informácie o sebe, o svojich každodenných aktivitách
Vedieť viesť telefónne rozhovory

Porozprávať o svojich zážitkoch, túžbach, prianiach
Vyjadriť svoje pocity a zážitky
Opísať veci, predmety, činnosti
Rozprávanie, napísanie príbehu podľa názvu, obrázkov
Tvoriť nadpis k príbehom, k textom a obrázkom
Zostaviť osnovu
Vyžiadať a podávať informácie
Napísať blahoželanie k meninám, narodeninám, sviatkom
Napísať pohľadnicu, krátky súkromný list
Napísať krátky odkaz
Napísať krátke správy – SMS, e-mail
Napísať krátke oznamy, správy, poznámky
Napísať krátke rozprávanie s opisom

III. ČÍTANIE A LITERATÚRA

Čítanie

Čítať s porozumením rôzne druhy primerane obťažných textov
Zreprodukovať čitateľský zážitok
Výrazne (esteticky) čítať umelecké texty
Čítať s prirodzenou intonáciou, so správnym slovným a vetným prízvukom, vety členiť podľa zmyslu
Vyjadriť v ústnych a písomných prejavoch svoje zážitky z prečítaného textu a z bežných životných situácií
V texte vyhľadať kľúčové slová

Literárna výchova

Rozprávať o prečítanom texte
Zreprodukovať, dramtizovať rozprávky, poviedky alebo povesti
Zreprodukovať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami
Výrazne predniesť báseň a úryvok z prózy
Aktívne a tvorivo sa zúčastňovať na dramatizácii
Orientovať sa v deji rozprávok a povestí
Hodnotiť postavy literárneho diela a určiť ich vzájomný vzťah
Hodnotiť ilustrácie v literárnych textoch
Porovnávať literárne texty
Určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela
Vnímať a vyjadriť rytmus básní
Tvoriť jednoduché rýmy
Orientovať sa v knižnici.

6. ročník

Jazyková komunikácia

Zvuková, tvarová rovina jazyka, pravopis

Slovné druhy

a) Základné slovné druhy

slovesá, podstatné mená, prídavné mená, číslovky, príslovky

zámená

neurčitok, prídavné, prechodník

b) Slovné druhy, ktoré vyjadrujú gramatický vzťah postpozície, členy: určitý a neurčitý, spojky

c) Slová-vety

citoslovčia
častice

1. Slovesá

Druhy slovíes - činnostné, stavové, zvratné, predmetové, bezpredmetové.

Sústava slovesných časov a spôsobov - prítomný, minulý, budúci čas; oznamovací, podmieňovací, rozkazovací spôsob.

Časovanie slovíes - všeobecné (podmetové), určité (predmetové).

Pomocné slovesá, slovesné predpony.

2. Podstatné mená

Všeobecné mená a vlastné mená - osobné mená, zvieracie mená, zemepisné názvy, názvy planét, názvy inštitúcií, názvy kníh a periodík, názvy značiek.

Systém gramatických prípon - prípona množného čísla a predmetu. Vyjadrenie privlastňovania.

3. Prídavné mená

Systém gramatických prípon - stupňovanie, odvodenie príponou -i.

Stupňovanie prídavných mien s koncovkami -só, -so a zložených prídavných mien s koncovkami -ú, -.

4. Číslovky

Rozdelenie a funkcia čísloviek, základné, radové číslovky, zlomky. Určité, neurčité číslovky.

5. Príslovky

Funkcia prísloviiek. Príslovky miesta, času, spôsobu.

6. Zámená

Rozdelenie a funkcia zámen. Osobné, privlastňovacie, zvratné, ukazovacie, opytovacie, vzťahné, neurčité, vymedzovacie zámeno.

7. Neurčitok, pričastie, prechodník

8. Pravopis

Správne tvary slovíes zo zakončením na -s, -sz, -z, -dz, -t. Písanie vlastných mien - malé a veľké začiatkové písmená. Písanie odvodených prídavných mien. Radové číslovky, dátum.

9. Slohový výcvik. Práca s textami a témami z každodenného života.

Komunikácia a sloh

1. Rozprávanie s charakteristikou
2. Práca s textami rôzneho druhu (populárno-náučné, úradné, hovorené) a s rôznymi témami napr. rastlinný a živočíšny svet, zvieratá, svet techniky, kultúra národov, známe osobnosti, sviatky, voľný čas. Čítanie s porozumením.

Literatúra

1. Balady - umelé a ľudové. Kompozícia balady.
Ľudové balady - *Kádár Kata*, *Kómúves Kelemen*
Umelé balady - Arany János: *V. László*, Gyulai Pál: *Pókainé*
2. Arany János: *Toldi*
Dej a kompozícia diela. Porovnanie charakteru Miklósa a Györgya, triedenie postáv v diele. Jazyk diela, básnické jazykové prostriedky - metafora, metonymia, personifikácia. Žánrová svojráznosť epickej básne. Kompozícia diela: úvod, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie. Rým, rytmus.
- Literárne čítanie**
 1. Problém komičnosti, pravdy a lži
anekdoty, M. Twain: *Tom Sawyer* alebo Mark Twain: *Huckleberry Finn kalandjai*, Szabó Magda: *Abigél*, Gyurkovics Tibor: *Nem akarokfelőni*, Milne: *Micimackó*, Fehér Klára: *Bezzeg az én időmben* alebo *Mi szemüvegesek*.
 2. Objavenie sa prírody v literatúre
Rudyard Kipling: *A dzsungel könyve*, Daniel Defoe: *Robinson Crusoe*, Fekete István: *Tüskevár* atď.
 3. Vlast (domovina) a sloboda v literatúre
Gárdonyi Géza: *Egri csillagok*

Literárnoteoretické poznatky

1. Vzťah ľudovej slovesnosti a umelej literatúry
2. Vlastnosti literárneho hrdinu
3. Charakteristika; autorove postupy: opis zovňajška, opis prostredia, reč postavy
4. Kompozícia diela (úvod, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie)
5. Pojem balady a epickej básne
6. Metafora, personifikácia, metonymia, básnický prívlastok, básnická otázka, antitéza, stupňovanie, myšlienkový rytmus
7. Rytmus a rým, prízvučná prozódiaň

KLÚČOVÉ POJMY

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková rovina jazyka a pravopis

pravopis slovíes v minulom čase

slovesá zakončené na -s, -sz, -z, -dz

slovesá zakončené na -t

kratší a dlhší tvar rozkazovacieho spôsobu

archaizmy v priezviskách

malé a veľké začiatocné písmená v zemepisných názvoch

stupňovanie prídavných mien

odvodené prídavné mená s príponou -i

spodobovanie spoluhlások

základné, radové číslovky

dátum

pravopis slovesných predložiek

Tvarová rovina

sloveso

slovesá z hľadiska podmetu, predmetu a priebehu činnosti

slovesný čas - prítomný, inulý, budúci

slovesný spôsob - oznamovací, rozkazovací, podmieňovací

ikové slovesá

podstatné mená

všeobecné mená

vlastné mená - osobné mená a priezviská, zvieracie mená, zemepisné názvy,

názvy inštitúcií, názvy planét, názvy kníh a periodík, názvy značiek

prídavné mená

funkcia prídavných mien

stupňovanie prídavných mien

odvodenie príponou -i

číslovky - určité, neurčité, základné, radové, zlomky

príslovky

príslovka miesta, času, spôsobu

zámená

zámená - osobné, prívlastňovacie, zvrtné, ukazovacie, opytovacie, vzťahné, neurčité

neurčitok

príčastie

prechodník

pomocné sloveso

slovesné predpony

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Sloh

prosba - želanie

poďakovanie
privítanie - rozlúčenie
tvorba otázok
diskusia - argument
opis - statický, dynamický, umelecký
charakteristika osoby
cielený rozhovor - interview (ústne a písomne)
ústna reprodukcia

LITERATÚRA

Všeobecné pojmy

text
hlavná myšlienka humor, irónia ex
libris

Literárne žánre a druhy

ľudová slovesnosť
umelá, umelecká literatúra
poézia, próza
balada – ľudová, autorská
epická báseň
román

Štylizácia textu

básnická otázka
prirovnanie
personifikácia
metafora
metonymia
epiteton

Štruktúra diela

dej
literárna postava
kompozícia - vonkajšia, vnútorná
vnútorná kompozícia - expozícia, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie

Metrika

refrén
rým - združený, striedavý, obkročný
rytmus

Slovenský jazyk

Slovenský jazyk a literatúra 2. stupeň ZŠ	5. ročník	6. ročník
Státny vzdelávací program	5	4
Školský vzdelávací program	-	1
Spolu	5	5

Odporúčaný počet hodín pre jednotlivé zložky predmetu slovenský jazyk a literatúra na základnej škole:

Slovenský jazyk a literatúra 2. stupeň ZŠ	5. ročník	6. ročník
Státny vzdelávací program	5	4
Jazyk	4	3
Literatúra	1	1
Školský vzdelávací program – jazyk	-	1

Čitateľská gramotnosť

Rozvíjať a posilňovať čitateľskú gramotnosť v rámci jednotlivých ročníkov a zložiek predmetu. a využívať rôzne techniky a druhy čítania s porozumením.

Ústny prejav rozvíjať:

- formou rozhovorov a diskusií na aktuálnu tému,
- ako typ tvorivého vyučovania
- ako prostriedok rozvoja komunikačných zručností
- formou regionálnych prvkov

Medzipredmetové vzťahy rozvíjať:

- vyhľadávanie informácií v elektronických médiách, internet a pod.,
- organizovaním exkurzií a rôznych súťaží.

3. Vyučovacie metódy, formy a techniky

Voľba vyučovacích metód, foriem, techník je v kompetencii učiteľa, hlavným kritériom ich výberu by mala byť miera efektivity plnenia vyučovacieho cieľa, pričom je žiaduce vhodne využívať alternatívne, aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Vybrané metódy, formy majú byť veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov.

Slovenský jazyk a slovenská literatúra na 2.stupni ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským

Regionálne prvky

V 5. ročníku sa to môže uskutočniť návštevou miestnej knižnice, múzeí a galérií v blízkom okolí.

Rozširujúce učivo

Zaradenie čítania detských a mládežníckych časopisov na vyučovacích hodinách, je vhodné spomedzi voliteľných hodín vyčleniť hodiny na predmet „**konverzácia v slovenskom jazyku**“ s jednohodinovou alebo dvojhodinovou týždennou hodinovou dotáciou.

1. Výchovno-vzdelávacie ciele

Hlavným výchovno-vzdelávacím cieľom vyučovania-osvojovania slovenského jazyka slovenskej literatúry je ku koncu 5. ročníka dosiahnuť mierne pokročilú úroveň ovládania slovenského jazyka.

1. Výchovno - vzdelávacie ciele

- Využiť jazykové a komunikatívne zručnosti z prvého stupňa a plynulým prechodom pokračovať v rozvíjaní vedomostí žiakov.
- Vhodným metódam uplatniť gramatické javy v komunikácii, v pravopise a v štylizácii jazyka
- Úvodná práca s literárnym textom
- Naučiť žiakov samostatne používať rôzne jazykové príručky / slovníky /
- Viezť deti k samostatnosti v práci s učebnicou, s PZ a k sledovaniu rôznych detských tel. relácií
- Osvojiť si najjednoduchšie formy komunikácie v SJ
- Prehľbovať pozitívny vzťah k SJ

Formou komunikácií rozvíjať čo najviac voľových a charakterových vlastností / napr. sebaopoznávanie, pozitívne hodnotenie druhých, dotváranie textov, samostatnosť.../

5.ročník

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

I. KOMUNIKÁCIA

II.

(počúvanie s porozumením, čítania, ústne a písomné vyjadrovanie)

1. Rečové zámery

Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky: pozdravy, oslovenia, rozlúčenie, zoznamovanie, predstavovanie; prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, vyjadrenie záujmu.

Oznámenie a vyjadrenie stanoviska: získavať informácie, informovať niekoho, informovať sa, požiadať o radu, vyjadriť, že sa niečo páči/ nepáči, vyjadriť súhlas, nesúhlas.

Vyjadrenie vôle a pocitov: požiadať o zopakovanie výpovede, slušne vyjadriť prosbu a želanie, príkaz a zákaz, požiadať o pomoc, vyjadriť pomoc, spokojnosť, nespokojnosť.

2. Pojmové okruhy

Vyjadrenie jestvovania v slovenskom jazyku (je, sú) s osobitným dôrazom pri tvorbe viet s neslovesným prísudkom.

Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka

Vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, vzdialenosť.

Vyjadrenie časových vzťahov: dĺžka trvania, určitý čas, približný čas; časová postupnosť činností a dejov; odkazovanie na prítomnosť, minulosť a budúcnosť.

Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: vlastnosť, farba, vek.

Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet

Vyjadrenie logických vzťahov: priradovanie, protiklady.

Vyjadrenie modality: potreby.

Jazykové a mimojazykové prostriedky kohézie: foneticko- fonologické, predložkové vyjadrenia, oslovenie, zrakový kontakt, vzdialenosť medzi účastníkmi komunikácie.

3. Čítanie

Technika čítania, plynulé hlasné čítanie, čítanie s porozumením a výrazné čítanie textov z oblasti foriem spoločenského styku, informačných textov, výrazné čítanie.

4. Tvorba dialógov a súvislých ústnych a písomných prejavov

Štylizácia a kompozícia. Zoštylizovanie viet a vetných konštrukcií, usporiadanie myšlienok podľa časovej postupnosti, členenie prejavu na úvod, jadro a záver.

Ústne a písomné formy spoločenského styku: rozhovory doma, v škole, na nákupoch, v obchodoch, na pošte, v poštovom novinovom stánku, na železničnej / autobusovej stanici; ústne a písomne blahoželanía; telefonovanie, písomný styk pomocou sms; pozdravy z výletov.

Zážitkovo – dejové prejavy: reprodukcia, rozprávania, dramatizácia textov.

Administratívne prejavy: vypĺňanie žiackeho preukazu, čitateľského preukazu, spriavodky na balík.

5. Tematické zamerania rozvoja komunikačných schopností

Rodina: poskytnutie informácií o sebe, členovia rodiny, príbuzní, práce v domácnosti, režim dňa.

Bývanie: Dom, byt, rastliny a zvieratá v najbližšom prostredí, bydlisko, ochrana životného prostredia.

Škola: adresa školy, trieda, život v škole, rozvrh hodín, učebné predmety, záujmové krúžky.

Mesto a doprava: dopravné prostriedky, dopravné predpisy pre chodcov.

Príroda: ročné obdobia – počasie a príroda; práce v ovocnom sade a v záhrade; domáce, poľné a lesné zvieratá; zvieratá zoo; čas: presný a približný čas, kalendár.

Zdravie: osobná hygiena; odev a obuv, jedlá; predchádzanie chorobám, starostlivosť o chrup, u lekára, u zubného lekára, v lekárni.

Voľný čas: hry, športy, záľuby; turistika, orientácia v prírode, určovanie svetových strán, plávanie, bicyklovanie, loptové hry; hra na hudobnom nástroji; návšteva centra voľného času, mestskej / miestnej knižnice; ručné práce, majstrovanie.

Obchody a služby: Nákupy v rozličných obchodoch, pošta.

Naša vlasť: pamätihodnosti a prírodné osobitosti bydliska a okolia; známejšie mestá, rieky, hory v najbližšom okolí; Bratislava – hlavné mesto SR.

III. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

1. Lexikológia

Slovná zásoba: v súlade s tematickým zameraním rozvoja komunikačných schopností osvojovanie a praktická aplikácia lexikálnych jednotiek.

Poučenie o slovnej zásobe: poučenie o lexikálnom význame slov (jednovýznamové a viacvýznamové slová, súradné slová, rovnozvučné a rovnoznačné slová, slová s opačným významom).

Poučenie o používaní slovníkov: práca so slovensko – maďarským a maďarsko – slovenským slovníkom a obrázkovým slovníkom.

2. Zvuková stránka reči a pravopis

Hláska – písmeno, abeceda – odlišnosti v hláskovej a grafickej sústave slovenského a maďarského jazyka. Správna výslovnosť a artikulácia slovenských hlások. Delenie slovenských hlások. Významotvorná funkcia dĺžky sasmohlások.

Pravidlo o rytmickom krátení.

Delenie slovenských hlások z hľadiska pravopisu.

Poučenie a praktický výcvik v písaní i/y v koreni známych slovenských slov po tvrdých a mäkkých spoluhláskach.

Poučenie a praktický výcvik v písaní i/y v koreni známych slovenských slov po obojakých spoluhláskach.

3. Morfológia

Slovesá: lexikálny význam a delenie sloviess – odlišnosti od maďarského jazyka. Tvorenie a používanie správnych tvarov sloviess podľa osoby, čísla a času.

Podstatné mená: lexikálny význam a delenie podstatných mien – odlišnosti od maďarského jazyka. Pravopis vlastných mien – odlišnosti od maďarského jazyka.

Predložky: vyjadrenie miesta, smerovania, času, prostriedku a účelu pomocou predložiek.

4. Syntax

Vety podľa zámeru hovoriaceho. Tvorenie jednoduchých viet podľa obsahu. Správna intonácia viet a pravopis.

Jednoduchá veta súvetie. Tvorenie jednoduchých viet a súvetí podľa vetných modelov.

IV. LITERÁRNA KOMUNIKÁCIA

1. Čítanie

Hlasné a tiché čítanie literárnych ukážok.

Výrazné čítanie a predčítanie vyznačených častí literárnych ukážok.

2. Tematické okruhy a témy

Svet rozprávok: ľudové a umelé rozprávky.

Slovenské ľudové rozprávky. Charakteristické prvky ľudových rozprávok (čarovné prvky, rozprávkové motívy, hrdinovia ľudových rozprávok, podobní a odlišní hrdinovia slovenských a maďarských rozprávok), kompozícia ľudových rozprávok.

Umelé rozprávky. Rozprávky pre deti od súčasných slovenských autorov – prozaická a básnická podoba rozprávky. Hrdinovia umelých rozprávok.

Ľudové piesne, detské hry, malé formy ľudovej slovesnosti: (príslovia, porekadlá, hádanky, žarty): podobné a odlišné motívy v slovenskej a maďarskej ľudovej slovesnosti, obraznosť, rým, **rytmus**.

Obrazy zo života detí a prírody: krátke básnické a prozaické diela zo súčasnej literatúry pre deti a mládež; detský hrdina; hlavné a vedľajšie postavy v literárnom diele; štruktúra a jazyk básní (verš, štrofa, rytmus, básnický obraz, opakovanie).

Príležitostná výchova literatúrou.

Metódy, formy a postupy vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry

1. Metódy, formy a postupy vyučovania SJL

Metódy, formy a postupy vyučovania SJL so zvolí individuálne každý vyučujúci:

- podľa zloženia triedy / počet SZP /

podľa vyučovacích výsledkov

6. ročník

PREHLAD TEMATICKÝCH CELKOV

I. Komunikácia a sloh

(počúvanie s porozumením, čítanie, ústne a písomné vyjadrovanie)

1. RECOVÉ ZÁMERY

Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky: - informovať sa a informovať o telesnom a duševnom stave, slušne reagovať na otázky; pozvanie – poďakovanie; akceptovať a odmietnuť pozvánku; vyjadriť pochopenie a záujem.

Oznámenie a vyjadrenie stanoviska: vyjadriť vlastnú mienku, názor, zámer, postoje; vyjadriť vďaku a pochvalu; vyjadriť uvažovanie, presvedčenie, vedomosť, informovanosť.

Vyjadrenie vôle: príkaz, zákaz, návrh, odporúčanie, nahováranie, odhováranie.

Vyjadrenie duševných pocitov a nálady: radosti, obdivu, žiaľu, prekvapenia, sklamania.

2. POJMOVÉ OKRUHY

Vyjadrenie jestvovania v priestore a čase; prikazovanie a podmieňovanie.

Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka.

Vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, diaľka, vzdialenosť.

Vyjadrenie časových vzťahov: dĺžka, trvanie, časové ohraničenie deja, konkrétny a približný čas, termíny, dáta; časová následnosť dejov; rýchlosť, častosť; jednorazové, prebiehajúce a opakované činnosti, deje a udalosti.

Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: postava, tvar, forma, rozloha, kvalita, stav zraku, sluchy; farba, vek, hmota/látka/materiál, ; chute, pachy, vône .

Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, množstvo, dĺžka, hmotnosť, miera, objem, stupňovanie, porovnávanie počtu, množstva a miery.

Vyjadrenie modality: potreby, nutnosti, nevyhnutnosti, možnosti, vôle, pochybnosti, zámeru.

Jazykové a mimojazykové prostriedky kohézie: foneticko-fonologické, prozodické, zámená, slovesá, príslovky, častice, spojky, opakovania, synonymá, oslovenia, mimika, gestá, udržiavanie kontaktu zrakom, vzdialenosťou a polohou tela.

3. ČÍTANIE

Technika čítania, plynulé hlasné čítanie, čítanie s porozumením a výrazné čítanie textov z oblasti foriem spoločenského styku, ako aj informačných, zážitkovo-dejových, jednoduchých náučných a administratívnych textov.

Selektívne čítanie.

4. TVORBA DIALÓGOV A SÚVISLÝCH JAZYKOVÝCH PREJAVOV

Štylizácia a kompozícia

Správne štylistické usporiadanie viet. Spájanie viet a vetných celkov do súvislých textov. Osnova prejavu, členenie prejavu na úvod, jadro a záver, rozvíjanie tematických celkov do žiaducej hĺbky. Logické usporiadanie myšlienok, členenie textov na menšie logické celky.

Časová následnosť pri rozprávaní.

Súkromný list. Štruktúra súkromného listu (oslovenie, úvod, jadro, záver, lúčenie, podpis), odlišné písanie dátumu, oslovenia a zámen v Maďarskom a slovenskom jazyku. Praktický výcvik v písaní súkromných listov; rozličné formy posielania súkromných listov. Oznámenie a správa. Štruktúra oznámenia a správy. Tvary slovíec v oznámení a správe. Praktický výcvik v tvorbe oznámení a správ.

Ústne a písomné formy spoločenského styku: pozvanie, poďakovanie, privítanie; výhovorky, ospravedlnenie; rozhovory v rozličných službách a obchodoch; blahoželanía, pozdravy, súkromný list, oznámenie, správa, telefonovanie, krátke správy formou SMS a e-mailu.

Zážitkovo – dejové prejavy: reprodukcia, rozprávanie, tematické rozprávanie, beseda, opis s rozprávaním (napríklad jednoduchého pracovného postupu, činnosti, hry, predmetov, miestnosti, prírody a pod.), dramatizácia. Hodnotenie zážitkov a udalostí pri rozprávaní.

Náučné prejavy: reprodukcia opisov a výkladov v učebnici, v detských a populárny – náučných časopisoch.

Administratívne prejavy: hlásenie, nástenné noviny.

5. TEMATICKÉ ZAMERANIE ROZVOJA KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ

Rodina: osobné údaje – adresa, telefónne číslo, dáta narodenia, materinský jazyk, stav členov rodiny, rodinné udalosti, záľuby členov rodiny, vzájomná pomoc v rodine; víkendy, prázdniny a sviatky v rodinnom kruhu; písomný styk s blízkymi členmi rodiny.

Receptívne: Zvyky a tradičné sviatky v slovenských rodinách.

Škola: život a práca v triede; telocvičňa, školská jedáleň; návšteva nepovinných predmetov; učitelia školy; zaujímavosti zo školského života.

Bývanie: zariadenie a výbava domácnosti; prostredie, v ktorom žijeme; utváranie životného prostredia – skrášľovanie bytu, okolia, mesta/dediny; starostlivosť o estetický vzhľad a čistotu prostredia.

Zdravie: správna životospráva, stravovanie, obľúbené jedlá a nápoje, národné jedlá, stravovací režim, stravovacie zvyky v rodine, stravovanie v školskej jedálni, kultúra stolovania a stravovania; v reštaurácii, v bufete, v cukrárni; choroby a úrazy, predchádzanie chorobám a úrazom; prvá pomoc, lekárska pohotovosť.

Obchody a služby: obchody v mieste bydliska; nákupy v obchodnom dome, na trhu, v tržnici; merné jednotky a ceny.

Voľný čas: hry, záľuby; loptové hry; zimné športy; jazda na bicykli, dopravné predpisy pre chodcov a cyklistov; spoločenské hry detí; návštevy, návšteva kina, divadla, výstavy, múzea; sledovanie detských programov v rozhlase a televízii.

Sociálne kontakty žiakov. Priateľstvo, priatelia. Osobné a písomné kontakty so známymi a priateľmi inej národnosti.

Príroda: ochrana lesov, vtákov a zveri; zber liečivých rastlín; na hubách; návšteva národných parkov, chránených oblastí a prírodných rezervácií.

Naša Vlast: cestovanie po vlasti - kultúrne, historické a etnické osobitosti vlastného a navštíveného regiónu; Vysoké Tatry, Košice – metropola východného Slovenska; príprava na výlety, táborenie, turistický výstroj.

II. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

1. LEXIKOLÓGIA

Slovná zásoba: v súlade s tematickým zameraním rozvoja komunikačných schopností osvojovanie približne 350 lexikálnych jednotiek aktívne, 150 receptívne, praktická aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek.

Poučenie o slovnej zásobe: poučenie o tvorení slov predponami a príponami podľa zásady dvojčlennosti pri tvorení slov, slovná rodina, príbuzné slová. Praktický výcvik v tvorení slovných rodín, príbuzných slov a slov opačného významu.

Poučenie o používaní slovníkov. Práca so slovensko-maďarským slovníkom a s obrázkovým slovníkom.

2. ZVUKOVÁ STRÁNKA REČI A PRAVOPIS

Písanie *i/y* v odvodených slovách a vybraných slovách. Výslovnosť a pravopis slabík *de, te, ne, le, di, ti, ni, li* v známych slovách cudzieho pôvodu a v niektorých domácich slovách (*dirigent, diktát, literatúra, teraz, vtedy*), písanie „*i*“ po tvrdých spoluhláskach v známych slovách cudzieho pôvodu a vo zvukomalebných slovách (*kilogram, gitara, chichi*).

Rozdeľovanie slov na konci riadka.

3. MORFOLÓGIA

Podstatné mená

Poučenie o ohýbaní podstatných mien v slovenskom jazyku podľa pádov.

Poučenie o predložkových väzbách podstatných mien podľa pádov, tvorenie a používanie predložkových väzieb podľa pádových otázok a modelov.

Tvorenie správnych tvarov podstatných mien mužského, ženského a stredného rodu podľa modelov - praktické precvičovanie v rečových situáciách.

Písanie *i, y* v príponách podstatných mien. Výnimky z rytmického krátenia v príponách podstatných mien. Výslovnosť pádovej prípony *-ov*.

Tvorenie správnych tvarov známych pomnožných podstatných mien v genitíve a lokáli.

Slovesá

Lexikálny význam sloves – činnostné a stavové slovesá. Zvratné slovesá – odlišnosti od maďarského jazyka. Modálne slovesá.

Slovesný vid, vidové dvojice.

Tvorenie správnych tvarov sloves v oznamovacom, rozkazovacom a podmieňovacom spôsobe podľa modelov. Budúci čas dokonavých sloves. Vykanie v slovenskom jazyku.

Infinitív – slovníkový tvar sloves v slovenskom jazyku.

Tvorenie a používanie správnych tvarov nepravidelných slovies.

Pravidlo o rytmickom krátení v osobných príponách slovies.

Výslovnosť a pravopis osobnej prípony –li, splývavá výslovnosť zložených tvarov slovies v minulom čase.

III. LITERÁRNA KOMUNIKÁCIA

1. ČÍTANIE

Plynulé tiché a hlasné čítanie literárnych ukážok.

Výrazné čítanie vyznačených častí literárnych ukážok.

Predčítanie prebratých a známych textov.

2. TEMATICKÉ OKRUHY A TÉMY

Príbehy zo života detí

Hrdinovia detských príbehov. Hodnotenie literárneho hrdinu na základe jeho vlastností a činov. Dejová osnova príbehu.

Reprodukcia životného príbehu hrdinu podľa osnovy.

Jazykové osobitosti v súčasnej detskej literatúre. Dialógy v literárnych textov. Poznatzky o poviedke – na základe poznatzkov získaných na hodinách maďarskej literatúry.

Obrazy zo života prírody a ľudí

Vzťah k prírode a k domovine v literatúre. Jazykové prostriedky na vystihnutie obsahu: výber slov, slovných spojení, dialógy, básnické obrazy, zdobneniny, básnické prívlastky, zosobňovanie. Stavba básní, rytmus, rým, opakovanie.

Slovenské báje a povesti

Poznatzky o bájach na základe poznatzkov z maďarskej literatúry. Tematika a hrdinovia slovenských bájí - porovnanie s hrdinami rozprávok.

Povesti – poznatzky z maďarskej literatúry. Tematika povestí (historické udalosti, miestne povesti). Hrdinovia slovenských povestí . Spoločné a odlišné črty v rozprávkach, bájach a povestiach.

Postava kráľa Mateja a Juraja Jánošíka v slovenských ľudových povestiach.

Slovenské ľudove piesne. Tematika a stavba, rým, rytmus, strofa, refrén, opakovanie slov, časti.

Jazykové výrazové prostriedky ľudových piesní: obrazné pomenovanie, slovosled, prízvuk.

3. PRÍLEŽITOSTNÁ VÝCHOVA LITERATÚROU. NÁVŠTEVA KNIŽNÍC, FILMOVÝCH A DIVADELNÝCH PREDSTAVENÍ, BESEDY O KNIHÁCH.

Úvod

Vyučovanie cudzích jazykov patrí v súčasnosti k prioritným úlohám, pretože podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Pedagogická dokumentácia našej školy vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

Na základe SERR sa vyučovanie cudzích jazykov na našej škole uskutočňuje na úrovni A.

Ø **základná úroveň A** nazvaná *Používateľ základov jazyka*, ktorá sa ďalej delí na **úroveň A1** (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom) a **úroveň A2** (počiatočná fáza využívania základných komunikačných nástrojov).

Vyučovanie cudzích jazykov (t.j. AJ, NJ) sa realizuje za vyhovujúce podmienky: v dobre vybavenom jazykovom laboratóriu, pomocou kvalitných ministervom školstva schválených učebníc a učebných pomôcok, pod vedením kvalifikovaných pedagógov. Uvedené podmienky umožňujú diferenciálne vyučovanie našich žiakov v 5. ročníku. Máme možnosť vytvoriť triedy pre talentovaných žiakov s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov (4 hod týždenne) a majú možnosť do konca 9. roč. dosiahnuť úroveň A2. Žiaci so slabším prospechom sú zaradení do triedy, kde sa vyučovanie cudzieho jazyka uskutoční na troch vyučovacích hodinách týždenne a dosiahnu úroveň A1/A2.

I. Kompetencie

Podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií.

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učitelia sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Stanovenie úrovni ovládania jazyka má za cieľ presne vymedziť rámec pre harmonizáciu dosiahnutých jazykových kompetencií učiaceho sa, pričom kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť** (počúvať, čítať), **hovoriť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**. Kľúčové kompetencie sú priamo ovplyvňované kvalitatívnymi aspektmi ako rozsah, presnosť, plynulosť, interakcia a koherencia.

II. Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učitelia sa na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získavať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,

- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

III. Komunikačné jazykové kompetencie

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhlásť svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

IV. Komunikačné zručnosti

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,

- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav - dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav - monológ

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

Prehľad spôsobilostí a funkcií komunikácie stanovených pre úrovne A1 a A2 podľa SERR pre jazyky:

SPÔSOBILOSTI	FUNKCIE
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou A1/A2	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie A1/A2	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu
3. Vybrať si z ponúkaných možností A1/A2	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)

<p>4. Vyjadriť svoj názor</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať</p>
<p>5. Vyjadriť svoju vôľu</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)</p>
<p>6. Vyjadriť svoju schopnosť</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť</p>
<p>7. Vnímať a prejavovať svoje city</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu</p>
<p>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím</p>
<p>9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu</p>
<p>10. Reagovať vo vyhrotenej situácii</p> <p style="text-align: right;">A2</p>	<p>Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať</p>
<p>11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Vyjadriť ríkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybniť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť</p>
<p>12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietnuť obvinenie Vyčítať</p>
<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p> <p style="text-align: right;">A1/A2</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem</p>

Uvádzame zoznam tém pre komunikačnú úroveň A1.

○ **Rodina a spoločnosť**

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štátna príslušnosť

○ **Domov a bývanie**

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

○ **Ľudské telo, starostlivosť o zdravie**

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Charakterové vlastnosti človeka

Choroby a nehody

○ **Vzdelávanie a práca**

Škola a jej zariadenie

Učebné predmety

○ **Človek a príroda**

Zvieratá/fauna

Počasia

○ **Voľný čas a záľuby**

Záľuby

○ **Stravovanie**

Stravovacie návyky

Mäso a mäsové výrobky

Zelenina a ovocie

Nápoje

Cestoviny a múčne výrobky

Mliečne výrobky

Príprava jedál

○ **Multikultúrna spoločnosť**

Cudzie jazyky

Rodinné sviatky

Cudzojazyčná komunikácia

Štátne a cirkevné sviatky

○ **Obliekanie a móda**

Základné druhy oblečenia

Odevné doplnky

○ **Doprava a cestovanie**

Dopravné prostriedky

Osobná doprava

Príprava na cestu a cestovanie

○ **Šport**

Druhy športu: zimné a letné

Športové disciplíny

○ **Obchod a služby**

Nákupné zariadenia

Druhy a spôsoby nákupu a platenia

○ **Krajina, ktorej jazyk sa učím**

Geografické údaje

Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

Vybraná povinná lexika pre komunikačnú úroveň A1

Témy/Všeobecne/ Podtémy	Úroveň A1
<p>1 Rodina a spoločnosť</p> <p>- Osobné údaje - Rodina - vzťahy v rodine - Národnosť/štátna príslušnosť</p>	<p>Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine</p> <p>name, address, age, birthday, street, telephone number, country, boy, girl, family, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, aunt, uncle, boy-cousin, girl-cousin, baby, child, family tree</p>
<p>2 Domov a bývanie</p> <p>- Môj dom/byt - Zariadenie bytu - Domov a jeho okolie - Bývanie v meste a na dedine</p>	<p>Môj dom/byt Zariadenie bytu</p> <p>house, flat, building, castle, farm, downstairs, upstairs, stairs, floor, room, living room, sitting room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, hall, door, window, wall, live, stay, build, move, paint, repair, table, desk, chair, armchair, bed, wardrobe, cupboard, drawer, light, lamp, carpet, rug, sofa, vase, fridge, cooker, washbasin, bath, picture, shower, mirror, cup</p>
<p>3 Ľudské telo, starostlivosť o zdravie</p> <p>- Ľudské telo - Fyzické charakteristiky - Charakterové vlastnosti človeka - Choroby a nehody</p>	<p>Ľudské telo Fyzické charakteristiky</p> <p>head: face, nose, eyes, ears, mouth, lips, tooth/ teeth body: neck, throat, back, stomach, arms, hands, wrist, fingers, shoulder, elbow, legs, knee, foot/ feet, ankle, thumb, heart, lungs, What's the matter with you?, I have got /a / an / - ache, pain, temperature, cough, sore throat, cold, back ache, I am - fit, tired, cold ..., doctor, nurse, patient, dentist, pills, what does s/he look like?, tall, short, young, old, hair - long, short, wavy, curly, straight</p>

<p>4 Doprava a cestovanie - Dopravné prostriedky - Osobná doprava - Príprava na cestu a cestovanie</p>	<p>Dopravné prostriedky car, bus, ship, boat, plane, rocket, bike, taxi, train, helicopter, go by car, take a taxi, arrive, leave, fly, drive, ride</p>
<p>5 Vzdelávanie a práca - Škola a jej zariadenie - Učebné predmety</p>	<p>Škola a jej zariadenie Učebné predmety school, classroom, teacher, pupil, board/blackboard, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, exercise book, homework, popular, important, favourite learn, write, read, start/finish the lessons, timetable, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E. (physical education), R.E. (religious education), double period, break</p>
<p>6 Človek a príroda - Zvieratá/fauna - Počasie - Rastliny/flóra</p>	<p>Zvieratá/ rastliny Počasie the natural world animals: mammals, birds, reptiles, pets, cow, pig, dog, mouse, frog, elephant, horse..., sun/ny, rain/y, fog/gy, cloud/y, hot, cold, snow, sky, wind, clear, showery, rainbow, plants: flowers, trees, bushes, roots, leaf / leaves, trunk, branch, grass, weather, climate, weather - seasons, calm climate- dry, continental, wet</p>
<p>7 Voľný čas a záľuby - Záľuby</p>	<p>Záľuby hobby, photography, stamp collecting, keeping pets, reading, playing, computer games/ dominoes/a musical instrument/chess, collecting badges/pop-star photos, model-making, board games, spare time, join a club, collect, swap, show</p>
<p>8 Stravovanie - Stravovacie návyky - Mäso a mäsové výrobky - Zelenina a ovocie - Nápoje - Cestoviny a múčne výrobky - Mliečne výrobky - Príprava jedál</p>	<p>Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje food, meal, breakfast, lunch, dinner, supper, fast food, restaurant, be hungry, thirsty eat, drink, cook, meat, sausages, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, pear, peach, cherry, vegetable, carrot, tomato, potato, bean, pea, pepper, onion, mineral water, milk, tea, coffee, fruit juice, lemonade, cold, hot, pour, have a drink</p>
<p>9 Multikultúrna spoločnosť - Cudzie jazyky - Rodinné sviatky - Cudzojazyčná komunikácia - Štátne a cirkevné sviatky</p>	<p>Cudzie jazyky Rodinné sviatky nation/ nationality, language foreign / native, grammar, spelling, vocabulary, pronunciation, different and common words, cultures, family, festivals, church, birthday, wedding, relatives, presents, food, meet, visit, congratulations, cards, Christmas, carol, socks, reindeer, turkey Easter, buy/ give/ get presents, candles, tree, stars</p>
<p>10 Oblečenie a móda - Základné druhy oblečenia</p>	<p>Základné druhy oblečenia T-shirt, jeans, trousers, cap, skirt, shoes, jumper, dress, hat, jacket, clothes, trainers, sandals, shorts, anorak, coat, socks, boots, fancy dress, pullover, sweater, night dress, slippers, get dressed, put on, take off, wear, go with</p>
<p>11 Šport - Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne - Športové disciplíny</p>	
<p>12 Obchod a služby - Nákupné zariadenia - Druhy a spôsoby nákupu a platenia</p>	
<p>21 Krajina, ktorej jazyk sa učím +13 - Geografické údaje - Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície</p>	

Vybraná povinná lexika pre komunikačnú úroveň A1 - AJ

Témy/Všeobecne/ Podtémy	Úroveň A1
<p>1 Rodina a spoločnosť - Osobné údaje - Rodina - vzťahy v rodine - Národnosť/štatná príslušnosť</p>	<p>Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine name, address, age, birthday, street, telephone number, country, boy, girl, family, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, aunt, uncle, boy- cousin, girl-cousin, baby, child, family tree</p>
<p>2 Domov a bývanie - Môj dom/byt - Zariadenie bytu - Domov a jeho okolie - Bývanie v meste a na dedine</p>	<p>Môj dom/byt Zariadenie bytu house, flat, building, castle, farm, downstairs, upstairs, stairs, floor, room, living room, sitting room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, hall, door, window, wall, live, stay, build, move, paint, repair, table, desk, chair, armchair, bed, wardrobe, cupboard, drawer, light, lamp, carpet, rug, sofa, vase, fridge, cooker, washbasin, bath, picture, shower, mirror, cup</p>
<p>3 Ľudské telo, starostlivosť o zdravie - Ľudské telo - Fyzické charakteristiky - Charakterové vlastnosti človeka - Choroby a nehody</p>	<p>Ľudské telo Fyzické charakteristiky head: face, nose, eyes, ears, mouth, lips, tooth/ teeth body: neck, throat, back, stomach, arms, hands, wrist, fingers, shoulder, elbow, legs, knee, foot/ feet, ankle, thumb, heart, lungs, What's the matter with you?, I have got /a / an / - ache, pain, temperature, cough, sore throat, cold, back ache, I am - fit, tired, cold ..., doctor, nurse, patient, dentist, pills, what does s/he look like?, tall, short, young, old, hair - long, short, wavy, curly, straight</p>
<p>4 Doprava a cestovanie - Dopravné prostriedky - Osobná doprava - Príprava na cestu a cestovanie</p>	<p>Dopravné prostriedky car, bus, ship, boat, plane, rocket, bike, taxi, train, helicopter, go by car, take a taxi, arrive, leave, fly, drive, ride</p>
<p>5 Vzdelávanie a práca - Škola a jej zariadenie - Učebné predmety</p>	<p>Škola a jej zariadenie Učebné predmety school, classroom, teacher, pupil, board/blackboard, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, exercise book, homework, popular, important, favourite learn, write, read, start/finish the lessons, timetable, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E. (physical education), R.E. (religious education), double period, break</p>
<p>6 Človek a príroda - Zvieratá/fauna - Počasie - Rastliny/flóra - Klíma</p>	<p>Zvieratá/ rastliny Počasie the natural world animals: mammals, birds, reptiles, pets, cow, pig, dog, mouse, frog, elephant, horse..., sun/ny, rain/y, fog/gy, cloud/y, hot, cold, snow, sky, wind, clear, showery, rainbow, plants: flowers, trees, bushes, roots, leaf / leaves, trunk, branch, grass, weather, climate, weather - seasons, calm climate- dry, continental, wet</p>
<p>7 Voľný čas a záľuby - Záľuby</p>	<p>Záľuby hobby, photography, stamp collecting, keeping pets, reading, playing, computer games/ dominoes/a musical instrument/chess, collecting badges/pop-star photos, model-making, board games, spare time, join a club, collect, swap, show</p>

<p>8 Stravovanie - Stravovacie návyky - Mäso a mäsové výrobky - Zelenina a ovocie -Nápoje - Cestoviny a múčne výrobky - Mliečne výrobky -Prí prava jedál</p>	<p>Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje food, meal, breakfast, lunch, dinner, supper, fast food, restaurant, be hungry, thirsty eat, drink, cook, meat, sausages, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, pear, peach, cherry, vegetable, carrot, tomato, potato, bean, pea, pepper, onion, mineral water, milk, tea, coffee, fruit juice, lemonade, cold, hot, pour, have a drink</p>
<p>9 Multikultúrna spoločnosť - Cudzie jazyky - Rodinné sviatky - Cudzojazyčná komunikácia - Štátne a cirkevné sviatky</p>	<p>Cudzie jazyky Rodinné sviatky nation/ nationality, language foreign / native, grammar, spelling, vocabulary, pronunciation, different and common words, cultures, family, festivals, church, birthday, wedding, relatives, presents, food, meet, visit, congratulations, cards, Christmas, carol, socks, reindeer, turkey Easter, buy/ give/ get presents, candles, tree, stars</p>
<p>10 Oblečenie a móda - Základné druhy oblečenia</p>	<p>Základné druhy oblečenia T-shirt, jeans, trousers, cap, skirt, shoes, jumper, dress, hat, jacket, clothes, trainers, sandals, shorts, anorak, coat, socks, boots, fancy dress, pullover, sweater, night dress, slippers, get dressed, put on, take off, wear, go with</p>
<p>11 Šport - Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne - Športové disciplíny</p>	
<p>12 Obchod a služby - Nákupné zariadenia - Druhy a spôsoby nákupu a platenia</p>	
<p>13 Krajina, ktorej jazyk sa učím +13- Geografické údaje kultúrne zvyky a tradície</p>	

Vybraná povinná lexika pre komunikačnú úroveň A1 - NJ

Témy/Všeobecne/ Podtémy	Úroveň A1
<p>1 Rodina a spoločnosť - Osobné údaje - Rodina - vzťahy v rodine - Národnosť/štátna príslušnosť -</p>	<p>Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine Adresse e, E-Mail- , Bruder r, Deutsche r, Familie e, Fax s, Frau e, Freund r/-in e, Großmutter, Oma e, Großvater, Opa r, Herr r, Hobby s, Junge r, Kind s, Land s, Mann r, Mädchen s, Monat r, Monatsname r, Mutter e, Name r, Nummer, e, Haus-, Telefon-, Schwester e, Slowake, r/ -in, e, Stadt e, Straße e, Telefon s, Ungar, r/-in, e, Vater r, gefallen, gern haben, heißen, kommen aus, lieben, machen, mögen, sein + Altersangabe, sein aus, schicken, telefonieren, verkaufen, wohnen, alt, blöd, braun, deutsch, dumm, fleißig, geboren in, am (sein), grau, groß, intelligent, jung, klein, kurz, lang, langweilig, nett, rot, schön, schwarz, slowakisch, traurig, ungarisch</p>
<p>2 Domov a bývanie - Môj dom/byt - Zariadenie bytu - Domov a jeho okolie - Bývanie v meste a na dedine</p>	<p>Môj dom/byt Zariadenie bytu Abfall, r, Bett, s, Computer, r, Dusche, e, Fenster, s, Fernseher, r, Garten, r, Glocke, e, Tür-, Haus, s, Herd, r, Knopf, r, Küche, e, Licht, s, Radio, s, Schlüssel, r, Schrank, r, Kühl-, Spiegel, r, Stuhl, r, Telefon, s, Teppich, r, Tisch, r, Toilette, e, Tür, e, Haus-, Uhr, e, Wasser, s, Wohnung, e, Zimmer, s, Schlaf-, Kinder-, Bade-, Wohn-, machen, (an-, auf-, aus-, zu-, mit-), drücken, kaufen, kochen, kosten, putzen, verkaufen, waschen, wohnen, alt, dunkel, geschlossen, groß, kalt, klein, laut, leise, neu, offen, sauber, schmutzig, schön, teuer, warm</p>
<p>3 Ľudské telo, starostlivosť o zdravie - Ľudské telo - Fyzické charakteristiky - Charakterové vlastnosti človeka - Choroby a nehody</p>	<p>Ľudské telo Fyzické charakteristiky Knie, s, Arm, r, Gesicht, s, Auge, s, Bauch, r, Bein, s, Durst, r, Schulter, e, Finger, r, Fuß, r, Haar, s, Hals, r, Hand, e, Hunger, r, Kopf, r, Rücken, r, Mund, r, Nase, e, Ohr, s, Zahn, r, Arzt, r, Ärztin, e, Zahn-Krankenhaus, s, duschen, ins Bett gehen, kalt sein, lachen, schlafen, warm sein, waschen, gesund, gut, kaputt, krank, leicht, sauber, schlecht, schmutzig, schwer, stark</p>
<p>4 Doprava a cestovanie - Dopravné prostriedky - Osobná doprava - Príprava na cestu a cestovanie</p>	<p>Dopravné prostriedky Flugzeug, s, Ampel, e, Auto, s, Boot, s/ Segel-, Padel-, Motor-, Bahn, e / U-, S-, Auto-, Bus, r, Fahrkarte, e, Ferien, e (PI), Garage, e, Hotel, s, Information, e, Karte, e, Land-, Koffer, r, Kreuzung, e, Motorrad, s, Nummer, e, Platz, r, Polizei, e, Rad, s, Fahr-, Motor-, Reise, e, Schiff, s, Schlüssel, r, Zimmer-, Straße, e, Taxi, s, schweizerisch auch r, Tourist, r/-in, e, Schiff, s, Zug, r, ankommen, Auto fahren, da sein, fahren (mit), fahren + Zeitangabe, finden, fragen, gehen, kommen, nehmen, nicht von hier sein, parken, reisen, rufen, schicken, schlafen, sehen, suchen, wissen, zahlen, be-, frei, schnell, weit</p>
<p>5 Vzdelávanie a práca - Škola a jej zariadenie - Učebné predmety</p>	<p>Škola a jej zariadenie Učebné predmety Bank, e, Bleistift, r, Buch, s, Deutsch, s, Fach, s, Füller, r, Geographie, e, Geschichte, e, Hausaufgabe, e, Heft, s, Klassenzimmer, s, Kreide, e, Mathematik, e, Musik, e, Religion, e, Schüler, r, Schultasche, e, Slowakisch, s, Sport, r, Stuhl, r, Stundenplan, r, Tafel, e, Zeichnen, s, arbeiten, beginnen/beenden den Unterricht, beliebt, besuchen, lernen, lesen, rechnen, schreiben, wichtig</p>

6 Človek a príroda - Zvieratá/fauna - Počasie	Zvieratá/ rastliny Počasie Baum, r, Berg, r, Blume, e, Erde, e, Feld, s, Fisch, r, Fluss, r, Gans, e, Huhn, s, Hund, r, Katze, e, Land, s, Meer, s, Park, r, Platz, r, Regen, r, Schnee, r, Schwein, s, Sonne, e, Stadt, e, Taube, e, Tier, s, Vogel, r, Wald, r, Wiese, e, Wind, r, Zoo, r, grün, gut, frisch, heiß, kalt, schlecht, schön, warm, fliegen, fressen, wachsen
7 Voľný čas a záľuby - Záľuby	Záľuby Bild, s, Buch, s, Film, r, Karte, e, Kino, s, Radio, s, Seite, e, Text, r, Baukasten/Sandkasten, r, Computer, r, Foto, s, lesen, malen, schreiben, sehen, fotografieren, Ball/ Fußball spielen, basteln, laufen, singen, Sport treiben, springen, Musik hören, tanzen, schlafen, fotografieren, schwimmen, telefonieren, Freunde treffen, Briefmarken sammeln, fernsehen, Rad fahren, Schi fahren, Computer spielen
8 Stravovanie - Stravovacie návyky - Mäso a mäsové výrobky - Zelenina a ovocie -Nápoje - Cestoviny a múčne výrobky - Mliečne výrobky	Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje Abendbrot, s, Abendessen, s, Ananas, e, Apfel, r, Apfelsine/ Orange, e, Banane, e, Birne, e, Brot, s, Butter, e, Dessert, s, Durst, r, Eis, s, Frucht-, Eis, s, Entschuldigen Sie bitte ..., Essen, s, Fisch, r, Flasche, e, Fleisch, s, Frühstück, s, Fruchtsaft, r, Gemüse, s, Geschäft, s, Glas, s, Gulasch, s/r, Gurke, e, Guten Appetit!, heiße Schokolade, e, Herr Ober!, Huhn, s, Hunger, r, Kaffee, r, Kakao, Karte, e, Speise-Kartoffel, e, Käse, r, Koch/Köchin, r, e, Kohl, r, Rot-Küche, e, Mahlzeit!, Marille, e, Milch,

Naďalej sa snažíme efektívne rozvíjať jazykové zručnosti bez potreby zvýšenia vyučovacieho času v učebnom pláne prostredníctvom obsahovo a jazykovo intergrovaného vyučovania (CLIL) poskytujúceho žiakom príležitosť používať nadobudnuté jazykové zručnosti v prirodzenom zmysluplnom kontexte. Podporujeme využívanie aktuálnych informačno-komunikačných technológií pri výučbe cudzích jazykov zriadením jazykových laboratórií resp. multimediálnych učební. Naša škola podporuje profesijnú mobilitu učiteľov cudzích jazykov tak, aby učitelia mohli využívať všetky dostupné finančné zdroje, napr. z fondov európskych inštitúcií (rozvojové projekty, vzdelávacie programy – Comenius, Erasmus, Leonardo, Grundtvig atď.)

Matematika

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti a rozvíjali svoje schopnosti a postoje, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť.

Na splnenie vytýčených cieľov vyučovania matematiky je nevyhnutné používať aktivizujúce vyučovacie metódy, a to predovšetkým samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu. Okrem samostatnej práce zacielenej na získanie početných návykov a ďalších zručností je nevyhnutné, aby žiaci objavovali nové poznatky experimentovaním a vlastnou činnosťou.

Hodiny matematiky musia byť naplnené živým pracovným ruchom. Objaviteľský prístup pri získavaní nových poznatkov a radosť zo samostatne vyriešenej úlohy posilňujú pozitívny vzťah žiaka k predmetu.

Pri vyučovaní treba dbať na priebežné opakovanie a precvičovanie učiva, riešenie primeraných úloh so stále rastúcou náročnosťou vo vzťahu k individuálnemu rozvoju žiakov.

Vyučujúci budú mať na starosti, aby nadaných žiakov pripravili na rôzne matematické súťaže, a to: na Olympiádu, Pytagoriádu a na korešpondenčnú súťaž Katedra, a na súťaže informatiky.

Obsah vzdelávania učebného predmetu

5. ročník

1. Násobenie a delenie v obore do 10 000

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Rozvíjanie pohotového počítania spamäti v prípadoch, kde rýchlosť počítania spamäti je väčšia ako pri počítaní na kalkulačke. Rozvíjanie algoritmického myslenia žiakov.	Násobenie a delenie spamäti mimo obor násobilky v obore do 100. Delenie so zvyškom v obore do 100. Násobenie a delenie písomne jednociferným číslom a v jednoduchých prípadoch aj spamäti v obore do 10 000. Násobenie a delenie pomocou kalkulačky aj dvojciferným číslom. Kontrola správnosti výpočtu. Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.	Vedieť pohotovo spamäti násobiť a deliť v obore do 100, v jednoduchých prípadoch aj vo vyššom obore. Poznať a vedieť používať algoritmus písomného násobenia jednociferným a dvojciferným číslom. Poznať a vedieť používať algoritmus písomného delenia jednociferným číslom aj so zvyškom.

2. Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Ďalšie rozvíjanie nazerania žiakov na vzťah reality a matematiky prostredníctvom lepšej orientácie žiakov medzi veľkými číslami. Dotvorenie správnej interpretácie zaokrúhleného čísla.	Vytvorenie predstavy o veľkých číslach. Počítanie po desaťtisícoch, tisícoch, stovkách. Čítanie a písanie prirodzených čísel. Rád číslice v zápise prirodzeného čísla, porovnanie, usporiadanie, zaokrúhľovanie, zobrazovanie na číselnej osi. Vzťahy medzi číslami, susedné čísla, párne, nepárne čísla. Rímske číslice. Riešenie slovných úloh.	vedieť čítať, písať, znázorňovať, zaokrúhľovať, porovnať dve prirodzené čísla, rozkladať na jednotky rôzneho rádu a opačne, skladať z jednotiek rôzneho rádu dané číslo. Vedieť riešiť slovné úlohy na porovnávanie dvoch čísel.

3. Počtové výkony s prirodzenými číslami

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Bližšie zoznámenie sa s princípom práce kalkulačiek a hlbšie zamyslenie sa nad poradím početných výkonov v kontexte so skúmaním ich vlastností (komutatívnosť, asociatívnosť, distributívnosť) a pri ich využívaní pre racionálnejší postup počítania.</p> <p>Rozvíjanie schopnosti žiakov odhadnúť výsledok početného výkonu, ako metódy skúšky približnej presnosti výpočtu.</p>	<p>Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke (písomne hlavne kvôli pochopeniu princípu). Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti (v obore do 100, mimo obor do 100 s násobkami 10, 100, atď.), písomne dvojcifernými a trojcifernými deliteľmi aj so zvyškom. Na kalkulačke všetky prípady delenia vrátane delenia so zvyškom. Znak deliteľnosti 2, 3, 5, 10. Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie, využitie tejto vlastnosti pri riešení jednoduchých úloh ako propedeutiku riešenia rovníc. Dohoda o poradí početných výkonov, porovnanie s poradím operácií na kalkulačkách používaných žiakmi. Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými) číslami.</p>	<p>Vedieť pohotovo počítať spamäti praktického hľadiska primerané príklady na všetky početné výkony , vrátane aj delenia so zvyškom.</p> <p>Vedieť pohotovo počítať na kalkulačke.</p>

4. Geometria a meranie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Získanie skúseností s rovinnými a priestorovými útvarmi. Pociťovanie celého útvaru a jeho častí.</p> <p>Rozvíjanie schopnosti stanovenia polohy.</p> <p>Dbáť na presnosť pri meraniach, úhľadnosť pri rysovaniach a na rozvíjanie jemnej motoriky rúk</p>	<p>Rovinné útvary trojuholník, štvoruholník a ich porovnanie, kruh, kružnica. Vytváranie rovinných útvarov rysovaním kolmíc a rovnobežiek. Meranie dĺžky úsečky, súčet a rozdiel dĺžok úsečiek, násobok dĺžky úsečky. Obvod trojuholníka , štvorca a obdĺžnika. Stavba telies zo stavebnícových kociek na základe stanovených podmienok. Zväčšovanie a zmenšovanie geometrických tvarov vo štvorcovej sieti.</p>	<p>Vytvárať rovinné a priestorové útvary zodpovedajúce udaným podmienkam.</p> <p>Spoznať geometrickú vlastnosť a na základe toho výber útvaru tejto vlastnosti.</p> <p>Vedieť odmerať dĺžku úsečky s presnosťou na milimeter, vzdialenosť na metre, narysovať úsečku danej dĺžky.</p> <p>Vedieť premieňať jednotky dĺžky.</p> <p>Vedieť rysovať trojuholník, štvoruholník, označiť jeho vrcholy a strany, kružnicu, určiť jeho polomer a priemer.</p> <p>Vedieť rysovať vo štvorcovej sieti štvorec a obdĺžnik, zväčšovať a zmenšovať ich.</p>

5. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Rozvíjanie pozorovacej a analytickej schopnosti. Rozvíjanie štatistického a pravdepodobnostného nazerania žiakov</p>	<p>Zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov. Pravdepodobnostné hry, pokusy, pozorovania. Zisťovanie počtu náhodných udalostí pri pokusoch. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh.</p>	<p>Na konkrétnych príkladoch rozoznať istú a nemožnú udalosť</p>

6. ročník

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

I. Počtové výkony s prirodzenými číslami (orientačný počet hodín 35)

Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke vrátane delenia so zvyškom.

Deliteľnosť dvoma, piatimi, desiatimi - len ako propedeutika.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačne operácie a ich využitie pri riešení jednoduchých slovných úloh (aj ako propedeutika rovníc).

Dohoda o poradí početových výkonov a porovnanie s poradím operácií na kalkulačke.

Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými číslami).

II. Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami (orientačný počet hodín 45)

Kladne desatinne číslo - rad číslice v jeho zápise.

Zobrazenie desatinného čísla na číselnej osi.

Vzdialenosť čísel na číselnej osi.

Porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie desatinných čísel.

Sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel (spamäti, písomne a na kalkulačke).

Násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1000.

Násobenie a delenie desatinného čísla číslom prirodzeným (napr. aj pri výpočte aritmetického priemeru) a číslom desatinným (spamäti, písomne) a na kalkulačke jednoduché úlohy na poradie početových operácií na riešenie jednoduchších kontextových úloh z reálneho života.

Objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel. Propedeutika zlomkov (desatinný zlomok) a nepriamej úmernosti.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačne operácie (propedeutika rovníc).

Premena jednotiek dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg).

III. Obsah Obdĺžnika a Štvorca (orientačný počet hodín 15)

Výpočet približného obsahu rovinných útvarov v štvorcovej sieti.

Obvod a obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými (ako počet štvorcov štvorcovej siete) a s desatinnými rozmermi.

Jednotky obsahu - premena jednotiek obsahu - mm², cm², dm², m², km², ha, a.

Výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov.

Kontextové úlohy.

IV. Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami (orientačný počet hodín 22)

Uhol a jeho veľkosť.

Veľkosť uhla, jednotky a pomôcky na meranie uhlov.

Konstruktúra osi uhla.

Porovnávanie uhlov. Rozdelenie uhlov podľa veľkosti.

Uhly v trojuholníku.

Rozdelenie trojuholníkov podľa veľkosti uhlov.

Uhly vrcholové a susedne.

Operácie s uhlami.

Sčítanie a odčítanie uhlov a ich veľkosti.

Násobenie a delenie uhlov dvomi.

V. Kombinatorika V Úlohách (orientačný počet hodín 15)

Usporiadanie prvkov do radu (rôzne systémy vypisovania).

Tvorenie dvoj-, troj-, štvorciferných čísel (prvkov) z daného počtu číslic (prvkov).

Riešenie slovných (kontextových) úloh s kombinatorickou motiváciou - rôznymi spôsobmi (priebežne).

Propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky (zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov).

Poznámka: Počty hodín pri jednotlivých tematických okruhoch sú len orientačné. Rozdelenie časovej dotácie je v právomoci školy.

Informatika - Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzi predmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Ciele predmetu

Cieľom vyučovania informatiky na 2. stupni ZŠ je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov. Podobne ako matematika aj informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. V predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy smeruje k tomu, aby žiaci:

- sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním.
- rozumeli pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov);
- sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém);
- si rozvíjali schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjali si programátorské zručnosti, naučili sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučili sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučili sa komunikovať cez sieť;
- nadobudli schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjali si formálne a logické myslenie, naučili sa viaceré metódy na riešenie problémov.
- rozvíjali si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať);
- rozvíjali si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažili sa o seba vzdelávanie;
- naučili sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

Obsah

- Informácie okolo nás
- Komunikácia prostredníctvom IKT
- Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie
- Princípy fungovania IKT
- Informačná spoločnosť

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
3. získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
4. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
5. prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch,
6. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
4. by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
5. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania

1. jednoduchého hardvéru,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečinkami),
4. lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky.

Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Tematické okruhy v jednotlivých ročníkoch:

5. ročník

2 hod. týždenne:

Čo je informatika? - *Informačná spoločnosť* - 7 hodín
Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 11 hodín
Nastavenia - *Princípy fungovania IKT* - 4 hodiny
Kreslenie - *Informácie okolo nás* - 5 hodín
Textový editor - *Informácie okolo nás* - 19 hodín
Komunikácia - *Komunikácia prostredníctvom IKT* - 5 hodín
Architektúra počítačov - *Princípy fungovania IKT* - 6 hodín
Pomocné programy - *Princípy fungovania IKT* - 3 hodiny
Počítačové siete - *Princípy fungovania IKT* - 1 hodina
Internet - *Princípy fungovania IKT* - 5 hodín

1 hod. týždenne:

Čo je informatika? - *Informačná spoločnosť* - 7 hodín
Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 8 hodín
Nastavenia - *Princípy fungovania IKT* - 4 hodiny
Kreslenie - *Informácie okolo nás* - 5 hodín
Textový editor - *Informácie okolo nás* - 9 hodín

1/2 hod. týždenne:

Čo je informatika? - *Informačná spoločnosť* - 8 hodín
Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 8 hodín

6. ročník

1 a 1/2 hod. týždenne:

Dejiny výpočtovej techniky - *Informačná spoločnosť* - 4 hodín
Textový editor - *Informácie okolo nás* 9 hodín
Tabuľkový editor - *Informácie okolo nás* 10 hodín
Programovanie v jazyku Logo - *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie* 10 hodín
Pomocné programy - *Princípy fungovania IKT* - 3 hodín
Vytvorenie prezentácií - *Informácie okolo nás* 5 hodín
Geometrický softvér Euklides - *Informácie okolo nás* 2 hodín
Grafika - *Informácie okolo nás* 6 hodín

1/2 hod. týždenne:

Komunikácia - *Komunikácia prostredníctvom IKT* - 4 hodín
Architektúra počítačov - *Princípy fungovania IKT* - 6 hodín
Operačný systém - *Princípy fungovania IKT* - 3 hodín
Pomocné programy - *Princípy fungovania IKT* - 3 hodiny

Biológia

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

2. Ciele učebného predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

1. Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
2. Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčasti celku.
3. Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
4. Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
5. viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka.
- Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických aktivít, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov.
- Rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach.
- Identifikovať a správne používať základné pojmy.
- Objektívne opísať základné znaky biologických objektov a procesov.
- Vedieť vysvetliť podstatu javov, procesov a vzťahov.
- Predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.
- Aplikovať poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších kľúčových kompetencií žiakov

- **v oblasti komunikačných schopností:**
 - vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme,
 - vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
 - vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
 - zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
 - vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry.
 - vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.
- **v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:**
 - navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov,
 - využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh,
 - riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie,
- **v oblasti sociálnych kompetencií:**
 - vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
 - pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať,
 - prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- **v oblasti získavať, osvojiť si a rozvíjať manuálne zručnosti:**
 - používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
 - dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia,
 - využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky,

5. ročník

Tematický celok	Počet hodín
PRÍRODA A ŽIVOT	1 h.
<u>Ciele:</u> Chápať význam pojmov príroda, živé a neživé prírodniny. Osvojiť si základné postupy pozorovania prírodnín, prácu s lupou a mikroskopom.	
<u>Obsah:</u> Príroda a prírodniny. Metódy a prostriedky skúmania v biológii.	
ŽIVOT V LESE	11 h.
<u>Ciele:</u> Chápať lesný ekosystém ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov lesných rastlín, húb a živočíchov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov. Poznať význam lesných organizmov pre život v lese.	
<u>Obsah:</u> Les. Štruktúra lesa. Život a zmeny lesa počas roka. Dreviny v lese. Ihličnaté a listnaté stromy. Kry. Mikroskopické a nekvitnúce rastliny v lese. Kvitnúce byliny v lese. Huby a lišajníky v lese. Poznávanie húb (jedlých, jedovatých), spolužitie stromov a húb. Pomoc pri otrave hubami. Lesné bezstavovce. Lesné vtáky. Lesné cicavce.	
ŽIVOT VO VODE A NA BREHU	10 h.
<u>Ciele:</u> Chápať vodný ekosystém ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov vodných a brehových organizmov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov. Poznať význam vodných a brehových organizmov pre život vo vode a okolí.	
<u>Obsah:</u> Voda a jej okolie. Význam kyslíka, teploty a čistoty vody pre život vodných organizmov. Rastliny žijúce vo vode. Význam planktónu a vodných zelených rastlín. Brehové rastlinstvo. Mikroskopické a drobné vodné živočíchov. Vodné bezstavovce. Hmyz žijúci vo vode a na brehu. Ryby žijúce vo vode. Živočíchov žijúce na brehu. Vtáky žijúce pri vode.	
ŽIVOT NA POLIACH A LÚKACH	9 h.
<u>Ciele:</u> Chápať poľný a trávnatý ekosystém, ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov poľných a lúčnych organizmov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov. Poznať význam poľných a lúčnych organizmov pre život na poliach a lúčkach a výživu človeka	
<u>Obsah:</u> Polia, lúky, pastviny. Životný priestor organizmov, druhová rozmanitosť, vplyv ľudskej činnosti. Rastliny a huby na lúčkach. Obilniny. Krmoviny. Olejiny a okopaniny. Bezstavovce žijúce na lúčkach a poliach. Obojživelníky a plazy žijúce na lúčkach a poliach. Vtáky žijúce na lúčkach a po-liach. Cicavce žijúce na lúčkach a poliach.	
PRAKTICKÉ AKTIVITY	2 h.
<ul style="list-style-type: none">• Pozorovanie vybraných rastlinných alebo živočíšnych objektov lupou a mikroskopom.- Pozorovanie drobnozrnka lupou a mikroskopom.- Poznávanie lesných bylín (podľa prírodnín, herbárových položiek, obrazov, atlasov a pod.).- Poznávanie a rozlišovanie jedlých a jedovatých húb.- Pozorovanie machu lupou alebo mikroskopom.- Pozorovanie schránok mäkkýšov lupou, rozlíšenie ulity a lastúry.- Pozorovanie vonkajších znakov a spôsob pohybu rýb v akváriu.- Poznávanie poľných a lúčnych rastlín a živočíchov (v životnom prostredí, podľa atlasu, obrazov, herbárových položiek, trvalých preparátov, a pod.).- Život listnatých a ihličnatých drevín počas roka.- Stopy živočíchov v lese.- Hniezdenie vtákov.- Vonkajšie znaky a prejavy života vodných mäkkýšov v akváriu.- Vplyv znečistenej vody na vodné mikroorganizmy.- Rast obilniny od siatia po žatvu.- Rast ľuľka zemiakový od sadenia po zber hlúz.• Les v okolí obce (mesta, školy, bydliska). Cieľ: Zistiť výskyt drevín a bylín v okolitom lese.• Rastliny a živočíchov v našom potoku (rieke, rybníku) a jeho okolí. Cieľ: Zistiť výskyt vodných a pobrežných rastlín a živočíchov.• Dreviny v našej obci (meste, parku, okolí školy). Cieľ: Zistiť výskyt druhov drevín.• Obojživelníky v okolí môjho bydliska. Cieľ: Zistiť výskyt obojživelníkov v okolí.	

- Liečivé rastliny v mojom okolí. Cieľ: Zistiť výskyt a využívanie liečivých rastlín v okolí.
- Prikrmovanie vtákov v zime (v okolí školy, bydliska). Cieľ: Zhotoviť krmidlá pre zimné kŕmenie vtákov a zistiť výskyt druhov na krmidle.

Život v lese

- Regionálne významné, chránené, liečivé a jedovaté rastliny, huby a živočíchy žijúce v lese.
- Drobné článkonožce žijúce v lese - kôrovce, mnohonôžky, stonožky.
- Vysokohorské rastliny a živočíchy
- Les ako celok. Vzájomné vzťahy a potravné väzby lesných organizmov
- Vplyv človeka na stav lesov (odlesňovanie, ťažba dreva, pestovanie lesa). Význam lesov a ich ochrana.
- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie na život lesa.

Život vo vode a na brehu

- Regionálne významné a chránené rastliny a živočíchy žijúce vo vode a na brehu.
- Jazero (rybník) ako celok. Vzájomné vzťahy a potravné väzby vodných a brehových organizmov.
- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie (ropná, chemická havária a pod.) na vodný ekosystém.

Život na poliach a lúkach

- Regionálne významné liečivé a chránené druhy organizmov polí, lúk a pastvín.
- Polia a lúky ako celok. Život polí, lúk a pastvín počas roka, starostlivosť o lúky a pastviny.
- Regulácia polí, lúk, pasienkov pre potreby poľnohospodárstva, monokultúry a ich dôsledky.
- Závislosť výživností polí od geologických faktorov (podložie, vietor, dážď a pod.).
- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie (zamorenie pôdy a vody chemickými látkami a pod.) na život poľného a trávnatého ekosystému.

Z **organizačných foriem** sa uplatňuje **vyučovacia hodina** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu); **Terénne pozorovania, praktické aktivity a exkurziu.**

6. ročník

OBSAHOVÁ ČASŤ	VÝKONOVÁ ČASŤ
ŽIVOT S ČLOVEKOM A V ĽUDSKÝCH SÍDLACH	
Ľudské obydľia a ich okolie. Vplyv ľudskej činnosti na prispôsobovanie sa organizmov prostrediu.	Uviesť osobitosti ľudských obydľí a ich okolia pre život organizmov. Uviesť význam kríženia rastlín a živočíchov pre človeka. Uviesť význam zdomácnovania živočíchov pre človeka.
Mikroorganizmy žijúce s človekom. Poznávanie a význam pre človeka.	Uviesť prejavy škodlivosti parazitickej baktérie pre človeka. Opísať využitie mliečnych a kvasných baktérií. Uviesť príklad využitia kvasiniek človekom. Uviesť podmienky výskytu plesní v domácnosti. Uviesť príklad priemyselnej výroby s využívaním kvasinky.
Pestované rastliny v záhradách. Pestované ovocné stromy a kry. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam.	Pomenovať podľa ukážky zástupcu cibuľovej, hlúbovej a koreňovej zeleniny. Poznať na ukážke a pomenovať strukovinu. Rozlíšiť a pomenovať na ukážke päť druhov zeleniny. Vysvetliť potrebu hnojenia pôdy v záhrade pri dlhoročnom pestovaní plodín. Vysvetliť význam zeleniny vo výžive človeka. Poznať na ukážke a pomenovať dva ovocné stromy. Poznať na ukážke a pomenovať dve rastliny s drobným dužinatým ovocím. Vysvetliť význam ovocia pre zdravie človeka.
Nežiaduci spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Zásady prevencie pred šírením nákazy.	Zdôvodniť na príklade škodlivosť vnútorného a vonkajšieho parazita. Poznať na ukážke dva živočíchy znehodnocujúce potraviny. Poznať zásady ochrany pred vnútornými parazitmi. Poznať spôsob odstránenia vši z vlasov.

Včelárstvo, rybárstvo a rybníkářstvo. Spoločenský život včiel. Zásady chovu včiel a rýb. Chovateľský významné vtáky.	Opísať na ukážke význam včely matky, robotnice, trúda v úli. Uviesť príklady významu chovu včely pre človeka. Vysvetliť význam rýb pre človeka. Na ukážke pomenovať samca a samicu kury, kačice, husi a morky. Vysvetliť na príklade kohúta a sliepky pohlavnú dvojtvarosť. Uviesť význam chovu kury, kačice, husi alebo morky pre človeka.
Blízky spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Spolunažívanie živočíchov a ľudí v domácnosti.	Porovnať odlišnosti vonkajších znakov psa a mačky. Pomenovať na ukážke jedno plemeno psa. Uviesť zásady chovu psa a mačky v domácnosti. Uviesť príklad starostlivosti o drobné domáce živočíchy.
ZÁKLADNÁ ŠTRUKTÚRA ŽIVOTA	
Rastlinná a živočíšna bunka. Základná stavba a funkcia častí bunky.	Pomenovať na ukážke časti rastlinnej bunky. Vysvetliť význam bunkového jadra a chloroplastu. Pomenovať na ukážke časti živočíšnej bunky. Určiť na ukážke zhodné a rozdielne znaky rastlinnej a živočíšnej bunky.
ŽIVÉ ORGANIZMY A ICH STAVBA	
Nebunkové a jednoduché bunkové organizmy. Stavba tela. Význam, vplyv na človeka, nakažlivé ochorenia, prevencia.	Porovnať stavbu vírusu a baktérie. Rozhodnúť, či pôvodcom nákazy chrípky, žltacky, angíny je vírus alebo baktéria. Uviesť príklad troch nakažlivých ochorení. Uviesť možnosti predchádzania šíreniu vírusových a bakteriálnych nákaz.
Stavba tela jednobunkových organizmov. Stavba tela mnohobunkových organizmov.	Pomenovať na ukážke črievičky hlavné časti tela. Porovnať na ukážke stavbu tela drobnozrnka a črievičky. Priradiť pletivo a tkanivo k rastline a živočíchovi. Určiť na ukážke rastliny jej orgány. Určiť na ukážke štruktúry tela živočicha bunku, tkanivo, orgán, sústavu orgánov.
STAVBA TELA RASTLÍN A HŮB	
Stavba tela nekvitnúcich rastlín. Machy a paprade.	Pomenovať na ukážke časti tela machu. Pomenovať na ukážke časti tela paprade. Uviesť význam výtrusov pre machy a paprade.
Stavba tela kvitnúcich rastlín. Koreň, prijímanie živín koreňom, význam pre život rastliny.	Rozlíšiť na ukážke stavby koreňa pokožku, dužinu, cievne zväzky, koreňové vlásky. Uviesť živiny, ktoré rastlina prijíma koreňom. Vysvetliť význam koreňa pre rastlinu.
Stonka (dreviny, byliny), prúdenie látok stonkou, význam pre život rastliny.	Roztriediť na ukážke dreviny a byliny podľa stavby stonky. Vysvetliť význam cievnych zväzkov v stonke. Určiť na konáriku púčiky a vysvetliť ich význam. Zdôvodniť význam stonky pre život rastliny.
List. Fotosyntéza, dýchanie, vyparovanie vody, význam pre život v prírode.	Určiť na ukážke stavby listu dôležité časti pre fotosyntézu. Uviesť význam prieduchov v pokožke listu. Vymenovať látky, ktoré listy pri dýchaní zo vzduchu prijímajú a ktoré do vzduchu vylučujú. Uviesť význam listov pre prijímanie živín a dýchanie.
Kvet. Opelenie a oplodnenie. Význam pre rozmnožovanie rastlín.	Rozlíšiť na ukážke kvetný obal, tyčinku a piestik. Uviesť význam peľového zrnka a vajíčka. Opísať na schéme opelenie kvetu. Uviesť, kedy nastáva v kvete oplodnenie. Zdôvodniť, prečo je kvet rozmnožovací orgán rastliny.
Plod a semeno. Rozdelenie plodov, význam pre rozmnožovanie rastlín.	Určiť na ukážke plodu oplodie a semeno. Rozlíšiť na ukážke dužinatý a suchý plod. Pomenovať na ukážke semena zárodok a klíčne listy. Vysvetliť význam plodu a semena pre rastlinu, živočíchov a človeka.
Rastlinné telo. Súčinnosť orgánov pre príjem živín, prenos a vylučovanie látok. Vplyv svetla, tepla, vody a živín.	Vymenovať látky, ktoré potrebuje rastlina pre život. Pomenovať na ukážke rozmnožovacie a vyživovacie orgány kvitnúcej rastliny. Pomenovať na ukážke orgány, ktorými rastlina prijíma výživu a dýcha, prúdia látky, prijíma a vyparuje vodu.

Huby s plodnicou jedlé a jedovaté, rozlíšenie podľa typických znakov. Kvasinky, plesne, lišajníky, stavba tela.	Rozlíšiť stavbu jedlej a jedovatej huby splodnicou. Rozlíšiť na ukážke hubu s výtrusnicami na lupeňoch a v rúrkach. Rozlíšiť na ukážke kvasinku a plesneň podľa stavby tela. Uviest' význam výtrusnice plesne. Opísať na ukážke stavbu tela lišajníka.
Pŕhlivce - drobné vodné živočích. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Vysvetliť, ako nezmar prijíma potravu a dýcha. Vysvetliť, prečo sa nervová sústava nezmara nazýva rozptýlená. U-viest' význam vajíčok a spermii nezmara. Vysvetliť význam púčikov u nezmara. Vysvetliť význam slova oboj pohlavný živočích.
Ploskavce a hlístovce - vnútorné parazity. Stavba tela.	Uviest' časť tráviacej sústavy človeka, v ktorej žije pásomnica a hlísta. Opísať prijímanie potravy hlísty a pásomnice. Opísať podľa ukážky rozmnožovanie hlísty alebo pásomnice. Vysvetliť nevyhnutnosť dostatočnej tepelnej úpravy mäsa a umytia ovocia a zeleniny pred konzumáciou.
Mäkkýše - živočích so schránkou. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Uviest' miesto uloženia vnútorných orgánov slimáka. Porovnať podľa ukážky schránku slimáka a šklabky. Vysvetliť, prečo je slimák oboj pohlavný živočích. Uviest' orgánovú sústavu, ktorou slimák prijíma a spracováva potravu. Porovnať dýchacie orgány slimáka a šklabky. Určiť na ukážke ústny, prijímací a vyvrhovací otvor šklabky.
Obrúčkavce - živočích s obrúčkami. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Uviest', aký orgán umožňuje dážďovke pohyb. Zdôvodniť, názov zatvorená obehovej sústavy dážďovky. Opísať, ako dýcha dážďovka. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy dážďovky. Uviest' význam opasku dážďovky.
Clánkonožce - živočích s článkovaným telom. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Vysvetliť význam jedovej žľazy pavúka. Pomenovať sústavu, ktorá rozvádza u pavúka a raka v tele kyslík. Uviest' orgán raka, ktorý tvorí vonkajšiu kostru. Porovnať dýchacie orgány pavúka a raka. Uviest' na ukážke ústneho orgánu hmyzu príklad potravy. Určiť na ukážke končatiny spôsob pohybu hmyzu. Pomenovať dýchací orgán hmyzu. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy hmyzu.

Námety praktických aktivít

Pozorovanie buniek pokožky dužinatej šupiny cibule, plesne alebo kvasinky mikroskopom.

Pozorovanie a rozlišovanie vyživovacích a rozmnožovacích orgánov kvitnúcej rastliny voľným okom. Pozorovanie vnútornej stavby koreňa, stonky dreviny a byliny, vnútornej stavby kvetu. Pozorovanie stavby tela a prejavov života črievičky, vonkajšej stavby tela hmyzu, ústnych ústrojov, končatín a krídel hmyzu.

Námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé)

Vypestovať podľa návodu plesneň a pozorovať stavbu tela. Naklíčiť podľa návodu semeno a pozorovať jeho stavbu. Ako vplýva smer svetla na rast stonky? Potrebujú semená na klíčenie vzduch (vodu, teplo)? Prečo sa v sfarbenej vode zafarbili biele kvety?

Námety na tvorbu projektov

Zeleň v okolí môjho bydliska (školy, obce, mesta, sídliska). Pestovanie a ochrana zelene v triede (škole, v domácnosti). Dreviny v našom parku (záhrade, okolí školy). Môj pes (mačka, chrček, morča, kanárik). Vtáky v okolí môjho bydliska (školy, parku, sídliska). Starostlivosť o vtáky v zime (v okolí školy, bydliska).

Dejepis

Charakteristika predmetu

Dejepis je samostatným predmetom a spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Spolu s nimi predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Pomocou vyučovania dejepisu sa žiaci oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach. Postupne si osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Ide predovšetkým o postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Dejepis na základnej škole kladie dôraz najmä na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Vyučovanie dejepisu vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia. Pritom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektuje kultúrne a iné odlišnosti ľudí, rôznych skupín a spoločností. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať :

- **s historickým časom**
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne
 - rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
 - využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti

- **s historickým priestorom**
 - rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
 - rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti

- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
 - vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
 - popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
 - rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
 - skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
 - určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
 - vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
 - rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
 - rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

Žiaci získajú základné informácie ako:

- **vyhľadávať relevantné informácie**
 - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
 - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
 - z populárnovedeckej literatúry a historickej beletrie
- **využívať tieto informácie a verifikovať ich hodnoty**
 - vo vyberaní informácií
 - v organizovaní informácií
 - v porovnávaní informácií
 - v rozlišovaní informácií
 - v zaraďovaní informácií.
 - v kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií
- **štruktúrovať výsledky, výstupy a potvrdenia vybraného postupu**
 - v zoradení výsledkov rozpoznaní podstatného od nepodstatného
 - integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
 - vyhodnocovaní správnosti postupu
 - tvorbe súboru vlastných prác

Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

5. ročník

Vzdelávací program z dejepisu je dopracovaný na základe Štátneho vzdelávacieho programu na počet hodín 33.

Cieľ	Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard spôsobilosti	Odporúčaný počet hodín
		Téma	Pojmy		
Naučiť žiakov orientovať sa v historickom čase	Od blízkeho k vzdialenému	Priestor a čas	Čo je minulosť a dejepis, prečo sa učíme?	– Vysvetliť pojmy minulosť, prítomnosť a budúcnosť, uviesť dôležitosť učenia dejepisu	12
			Prírodný a historický čas	Žiaci vedia: – rozpoznať čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo v mieste ich bydliska	
			Kategórie historického času – meniny, narodeniny, dátum, letopočet, sviatky	Žiaci sú schopní: – identifikovať rozdiel medzi prírodným a historickým časom. – zostaviť tabuľku dátumov štátnych, cirkevných sviatkov a pamätných dní.	
		Pamiatky v priestore a čase	Fotografia – obrazová spomienka, rodinný album, rodostrom	Žiaci vedia: – zaradiť letopočty do príslušného storočia. – z ľubovoľného storočia vybrať správny letopočet. – rozlíšiť dátum a letopočet. – zakresliť na časovú priamku významné údaje zo života svojej rodiny. – rozpoznať pojmy pred Kr. a po Kristovi/pred naším letopočtom a po našom letopočte. – vytvoriť jednoduchú časovú priamku.	
			Historické pramene (písomné, obrazové, hmotné) múzeum, knižnica, archív	Žiaci sú schopní : – pochopiť pojem generácia v rodinnom kontexte na príklade starých rodičov, rodičov. – zostaviť rodostrom svojej rodiny. – napísať krátky príbeh zo života svojej rodiny. – položiť adekvátne otázky súvisiace s fotografiami – zaznamenať rozprávanie starých rodičov, rodičov o minulosti svojho rodiska.	

				<p><i>Žiaci sú schopní :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>poznať historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste, kde žijú.</i> – <i>identifikovať najstarší hrob na cintoríne.</i> – <i>poznať jednotlivé druhy historických prameňov.</i> – <i>rozpoznať rozdiel medzi múzeom a archívom.</i> – <i>usporiadať širšiu škálu historických obrázkov a objektov.</i> – <i>vymenovať hlavné body z jedného prameňa na základe otázok učiteľa.</i> – <i>používať rozširujúcu sa škálu pojmov v závislosti od témy.</i> – <i>zhodnotiť význam rodinného albumu pre život rodiny</i> 	
<p>Naučiť žiakov orientovať sa na historických mapách</p>	<p>Človek v premenách priestoru a času</p>	<p>Priestor na mape</p>	<p>Dejepisná mapa glóbus</p>	<p><i>Žiaci sa naučia :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>orientovať sa na dejepisnej mape</i> – <i>čítať dejepisnú mapu rozpoznať rozdiel medzi mapou a glóbusom</i> – <i>uviesť príčiny sťahovania ľudí v minulosti i prítomnosti.</i> – <i>vysvetliť pojem kolonizácia</i> – <i>zostaviť tabuľku najdôležitejších dopravných prostriedkov v chronologickej postupnosti.</i> – <i>porovnať spôsoby dopravy v minulosti i prítomnosti.</i> – <i>rozpoznať vplyv dopravných prostriedkov na životné prostredie svojho regiónu.</i> – <i>charakterizovať život roľníkov v minulosti.</i> – <i>vysvetliť oddelenie remeselníkov od roľníkov.</i> – <i>zhodnotiť význam špecializácie remeselnej výroby.</i> – <i>vysvetliť príslovie: „remeslo má zlaté dno.“</i> – <i>nakresliť znak, ktorý výstižne charakterizuje zamestnanie remeselníka.</i> – <i>nájsť rozdiely medzi výmenným a peňažným obchodom</i> – <i>vystihnúť rozdiely medzi prírodnou a umelou energiou.</i> – <i>uviesť príklady využívania prírody v</i> 	
		<p>Človek v pohybe</p>	<p>Sťahovanie národov</p>		
		<p>Ako si človek zmenšoval svet</p>	<p>Kolonizácia</p>		
			<p>Vystahovalectvo</p>		
		<p>Spôsob obživy človeka</p>	<p>Spôsoby dopravy v minulosti i prítomnosti.</p>		
			<p>Roľník</p>		
			<p>Remeselník</p>		
<p>Človek vládca prírody ?</p>	<p>Obchodník</p>				
	<p>Prírodná energia</p>				
<p>Umelá energia</p>					
<p>Vývoj človeka</p>	<p>O rasách a národoch</p>				

				<p>prospech človeka.</p> <ul style="list-style-type: none"> – zdôvodniť príčiny neustáleho hľadania nových zdrojov energie. – vymenovať vynálezy, ktoré pomohli človeku využiť energiu vo svoj prospech. – uviesť príklad zneužívania prírody človekom. 	
Naučiť žiakov význam komunikácie medzi ľuďmi	Človek a komunikácia	Pamäť ľudstva	<p>Jazyk, písmo</p> <p>Kniha, noviny, rozhlas, televízia, internet, e-mail</p> <p>Náboženstvo, legendy, mýty, povesti (región)</p>	<p>Žiaci vedia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zhodnotiť význam vynálezu písma – vymenovať najstaršie druhy slovanského písma. – vymenovať druhy písem z minulosti. – rozpoznať príbeh z minulosti svojho regiónu z povesti. – uviesť prostriedky dorozumievania medzi ľuďmi v minulosti. – uviesť druhy moderných masovokomunikačných prostriedkov. – identifikovať rozdiely medzi rukopisom a tlačnou knihou – zhodnotiť význam vynálezu kníhtlače. 	12
			<p>vojna</p> <p>mier</p> <p>víťazi – porazení</p> <p><u>Poznámka:</u> prepojenie na geografiu, občiansku výchovu a slovenský jazyk</p>	<p>Žiaci sú schopní:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uviesť dôsledky vojen pre človeka a prostredie, v ktorom žije. – zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti i prítomnosti. – zostaviť správu o vojenskom konflikte v súčasnosti. 	

Rozširujúce učivo

Tematické celky

1. **Prečo sa učíme dejepis** (minulosť – prítomnosť – budúcnosť, dejiny – dejepis, historik – pátrač, školské historické pramene, periodizácia dejín, historické medzníky).
2. **Kolobeh sviatočných dní (narodeniny, meniny človeka, význam zvykov a tradícií,** štátne a iné sviatky a významné dni, Vianoce, Veľká noc, ľudový folklór (spevy, tance, zvyky, obyčaje).
3. **Prírodné a historické pamätihodnosti môjho rodiska (doliny, rieky, jazerá, parky,** chránené územia významné stavby: kostol, kaštieľ, zámok, hrad, knižnica, múzeum, galéria, pamätné tabule, významné osobnosti).

6. ročník

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD		VÝKONOVÝ ŠTANDARD
	TÉMA	POJMY	SPÔSOBILOSTI
Obrazy pravekého sveta	Vznik vesmíru, slnečnej sústavy, prvých kontinentov, predkovia ľudí Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi	Big Bang, Pangea, Australopithecus, Homo sapiens sapiens zberač, lovec, roľník lovec doby medenej - Ótzi (odev, nástroje, zbrane, prírodná múmia)	
Obrazy starovekého sveta	Doba medená, bronzová, železná Riečne civilizácie a ich dedičstvo, Mezopotámia Egypt Staroveké Grécko Rímska republika Rímske cisárstvo Limes Romanus	meď, bronz, železo mestský štát, písmo, Šumer, Hammurapi, piramídy Perikles, aténska demokracia, Sparta grécko-peržské vojny, Alexandros III. olympijské hry, náboženstvo, kultúra vec verejná, púnske vojny, Spartakus, triumviráty Augustus, Diocletianus, Constantinus Theodosius Markus Aurelius, Gerulata, Iža, Carnuntum roľník, remeselník, obchodník, škola príklad - pyramídy, etc.	
	Ľudia a ich každodenný život Divy starovekého sveta		
Svetové náboženstva	Kresťanstvo, islam	starý zákon, nový zákon, korán	
Obrazy stredovekého sveta	Tri ríše raného stredoveku Prepožičiavanie pôdy Každodenný život Vzdelanie	Byzantská ríša (Justinián) Franská ríša (Karol Veľký) Arabská ríša (kalifát) léno, vazal, poddaný hrad, mesto, dedina, kláštor pisár univerzity	

Geografia

Ciele geografie v 5. ročníku

Rozvíjať si chuť učiť sa,
Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať,
Všimáť si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny,
Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta,
Vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas,
Vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí
Rozumieť grafom, diagramom,
Hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho),
Diskutovať o návrhoch,
Oceňiť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť.

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 5. ročníku

- a) orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc,
- b) orientovať sa v pláne mesta, autoatlase, v mape alebo pláne na internete
- c) vedieť čítať mapy všeobecnozemepisné, tematické, rozumieť im,
- d) interpretovať údaje získané z grafu, diagramu
- e) vysvetliť príčiny striedania dňa a noci, striedania ročných období a uviesť dôsledky pohybov Zeme na prírodné procesy
- f) vysvetliť vznik časových pásiem,
- g) počítajú vzdialenosti medzi dvoma miestami na Zemi grafickou mierkou
- h) podľa príkladov vedieť vysvetliť ako vzniká pohorie, sopka, zemetrasenie, skalné mesto, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales, uviesť príklady
- i) pripraviť projekt, vypracovať a odprezentovať ho
- j) diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych
- k) získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru
- l) tvoriť mentálne mapy so symbolmi

Obsahové témy

- **Zem vo vesmíre, pohyby Zeme,**
- **svetadiely, moria, ostrovy a polostrovy, prielivy, prieplavy, zálivy,**
- **najvyššie pohoria, sopky, zemetrasenia, cunami, ich vznik,**
- **pohyb zemských krýh,**
- **ľadovce, rieky, jazerá,**
- **činnosť rieky, vetra,**
- **rôznorodosť rastlínstva a živočíšstva na zemi,**
- **obyvateľstvo v rôznych častiach Zeme,**
- **kultúrne pamiatky vo svete**

ZÁKLADNÉ OTÁZKY GEOGRAFIE:

kde to je
čím je to zaujímavé
ako to vzniklo
akí ľudia tam žijú

Objavovanie Zeme a vesmíru

Cieľ a kľúčové kompetencie	Tematický celok	Téma Obsahový štandard	Metódy	Výkonový štandard požiadavky na výstup z celého stupňa	Odporúčaný počet hodín v 5. r.
Hľadať odpovede na otázky, zdôvodňovať, uvažovať, hodnotiť Pracovať so zdrojmi	Objavovanie Zeme a vesmíru	Zem ako planéta vo vesmíre. Tvar Zeme. Slnecná sústava, Slnko, planéty v slnecnej sústave, Mesiac, vesmír, planéta Zem. Pohyby Zeme - obeh Zeme okolo Slnka, rotácia Zeme okolo osi,	Riešenie problémových úloh: Prečo sa strieda deň a noc? Prečo sa striedajú ročné obdobia? Ako to súvisí s tvarom Zeme? Kedy by sa nestriedali ročné obdobia? Čo by sa stalo, keby Zem nemala tvar gule a keby sa netočila okolo svojej osi?	Opísať tvar Zeme podľa glóbusu. Vysvetliť príčiny striedania dňa a noci a ako to súvisí s otáčaním Zeme okolo osi. Poznať dobu otočenia Zeme okolo osi a obehu okolo Slnka.	4

Povrch Zeme, svetadiely a oceány

Cieľ, spôsobilosť	Tematický celok	Obsahový štandard	metódy	Výkonový štandard	Odporúčaný počet hodín v 5. r.
<i>Vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov</i>	Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta. Plavby K. Kolumba, F. Magalhaesa J. Cooka, Vacso da Gama Svetadiely, oceány,	Svetadiely, oceány, moria,	Vyhľadať informácie o cestách moreplavcov skupinová práca	Čítať základné údaje z mapy. Opísať, čo zobrazuje mapa podľa jej legendy	3

Glóbus a mapa

Ciele, spôsobilosti	Téma	Obsahový štandard	Metódy	Výstup Výkonový štandard	Odporúčaný počet hodín v 5. r.
Orientovať sa na mape Určiť geografickú polohu bodu na mape geografickými súradnicami	Mapa a glóbus	Glóbus, zemská os, póly, svetové strany, zemské pologule, rovníky, poludníky, nultý poludník,, rovník, zemské pologule, obratníky, polárne kružnice, Mapy, Legenda mapy – symboly, znaky. čítanie mapy, získavanie údajov z mapy, zakresľovanie údajov do mapy. grafická mierka a meranie vzdialeností na mape, Geografická poloha, geografické súradnice Orientácia na mape, určovanie geografickej polohy	Rôzne hry s mapou Vychádzka do okolia školy – použitie mapy.	Na glóbuse určiť zemskú os, severný pól, južný pól, zemské pologule, rovník, nultý poludník, rovníky, poludníky, obratníky, polárne kružnice Určiť svetové strany na mape a v teréne. Určiť polohu ľubovoľného miesta na mape geografickými súradnicami. Odmerať vzdialenosť na mape grafickou mierkou	8

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek

Ciele, spôsobilosti	téma	Obsahový štandard	Konkrétne javy	Metódy	Výkonový štandard	Počet hodín
<i>Orientovať sa na mape</i>	<i>Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek</i>	Sídla na Zemi Mestá a dediny	<i>Paríž, New York, Mexico City Tadž Mahal, Eifelova veža, Opera v Sydney, pyramídy, Veľký čínsky múr, socha Krista v Rio de Janeiro, katedrály</i>	<i>Práca s odbornou literatúrou, vyhľadávanie informácií ,</i>	<i>Na príklade modelového regiónu vytvoriť podrobnú charakteristiku regiónu</i> <i>Pripraviť prezentáciu o živote ľudí vo vybranej oblasti</i>	5

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda – 12 hodín

Ciele, spôsobilosť	Téma	Obsahový štandard	Konkrétne javy	Metódy	Výkonový štandard
Schopnosť objavovať, vyhľadávať informácie, prezentovať, vysvetľovať Na základe príkladov z najrôznejších častí vysvetľovať javy na základe vedomostí	Ako vytvorila príroda najkrajšie miesta na Zemi	Stavba Zeme, zemské jadro, plášť, zemská kôra, zemské platne a ich pohyb, vznik pohoria, vznik zemetrasenia, sopečná činnosť (činnosť vody – riek, ľadovca), Činnosť vetra Púšte, Dažďové lesy , savana, lesy, púšť, (rastlinstvo, živočíšstvo	<i>Himaláje, Alpy, Tatry, Mount Everest, Mont Blanc</i> Zemetrasenie, epicentrum Cenami Sopka, sopečný kanál, magma, láva <i>rieka, jazero, prítoky rieky, delta, Amazonka, Kongo, Níl, Volga, Dunaj, Viktóriino, Kaspické more, Mŕtve more, Činnosť rieky na povrch Grand Canyon - vodopád Niagarské vodopády Angelov vodopád, Iguacu, Viktóriine vodopády</i> Amazonský dažďový prales, savana, púšť v Afrike	<i>Pripraviť obrázky z vybraných lokalít sveta: pohorie, sopka, vodopád, rieka, kaňon, ľadovec, skalné mesto, púšť, dažďový prales, Veľká koralová bariéra</i> Môžu byť CD, videofilmy – Skupinová práca, práce na projekte, výklad, získavanie informácií	<i>Na modeli Zeme rozlíšiť časti Zeme</i> <i>Porovnať povrch Zeme v jednotlivých častiach (pologuliach), vymenovať a ukázať na mape a glóbusu oceány, svetadiely</i> <i>Opísať pohyb zemských krýh</i> Vysvetliť, ako vzniká pohorie, sopka, sopečná činnosť, zemetrasenie na základe pohybu zemských krýh. Orientovať sa bez problémov na mape. Poznať názvy najvyšších vrchov pohorí, vedieť ich porovnať podľa výšky. Určiť na mape sopečné oblasti, oblasti zemetrasení. Určiť na mape sopečný pás a ktoré oblasti sveta sú najviac ohrozené. Vysvetliť ako pôsobia rieka a vietor na zemský povrch

Učebné zdroje:

Učebnica,
Odborné časopisy: National geographic, GEO, Ľudia a zem
DVD: mapa a zemský povrch (Salvo Film)
Zem ako vesmírne teleso
Čas na Zemi

Hodnotenie:

Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomné testy,
Produkt v 5. ročníku: mapa tvarov zemského povrchu.

6. ročník

Charakteristika predmetu v 6. ročníku

Regionálna geografia v základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Ciele predmetu geografie je:

Získať základné vedomosti o Austrálii a Amerike, geografických charakteristikách obidvoch svetadielov rozvíjať si chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich, prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta, vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi - plány miest, autoatlas, mapy na internete, riešiť modelové situácie vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí, rozumieť grafom, diagramom, hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho, diskutovať o návrhoch, oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť, orientovať sa na mape podľa súradníc, podľa príkladov vysvetliť ako vzniká pohorie, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales, uviesť príklady v jednotlivých regiónoch sveta so zameraním na Austráliu a Ameriku, pripraviť projekt, získať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať vypracovať a odprezentovať ho, diskutovať o geografických zaujímavostiach - prírodných a kultúrnych, získať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, tvoriť mentálne mapy so symbolmi, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

Základné otázky geografie sú: Čím je to zaujímavé? Kde to je? Ako to vyzerá? Ako to vzniklo? Ako tam žijú ľudia?

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 6. ročníku je zameraný na rozvíjanie funkčnej gramotnosti v oblastiach: čitateľskej gramotnosti - čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať. Získať údaje z nesúvislých textov - grafov, diagramov, tabuliek, štatistických údajov. Dôležitou súčasťou je aj čítanie obrázkov, rozvíjanie vizuálnej gramotnosti. Pri rozvíjaní prírodovednej gramotnosti v témach, ktoré sú zamerané na prírodnú časť geografie pôjde najmä o vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta. Veľkú časť geografie venujeme rozvíjaniu kultúrnej gramotnosti, získavaniu informácií o rôznych kultúrach sveta a jej hodnotenie. Matematická gramotnosť je spojená najmä so štatistikou, vyjadrením údajov humánnej geografie. Mediálna gramotnosť sa rozvíja u žiakov najmä v častiach regionálnej geografie pri hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou. V týchto častiach je potrebné sa zamerať na objektívne spracovávanie informácií.

Planéta Zem a na nej Austrália a Amerika

Téma	Obsahový štandard - základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Orientácia na mape svetadielov, orientácia na mape sveta - tematické mapy, čítanie rôznych druhov máp, poznať svetadiely, oceány.	Zemeguľa, mapa, geografické súradnice, poloha miesta na Zemi, určovanie miesta na zemi v geografickej sieti, poludníky, rovnobežky, geografická sieť, tematické mapy, svetadiely, oceány, mapa sveta,	Určiť na ktorej pologuli sa nachádzajú svetadiely, Čítať mapy podľa legendy mapy Určiť polhu miesta na Zemi geografickými súradnicami.
Pásmovitosť na Zemi. Podnebné pásma, rastlinné pásma	Poloha Zeme voči Slnku, dopad slnečného žiarenia na zem, pásmovitosť, podnebné pásma - studené, mierne, subtropické, tropické	Vysvetliť vznik podnebných a rastlinných pásiem.

Austrália

Tematický celok Základný obsah - obsahový štandard	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Poloha Austrálie - fyzickogeografická, matematicko-geografická	Vytvoriť mentálnu mapu z pojmov, týkajúcich sa Austrálie. Prezentovať získané poznatky. Určiť polohu Austrálie na Zemi vo vzťahu k ostatným svetadielom. Určiť polohu Austrálie v geografickej sieti.
Prírodné pomery, Podnebie, podnebné pásma na Zemi, Austrália v podnebných pásmach, povrchové celky Austrálske Alpy, Ayers Rock, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, koala, kengura, eukalyptus, životné prostredie Gondwana, Pangea	Prezentovať poznatky odborného textu, zatriediť ich, Vysvetliť kauzálne vzťahy, vysvetliť, prečo sa v Austrálii nachádzajú niektoré druhy a inde na svete nie. Diskutovať o zaujímavostiach. Opísať vznik svetadielov a príčinu existencie typických živočíchov len na austrálskom svetadieli.
Obyvateľstvo v Austrálii a objavenie a príchod prvých obyvateľov a ich spolužitie s Aboriginmi, Aboriginovia, objavenie Austrálie Jamesom Cookom	Opísať spôsob príchodu Európanov do Austrálie a spôsoby spolužitia s domorodcami.
Mestá a život v nich, kultúrna rôznorodosť, typy sídiel v Austrálii, multikultúrne mestá, Sydney, Brisbane, Melbourne, Canberra	Vytvoriť zoznam zaujímavých miest Austrálie. Porovnať vybrané mestá Austrálie podľa polohy, štruktúry obyvateľstva.
Kultúra, veda, šport	Vysvetliť druhy kultúry a ich význam pre život človeka Vymenovať druhy kultúry alebo športu, ktoré preslávili Austráliu, predstaviteľov vedy, kultúry, športu -aktualizovať zostaviť zoznam športovcov.
Spoločenské zvyky Spoločenský zvyk, tradícia, čo potrebujeme vedieť pri ceste do Austrálie	Opísať čo všetko je potrebné si uvedomiť pri ceste do Austrálie, ktoré by sme mali dodržiavať pri návšteve Austrálie.
Austrálske naj	Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Austrálie podľa navrhnutých kritérií.

Amerika

Tematický celok Obsahový štandard - základný obsah	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Poloha Ameriky vo vzťahu k ostatným svetadielom a oceánom,	Na mape určiť polohu Ameriky vo vzťahu k iným svetadielom. Zostrojíte mentálnu mapu. Čítať geografickú mapu, určovať polohu podľa geografických súradníc.
Podnebie, faktory ovplyvňujúce podnebie (morské prúdy, geografická šírka, prúdenie vetrov), Podnebné pásma, Geografická šírka, oceány -morské prúdy, vetry, povrch	Podľa mapy určiť oblasti jednotlivých podnebných pásiem a ich charakteristické znaky. Opísať ktoré faktory najviac ovplyvňujú podnebie Ameriky.
Povrch - pohoria, nížiny vznik pohoria, - vrásové, kryhové, Kordillery, Andy, Amazonská nížina,	Vysvetliť ako vznikli pohoria na príkladoch podľa tematických máp obrázkov, fotografií, blokdiagramov, Opísať Amazonskú nížinu.
Vodstvo na pevnine, okolo pevniny Mississippi, Amazonka, 5 veľkých jazier, vodopády- Niagarské, vznik vodopádov na rieke. Prielav (Panamský) záliv (Golský, Hudsonov) prieliv (Magalhaesov, Beringov)	Pracovať s mapou, vysvetliť vznik rieky, činnosť rieky, vznik vodopádov.

Rastlinstvo a živočíšstvo - súvislosť rastlinstva a podnebných pásiem, národné parky rastlinné pásma (tundra, tajga, listnaté lesy, stepi - prémie, pampy, púšte, dažďové lesy) Národné parky -Yellowstonský, Yossemitský	Vysvetliť vznik podnebných pásiem Vysvetliť vzťahy podnebné pásmo- rastlinné pásmo Podľa mapy ku každému podnebnému pásmu priradiť rastlinné pásma a opísať ho podľa typických znakov
Obyvateľstvo v Amerike, príchod Európanov, Mayovia, Aztékovia, Inkovia, Súčasné zloženie obyvateľstva	Opísať príchod Európanov a Afričanov do Ameriky Opísať v ktorých oblastiach žili staré civilizácie a čím prispeli k rozvoju vedy. Získavať údaje z grafov, diagramov,
Štáty v severnej Amerike a hlavné mestá, USA, Kanada, Mexiko rozmiestnenie obyvateľstva	Určiť tri štáty a hlavné mestá. Oblasti husto a riedko osídlené
Štáty v južnej Amerike a vybrané hlavné a veľké mestá	
Život v mestách a jeho problémy, Mesto, hlavné mesto, megalopolis	Porovnať mestá v Amerike podľa veľkosti, štruktúry mesta, obyvateľstva Vymenovať problémy, ktoré môžu byť v jednotlivých mestách riešenia problémov súvisiacich s rastom miest
Život mimo miest Vidiecke sídla, typy v rôznych svetadieloch	Opísať spôsob života vo vidieckych sídlach , aké typy sídiel sú v Amerike
Kultúra umenie, veda, šport, zamestnanie obyvateľov	Vymenovať, ktoré druhy kultúry alebo športu preslávili Ameriku. predstaviteľov vedy, kultúry, športu - aktualizovať. Zostaviť zoznam športovcov
Spoločenské zvyky	Opísať zvyky, čo je vhodné, čo nevhodné pri ceste do Ameriky
Naj Ameriky	Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Ameriky podľa určitých kritérií Opísať ako vytvoriť systém kritérií hodnotenia najzaujímavejších miest

Občianska náuka

Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

Ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovanosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebaopoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaní základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Obsah

Predmet veku primerane oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti sociológie, psychológie, politológie, práva a ekonómie, ktoré ich vedú k poznávaniu seba a iných, k chápaniu personálnych, interpersonálnych, sociálnoprávnych a ekonomických vzťahov medzi jednotlivcov a spoločnosťou. Podieľa sa na mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji žiakov.

5. ročník

TEMATICKÝ CELOK: MOJA RODINA OBSAH	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Poslanie a funkcie rodiny	Funkcie rodiny	Chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť
Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	Princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine	- Vie rozlíšiť pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch - Chápe zmysel pozícií jednotlivých členov pre fungovanie rodiny
Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny	- Pravidlá platné v rodine - Práva a povinnosti rodičov a detí	- Chápe význam pravidiel v rodine - Chápe spätosť práva a povinností - Vie ochraňovať svoje práva a plní si svoje povinnosti
História mojej rodiny, zvyky a tradície	- Rodinná genéza 2 generácií dozadu - Rodostrom - Zvyky a tradície rodiny	- Získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície a zvyky - Pochopí spätosť prítomnosti s minulosťou

	(Vianoce, Veľká noc...)	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť v čom sú si rodiny podobné a v čom sú originálne
Verbálna komunikácia	<ul style="list-style-type: none"> - Formy a význam verbálnej komunikácie 	<ul style="list-style-type: none"> - Chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny pre ich harmonický život - Začne uplatňovať komunikačné techniky - Vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných - Prejavuje úctu k názorom rodičov
Neverbálna komunikácia	<ul style="list-style-type: none"> - Formy a význam neverbálnej komunikácie 	
Problémy rodinného života a ich riešenie	<ul style="list-style-type: none"> - Typológia záťažových situácií - Problémy rodinného života - Spôsoby riešenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy rodinného života - Vie: vyjednávať, zdôvodňovať svoje riešenia, aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie
Zdravý spôsob života	<ul style="list-style-type: none"> - Životné štýly - Stres - Relaxačné techniky - Zdravý životný štýl: zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovnáva jednotlivé životné štýly - Vie identifikovať stres a naučí sa techniky na jeho odbúranie - Uplatní základy zdravej výživy - Odolá módnym trendom v životospráve - Uplatňuje pravidlá duševnej hygieny vo svojom rodinnom živote
Zdravý spôsob života	<ul style="list-style-type: none"> - Spôsoby trávenia voľného času - Spoločné voľnočasové aktivity - Individuálne voľnočasové aktivity (turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času - Vysvetlí, prečo je pre rozvoj jeho osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času
Voľný čas v mojej rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Voľný čas v rodine - Spôsoby trávenia voľného času v rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> - Naučí sa prispôbovať ostatným členom rodiny - Formuje si pocit spolupatričnosti
Naši príbuzní, priatelia, susedia	<ul style="list-style-type: none"> - Širšia rodina - Medziľudské vzťahy - Priateľstvo - Pomoc a podpora 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie vymenovať členov svojej širšej rodiny - Na príkladoch uvedie ako fungujú vzťahy v širšej rodine, susedské vzťahy - Vie určiť čím sa vzájomne obohacujú a ako si pomáhajú
Generačné problémy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Viacgeneračné rodiny - Problémy spolunažívania vo viacgeneračných rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie vysvetliť pojem viacgeneračnej rodiny - Zdôvodní potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov - V každodennom živote chápe a pomáha starým rodičom
Práva dieťaťa	<ul style="list-style-type: none"> - Dohovor o právach dieťaťa - Zákon o rodine 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie pracovať s dokumentom a zákonom - Pozná svoje práva a povinnosti zo zákona - Osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí - Vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine
Trieda ako sociálna skupina	<ul style="list-style-type: none"> - Princípy fungovania triedneho kolektívu - Postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetlí príčiny pozícií jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve - Vie vymenovať základné roly

	<ul style="list-style-type: none"> - Sociálne roly - Socializácia 	<ul style="list-style-type: none"> žiacov v triede a zaradiť žiakov do nich - Vie vysvetliť, čo je socializácia a prečo je pre jednotlivca dôležitá - Objasní podstatu problémov vo vzťahu
Individualizmus – osobnosti v našej triede	<ul style="list-style-type: none"> - Osobnosť: pozitívna, negatívna - Vodca, vodcovský typ (charakteristické znaky) - Súperenie, súťaživosť 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť negatívne a pozitívne osobnosti triedy - Objasní význam pozitívnych vzorov (pozitívnych vodcov osobnosti) pre život triedy - Odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka a odolá jej - Uvedie príklady súťaživosti v pozitívnom aj v negatívnom zmysle
Kolektivismus – spolupráca v našej triede	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidlá spolupráce - Kompromis - Riešenie konfliktov 	<ul style="list-style-type: none"> - Pozná a riadi sa pravidlami spolupráce pri činnostiach triedneho kolektívu - Je ochotný robiť kompromisy - Pozná základné spôsoby riešenia konfliktov a uplatňuje ich v živote triedy
Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy	<ul style="list-style-type: none"> - Rovnosť - Rovnakosť - Predsudok - Sebapoznanie, sebahodnotenie - Poznanie a hodnotenie iných 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť pojmy rovnosť a rovnakosť - Chápe pojem predsudok, na príkladoch uvedie, čo môžu predsudky spôsobiť - Pozná svoje pozitíva a negatíva - Vie určiť pozitíva aj negatíva spolužiakov bez urážania
Komunikácia v triede	<ul style="list-style-type: none"> - Vzájomné pôsobenie členov kolektívu - Družní spolužiaci - Žiaci s problémami pri nadväzovaní sociálnych vzťahov 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozozná odlišnosti jednotlivcov v procese vytvárania sociálnych vzťahov - Je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadväzovaní kontaktov, pri socializácii
Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva	<ul style="list-style-type: none"> - Dokument: práva a povinnosti žiakov v konkrétnej triede - Vytvorenie a činnosť triednej samosprávy 	<ul style="list-style-type: none"> - Zúčastní sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy (aktívna spolupráca) - Využije možnosť ovplyvniť život vo svojej triede - Rozvíja zodpovednosť za seba a iných
Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva	<ul style="list-style-type: none"> - Dokument: práva a povinnosti žiakov na ZŠ - Vytvorenie a činnosť žiackeho parlamentu (školskej žiackej samosprávy) - Povinná školská dochádzka 	<ul style="list-style-type: none"> - Pozná svoje práva a povinnosti v škole - Vie, kto ho zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje jeho práva
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť	<ul style="list-style-type: none"> - Mimovyučovacie aktivity v škole - Záujmové útvary v škole - Aktívne využívanie voľného času (mimoškolská činnosť) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zapája sa do mimoškolských aktivít - Pozná, ktoré záujmové útvary pracujú v škole a začlení sa do niektorého z nich - Uvedie možnosti mimoškolského využívania voľného času
Naša škola	<ul style="list-style-type: none"> - História, úspechy žiakov - Bývalí pedagógovia - Osobnosti školy - Symbolika školy (logo, hymna) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť úspechy osobností pedagógov a históriu svojej školy - Pozná jej symboliku - Rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu
Naša pani učiteľka/ pán učiteľ	<ul style="list-style-type: none"> - Osobnosť učiteľa - Pracovné štýly učiteľa 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť základné typy osobnosti učiteľa

		<ul style="list-style-type: none"> - Pozná základné pracovné štýly učiteľa - Rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania
Čím by som chcel byť	<ul style="list-style-type: none"> - Povolanie - Zamestnanie - Rodinné tradície v povolaniach 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie - Uvedomí si svoj záujem o isté povolanie a vplyv rodiny na svoju budúcu pracovnú orientáciu
Vzdelávanie ako hodnota	<ul style="list-style-type: none"> - Systém hodnôt - Hodnoty detí školského veku - Vzdelanie v systéme hodnôt detí školského veku 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote - Vysvetlí, prečo má vzdelanie práve také miesto v jeho hodnotovom systéme - Toleruje hodnoty spolužiakov
Celoživotné vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> - Celoživotné vzdelávanie 	<ul style="list-style-type: none"> - Chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci
Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, v meste – na dedine	<ul style="list-style-type: none"> - Režim dňa - Výchova, vyučovanie - Voľnočasové aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovnáva život žiaka SR – zahraničie, mesto – dedina - Hľadá podobnosti a odlišnosti - Rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho
Škola budúcnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti - Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti - Obsah vzdelávania v budúcnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíja tvorivosť, fantáziu - Prejaví aj zmysel pre realitu - Vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu

6. ročník

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD		VÝKONOVÝ ŠTANDARD
	TÉMA	POJMY	SPÔSOBILOSTI
Moja obec, región, vlasť, Európska únia	Naša obec	História a súčasnosť, Kronika a erb, pamiatky a príroda, samospráva, Verejný, kultúrny a spoločenský život	
	Moja vlasť	Región, Slovenská republika, štátne symboly	
	Európska únia	európska identita,	
Vnútorň život jednotlivca	Osobnosť človeka	osobnosť	
	Psychológia v každodennom živote	psychológia	
	Výchova a sebvýchova	Výchova a sebvýchova	
	Proces učenia sa	učenie sa	
Vonkajší život jednotlivca	Vytváranie sociálnych vzťahov	dieťa, žiak, spolužiak, člen partie	
	Sociálne skupiny Sociometria skupiny	Sociálne skupiny sociometria	
	Sociálne zručnosti	Sociálne zručnosti	

Etická výchova

5. ročník

CIELE	TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	
	TÉMY		SOCIO-AFEKTÍVNY	KONATÍVNY
Osvojenie základných sociálno-komunikačných zručností	<p>Otvorená komunikácia Úrovne komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavenie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky.</p>	<p>-vie vymenovať druhy komunikácie a jej úrovne - vie vysvetliť pojem otvorená komunikácia</p>	<p>- uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto komunikačných prekážok pri nedorozumeniach</p>	<p>- dobre zvláda základné komunikačné zručnosti – predstavenie sa, pozdrav, poďakovanie, prosbu, ospravedlnenie sa - -v komunikácii badať odstraňovanie komunikačných šumov</p>
Osvojenie si zručností pozitívneho hodnotenia seba aj druhých	<p>Poznanie a pozitívne hodnotenie seba Sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy...).</p>	<p>- rozumie a vie vysvetliť pojmy sebaúcta a sebaovládanie - vie pomenovať prvky podporujúce sebaúctu u žiaka</p>	<p>- uvedomuje si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok - pozná elementy formujúce jeho sebaúctu</p>	<p>- badať snahu o väčšie sebahodnotenie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenia seba - v správaní badať väčšie sebaovládanie</p>
Osvojenie tvorivého riešenia každodenných situácií v medziľudských vzťahoch	<p>Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia...) hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.</p>	<p>- vie vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých v medziľudských vzťahoch</p>	<p>- chápe zmysel pozitívneho hodnotenia druhých - učí sa vidieť problémy postihnutých, starých a chorých a objavuje ich dary</p>	<p>- je schopný verbalizovať pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach - vie ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, starých, chorých</p>
		<p>- vie vysvetliť aké má miesto tvorivosť v medziľudských vzťahoch</p>	<p>- rozumie, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale aj pre vytváranie</p>	

<p>Osvojenie základných pojmov súvisiacich s ochranou prírody a životného prostredia</p>	<p>Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, imitačná, literárne, prosociálna...) radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi...).</p> <p>Etické aspekty ochrany prírody Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň, alebo o sto rokov...) ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách –tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo).</p>	<p>- vie vymenovať znaky tvorivého človeka</p> <p>-vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím – vie uviesť príklady ekologickej etiky (šetrenie energie, ochrana prírody)</p>	<p>medziľudských vzťahov</p> <p>- cíti sa súčasťou prírody a chce jej pomôcť</p> <p>- vníma svoje možnosti pre ochranu životného prostredia</p>	<p>- pri robení dobra je iniciatívny a tvorivý</p> <p>- vedieť si vážiť dobro poskytnuté iným človekom</p> <p>- podľa svojich možností a výziev, ktoré ponúka daný región ,chráni prírodu a životné prostredie</p>
--	--	---	---	--

6. ročník

CIELE	TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	
	TÉMY		SOCIO-AFEKTÍVNY	KONATÍVNY
<u>Identifikácia vlastných citov</u>	<p>Pozorovanie vlastných citov a pocitov</p> <p>Mimické vyjadrenie citov a pocitov</p> <p>Citové rozpoloženia</p>	<p>Vie hovoriť o citovom prežívaní a uvedomovaní si svojich vlastných citov a pocitov</p> <p>Vie vyjadriť svoje city, a pocity mimikou a gestikuláciou</p> <p>Osvojí si základné prvky komunikácie, vie hovoriť o vlastnom prežívaní a o citoch najbližších</p>	<p>- uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto komunikačných prekážok pri nedorozumeniach, dôležitosť emócií</p>	<p>- dobre zvláda základné komunikačné zručnosti – vie vyjadriť svoje emócie verbálne i neverbálne</p>
<u>Vyjadrenie vlastných citov</u>	<p>Vyjadrenie citov písomnou formou</p> <p>Vyjadrenie citov pomocou symbolov a hudby</p> <p>Vyjadrenie negatívnych citov a ich zvládnutie</p> <p>City a rozvoj charakteru</p>	<p>rozumie a vie vysvetliť pojmy a ovláda neverbálnu komunikáciu</p> <p>Vie vysvetliť dôležitosť vedieť zvládať negatívne pocity a rôzne stavy depresie</p> <p>vie vysvetliť Ako city vplývajú na naše správanie</p> <p>Sebaporozumenie a porozumenie iných,</p>	<p>- uvedomuje si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok</p> <p>- pozná elementy formujúce jeho sebaúctu</p> <p>uvedomuje si dôležitosť emócií</p> <p>- chápe zmysel Pozitívneho myslenia</p> <p>- učí sa vidieť problémy ostatných</p>	<p>- badať snahu o väčšie sebaopoznanie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenie seba</p> <p>- v správaní badať väčšie sebaovládanie</p>
<u>Kognitívna a emocionálna empatia</u>	<p>Základné zručnosti kognitívnej empatie</p> <p>Empatia v kolektíve</p> <p>Základné zručnosti emocionálnej empatie</p> <p>Spolupráca v empatii</p>	<p>Vie sa vcítiť do citov iných</p> <p>Je si vedomý ako je dôležité pochopiť vlastných súrodencov</p> <p>vie vyjadriť verbálne a neverbálne empatiu voči druhým</p>	<p>objavuje ich dary empatie</p> <p>- rozumie, že Empatia je potrebná nielen pre neho samého, ale aj pre vytváranie medziludských vzťahov</p>	<p>- je schopný verbalizovať lepšie vnímať problémy druhých v bežných podmienkach</p> <p>- vie ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, starých, chorých</p>
<u>Zvládnutie agresivity</u>	Precvičovanie empatických	Snaží sa zvládať konfliktné situácie	- cíti sa súčasťou	

<p><u>Asertivita</u></p>	<p>odpovedí</p> <p>Empatia v zložitých životných situáciách</p> <p>Pasívne a agresívne reakcie</p> <p>Vedieť sa pýtať</p> <p>Vedieť povedať „nie“</p> <p>Vyjadrenie svojich vlastných názorov</p>	<p>Vie sa vhodne pýtať „prečo?“</p> <p>Vie správne vyjadriť odmietnutie</p> <p>Učí sa metódy ako realizovať svoje názory, cíti potrebu hľadať príčinu a opodstatnenosť svojho rozhodovania</p> <p>odoláva manipulácie pomocou asertívnych techník</p> <p>vie hovoriť o veľkých tvorivých osobnostiach, o hodnotách verejného vzoru</p>	<p>kolektívu a chce pomôcť</p> <p>Vie rozlíšiť klady a negatíva agresívnych a pasívnych reakcií, snaží sa byť asertívny</p>	<p>podľa svojich možností a výziev používa asertívne techniky</p>
<p><u>Pozitívne vzory</u></p>	<p>Manipulácia a tlak skupiny</p> <p>Asertívne práva</p> <p>Vzácnny človek</p>	<p>Vie vysvetliť význam spolupráce o potrebe efektívne spolupracovať</p> <p>je ochotný spolupracovať, pomáhať svojim priateľom,</p>	<p>- vníma svoje možnosti pre zvädnutie konfliktných situácií</p>	<p>chce sa podobať svojim vzorom, napodobňuje ich prosociálne činy</p>
<p><u>Prosociálne správanie</u></p>	<p>Oblúbený literárny hrdina a hrdina z histórie</p> <p>Hrdinovia všedných dní</p> <p>Pracovné skupiny</p> <p>Pomoc</p> <p>Pomoc v rodine</p> <p>Spolupráca, ochota rozdeliť sa</p> <p>Prijímať a dávať, priateľstvo</p>	<p>Vie vysvetliť význam spolupráce o potrebe efektívne spolupracovať</p> <p>je ochotný spolupracovať, pomáhať svojim priateľom,</p>	<p>- vníma svoje možnosti pre zvädnutie konfliktných situácií</p>	<p>pri robení dobra je iniciatívny a tvorivý</p> <p>- vedieť si vážiť dobro poskytnuté iným človekom</p>

Metodické poznámky

Výchovný štýl

Do procesuálnej stránky etickej výchovy patrí výchovný štýl. Je to vzťah učiteľa k žiakom, ktorý je charakterizovaný nasledujúcimi zásadami:

1. Vytvorme z triedy výchovné spoločenstvo.

2. Prijmeme žiaka takého, aký je a prejavujeme mu priateľské city.
3. Pripisujeme žiakom pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť (vyjadrujeme pozitívne očakávania).
4. Formulujeme jasné a splniteľné pravidlá.
5. Nabádajme, je to osvedčený výchovný prostriedok.
6. Na negatívne javy reagujeme pokojným poukázaním na ich dôsledky (induktívna disciplína).
7. Odmeny a tresty používajme opatrne.
8. Do výchovného procesu zapojme aj rodičov.
9. Buďme nositeľmi radosti.

Účinnosť etickej výchovy závisí od vzťahu, ktorým je dobroprajný, partnerský, priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Výchovné metódy

Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku.

Postup prijatia hodnôt ETV :

1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu
2. nácvik v podmienkach triedy,
3. reálna skúsenosť - transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...).

Učiteľ používa rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia ...) t.j. cvičenia, aktivity. Aktivity sú len prostriedkom, ktorý umožní **hodnotovú reflexiu**. – Čo som prežil? Čo som si uvedomil? Ako to súvisí so životom vo mne, okolo mňa? Čo z toho vyplýva pre môj život?) Bez reflexie by ostal žiakovi iba pekný zážitok, ktorý sotva ovplyvní jeho postoje a správanie. Máme k dispozícii techniky, ktoré napomáhajú tomu, aby žiaci osvojené zručnosti a skúsenosti prenášali do každodenného života (napr. záznamy pozorovaní, vedenie denníka, zbieranie článkov, interview s rodičmi alebo inými osobami...). Transfer je prenos z hodiny ETV do bežného života rodiny, triedy a iných vzťahov, do ktorých žiak vstupuje.

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je zážitkové učenie, ktoré učiteľ prispôsobuje veku žiakov a situácii v žiackom kolektíve.

Žiaci počas hodín ETV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá je prostriedkom.

Na vyučovacích hodinách používame aj témovú prácu, hlavne pri riešení rôznych problémov v bežnom živote

Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, vymeniť si názory, vedieť obhájiť svoje názory, ale tolerovať názory ostatných, a viesť zodpovednosť za seba, ako aj za prácu celého tímu.

Učiteľ je na hodine facilitátor, moderátor aktivít. Jasne vysvetľuje inštrukciu. Svojou autoritou napomáha zdarnému priebehu aktivity (z času na čas zasiahne, aby veci usmernil či objasnil). Po každej aktivite učiteľ vedie žiakov k reflexii – uvažovaniu a komunikovaniu poznanej skutočnosti s odkazom na prepojenie so životom. Domáce úlohy (transfer) konkrétnych jednoduchých cvičení.

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov druhého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na hodine etickej výchovy žiakov nehodnotíme známku. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovne oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.

Náboženská výchova

Charakteristika obsahu II. stupňa

Na II. stupni sa buduje na poznatkoch, ktoré žiaci nadobudli na I. stupni, a v oblasti výchovného pôsobenia sa nadväzuje na vzťah k Bohu, ktorý si vypestovali prípravou na sviatosti.

II. stupeň rozvíja, prehľbuje a dopĺňa poznatky I. stupňa a zároveň poskytuje žiakom nové učivo, ktoré sa podáva v jednotlivých ročníkoch takto:

5. ročník: Žiaci spoznávajú starozákonné dejiny, postupne poznávajú Boha Stvoriteľa, Pôvodcu všetkého, Zákonodarcu, ktorý si vyvolil svoj ľud a cez stáročia ho pripravuje na prijatie Mesiáša. Starozákonné postavy sú svojimi správnymi postojmi k Bohu a ľuďom aktuálne aj pre nás dnes. Je to celoročná práca so Starým zákonom.

Charakteristika výchovných a vzdelávacích cieľov

Hlavným vzdelávacím cieľom vo výučbe náboženstva na II. stupni základnej školy je vedomostne pripraviť mladého človeka tak, aby mal osvojené základné náboženské pravdy a princípy kresťanského životného štýlu, ktoré sa budú u neho ďalej rozvíjať na strednej škole. Vo výchovnej oblasti je úlohou školskej katechézy prispieť k tomu, aby mladý človek vedel teoretické poznatky uplatniť vo svojom živote a bol oporou pre svojich rovesníkov, aby si nachádzal svoje miesto v živote. Ďalej sú uvedené rámcové ciele pre jednotlivé ročníky a podrobné pre jednotlivé témy. Pri tvorbe konkrétnej vyučovacej hodiny treba, aby učiteľ náboženskej výchovy mal ujasnené ciele, ktoré chce dosiahnuť a k čomu priviesť žiakov. Pri jednotlivých témach sa uvádza viacero cieľov. Učiteľ náboženskej výchovy sám zväží, ktoré ciele na jednotlivých hodinách sú pre neho prioritné, lebo niektoré nemusia byť v danom čase alebo skupine aktuálne, alebo zväží, či je potrebné vytyčiť si iné.

CHARAKTERISTIKA 5. ROČNÍKA

Žiaci 5. ročníka prechodom na II. stupeň ZŠ menia určitým spôsobom svoje školské prostredie, na ktoré sa musia (rôzne dlho) aklimatizovať. Sú na nich kladené vyššie nároky v učení i správaní. V náboženstve mnohé veci zo Starého zákona (ďalej len SZ) sú im známe, preto by nemalo byť problematické spočiatku sledovať náučné ciele. Postupne s aklimatizáciou zvyšujeme požiadavky v náučných cieľoch. Vo výchovnom pôsobení sa úmerne sledujú vytýčené ciele. Obsah 5. ročníka je zameraný na problematiku Svätého písma (ďalej len SP) Starého zákona. V škole treba mať pre prácu žiakov väčšie množstvo SP (pretože SZ je rozsahom obširny, nie je vhodné, aby si ho žiaci nosili na vyučovanie). Pre lepšiu orientáciu v učive i spracovávaní časovo-tematických plánov je vhodné urobiť tematické členenie do celkov.

OBSAH:

1. Boh Stvoriteľ vecí viditeľných a neviditeľných
2. Boh si vyvoluje svoj národ
3. Boh vedie svoj ľud
4. Boží ľud v zaslúbenej zemi
5. Dôsledky nevernosti a Božie napomenutie
6. Výchova k láske a čistote

CHARAKTERISTIKA 6. ROČNÍKA

Učivo 6. ročníka je zamerané na poznávanie a štúdium Svätého písma Nového zákona, ktoré vysvetľuje Ježišovu náuku a jej praktizovanie v živote. Opiera sa o učivo 5. ročníka a v niektorých prípadoch sa na neho odvoláva.

Okrem učebnice náboženskej výchovy je potrebné, aby všetci žiaci mali knihu Svätého písma Nového zákona, lebo si musia osvojiť zručnosť vo vyhľadávaní textov. Jednotlivé témy sú v učebnici koncipované pomerne obsiahlo; aby sa vyčerpala téma a splnili stanovené ciele, v mnohých prípadoch treba venovať jednej téme viac vyučovacích hodín. Podľa obsahu jednotlivých tém a pre lepšiu orientáciu učivo možno rozdeliť do týchto tematických celkov

OBSAH :

1. Ježiš prišiel k nám

1. 1. Anjel zvestuje narodenie Spasiteľa
1. 2. Ľudia sa pripravujú na príchod Vykupiteľa
1. 3. Vykupiteľ prichádza

2. Život lásky

2. 1. Právě hodnoty života
2. 2. Neprávě hodnoty života
2. 3. Najdôležitejšia zásada pre život
2. 4. Program pre správny život
2. 5. Podobenstvá – pomôcky pre správny živo

3. Vydarený život

3. 1. Úspešný život
3. 2. Božia pomoc pre dobrý život
3. 3. Ovocie dobrého života
3. 4. Dobrý úmysel

4. Zlo a moc odpustenia

4. 1. Zlo vo svete a vo mne
4. 2. Boh odpúšťa hriešnikom
4. 3. Ak odpustíte ľuďom ich poklesky

5. Život v Ježišovej prítomnosti

5. 1. Život s Ježišom
5. 2. Potreba obnovy síl
5. 3. Víťazstvo nad hriechom a smrťou
5. 4. Rast Božieho kráľovstva
5. 5. Oheň vám bude znamením

6. Nový Boží ľud

6. 1. Úloha biskupov a kňazov
6. 2. Život prvých kresťanov
6. 3. Spoločenstvo v slávení aj v živote
6. 4. Šírenie Božieho slova
6. 5. Završenie Božieho kráľovstva

7. Výchova k láske a čistote

7. 1. Zázrak života
7. 2. Stávam sa mužom, stávam sa ženou
7. 3. Poznávanie lásky
7. 4. Etapy lásky

Hudobná výchova

5. ročník

Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy v 5. ročníku ZŠ je pochopenie komunikatívnej funkcie hudby, rôznych podôb hudobného vyjadrenia, pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania. Ciele sú totožné s cieľmi v Štátnom vzdelávacom programe.

Tematické celky a obsah	Kompetencie	Výstup
<p>Ako sa nám prihovára hudba Výrazové prostriedky hudby a ich funkcia, zážitok z hudby a jeho zdôvodnenie, podoby hudobnej skladby, komunikatívna funkcia hudby, správanie sa na hudobných a slávnostných podujatiach.</p> <p>Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov</p>	<p>Vokálno – intonačné činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné piesne ľudové v durových, molových tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti, - orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov, - dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých. - žiak dokáže realizovať inštrumentálne sprievody k piesňam, <p>Žiak dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu, vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie, v súlade s charakterom piesne - realizovať hudobno-pohybové hry so spevom, - dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, <p>predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov,</p> <ul style="list-style-type: none"> - žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa. 	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť čisto, kultivovane spievať minimálne 12 piesní -vedieť uplatňovať elementárne taktovacie pohybov pri speve <ul style="list-style-type: none"> - vedieť hrať rytmické motívy, jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam, - vedieť reagovať pohybom na hudbu, vyjadriť pohybom charakter, výraz a náladu piesne - Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 4 hudobné skladby a ich autorov, - Poznať funkciu hudby vzhľadom k životu človeka a spoločnosti,

Hudobno-výchovný proces

Hlavnou zásadou vyučovania hudobnej výchovy je, že východisko i cieľ hudobno-výchovného procesu tvorí znejúca hudba.

6. ročník

CIELE A OBSAH TEMATICKÝCH CELKOV

Ako sa nám prihovára hudba

Ciele

Žiaci na základe hudobných skúseností a záujmov získaných v 5. ročníku prejavujú aktivitu a iniciatívu v hudobných činnostiach a esteticky zameriavajú svoju pozornosť na hudbu. Zámerne si vyberajú z hudobného vysielania rozhlasu a televízie a zaujímajú sa o vekovo primerané možnosti aktívneho hudobného uplatnenia v škole a v obci.

Žiaci vo vokálnom a inštrumentálnom jednohlase, dvojhase a elementárnom trojhase dosahujú uvoľnený, citovo zafarbený spontánny prejav. Spievajú čisto, rytmicky správne, vyrovnanými hlasmi podľa dirigentských gest. Na hudobných nástrojoch hrajú rytmicky správne s vyrovnaným zvukom. Dynamiku uvedomene uplatňujú vo vzťahu k hudobnému výrazu piesne. Hudobno-pohybovým prejavom vyjadrujú hudobný výraz piesne alebo počúvanej skladby.

V spievaných piesňach, inštrumentálnych prejavoch a v počúvaných skladbách žiaci získajú elementárnu orientáciu vo vyjadrovacích prostriedkoch hudby: rozlišujú tempo, rytmus, dynamiku, zvukovú farbu, melódiu, harmóniu a polyfóniu. Rozoznávajú ich opakovanie, stupňovanie a kontrast. Uvedomujú si ich funkciu a vzájomnú podmienenosť v hudobnom diele (v hudobnom prejave). Na výrazných jednoduchých príkladoch dokážu sluchom a v notácii rozlíšiť unisono niektorých hlasov, zádrž, ľudový dvojhlas, polyfóniu, harmóniu a melódiu so sprievodom a využiť na zvýraznenie svojho speváckeho, nástrojového a pohybového prejavu, na pochopenie počúvanej hudby a prehĺbenie svojho zážitku.

Na osvojovanom hudobnom materiáli si žiaci uvedomujú vzťahy častí a celku v hudbe: predvetie, závetie a hudobná veta, motív a téma, veta (časť) v skladbe a cyklická skladba. Na výrazných príkladoch dokážu tieto hudobné celky a ich časti rozlišovať sluchom a v notácii. Na výrazných príkladoch takto rozlišujú malú dvojdielnu a trojdielnu formu, veľkú trojdielnu formu, rondo a tému s variáciami (rozvíjanie variácií dokážu sledovať sluchom).

Žiaci získavajú konkrétne predstavy o uplatnení základných hudobno-vyjadrovacích prostriedkov a hudobných foriem v symfonickej a komornej hudbe (suite, symfónia, komorné cyklické skladby), inštrumentálnom koncerte, v piesňovej a zborovej tvorbe (najmä striedanie kontrastných viet v skladbe a uplatnenie kontrastných tém). Upevňujú svoju predstavu zvuku rôznych hudobných nástrojov, nástrojových skupín, súborov a orchestrov.

Obsah

Hudobný materiál

Ľudové a detské piesne slovenské a iných národov, ukážky z piesňovej a hudobno-dramatickej tvorby slovenských a svetových autorov vrátane populárnej hudby, ktoré žánrom a obsahom zodpovedajú tematickému zameraniu učiva 6. ročníka.

Hudobné činnosti

Žiaci spievajú piesne jednohlasne, dvojhlasne a s prvkami trojhlasu. Spoločný jednohlasný spev usmerňujú taktovaním.

Pracujú s diatonickými melodickými útvarmi v durovom a molovom tónorode s pomocou solmizácie. Sluchom i v notovom zápise si overujú aj iné typy usporiadania diatonického radu tónov (stredoveké stupnice), vyskytujúce sa v slovenských ľudových piesňach.

Pracujú s intervalmi veľkej a malej sekundy, tercie a sexty, čistej kvarty, kvinty a oktávy.

Sledujú jednoduchý harmonický sprievod piesní a rozoznávajú sluchom harmonické zmeny (T, S, D).

Recitáciou, spevom, nástrojovou hrou a pohybom pracujú tvorivo so všetkými doposiaľ osvojenými rytmickými prvkami vrátane trioľy. Podľa notového zápisu uvedomene reprodukovujú rytmus osvojovaných piesní. Osvojujú si charakteristický rytmus pochodu, polky, valčíka, mazúrky a iných tancov. Všimajú si rozdielny charakter a funkciu výrazových prostriedkov v hudbe rôznych slohov a žánrov.

V notovom zápise vyhľadávajú, sluchom rozlišujú, spevom a inštrumentálnou hrou vytvárajú a reprodukovujú hudobné motívy a ich obmeny, hudobné vety (témy) a ich usporiadanie v malej dvojdielnej a trojdielnej forme, vo variáciách témy a v rondo. Sledujú prácu s motívom v osvojovaných hudobných skladbách a všimajú si uplatnenie rôznych hudobných nástrojov.

HUDBA SPOJENÁ S INÝMI DRUHMI UMENIA

Ciele

Žiaci poznávajú operu ako komplexné hudobno-dramatické dielo. Na vybraných ukázkach operných scén dokážu sluchom rozlíšiť recitatív, áriu a zbor.

Uvedomia si, že opera je dielo, v ktorom sa stretávajú požiadavky hudby s požiadavkami divadla.

Na vybraných ukázkach sa žiaci zoznámia s rozdielnou funkciou rôznych zábavných žánrov hudobného divadla - operety, muzikálu a revue a s rôznou funkciou hudby v nich.

Žiaci poznávajú balet a baletnú hudbu. Na konkrétnych ukázkach (živé predvedenie, film, televízny záznam, fotografie, výtvarný obraz) rozoznávajú klasický balet a moderný výrazový tanec.

Uvedomujú si využitie hudby pri umelecko-športových výkonoch; v krasokorčuľovaní, v modernej gymnastike a pod.

Žiaci získajú základnú predstavu o kantáte a melodráme. Uvedomujú si rozdielny vzťah hudby a slova v oboch hudobných druhoch.

Všimajú si pôsobenie hudby v divadelných predstaveniach a filmoch, v rozhlasových hrách a televíznych inscenáciách. Poznajú podstatu a funkciu playbacku v hudobnom vysielaní televízie, pri sledovaní programov si uvedomujú jeho použitie a esteticky ho hodnotia.

Ciele speváckych, inštrumentálnych a pohybových prejavov ako v predchádzajúcom tematickom celku.

Obsah

Hudobný materiál

Slovenské ľudové a umelé piesne primerané veku žiakov vrátane populárnej hudby. Skladba alebo pieseň na vlastné jednoduché pohybové vyjadrenie jej výrazu.

Ukážky z vokálnej, inštrumentálnej a hudobno-dramatickej tvorby našich a svetových autorov, ukážky z vážnej i populárnej hudby, ukážky z aktuálnych televíznych inscenácií a rozhlasových relácií, športovej produkcie obohatenej hudbou.

Hudobné činnosti

Spevácke, inštrumentálne a pohybové činnosti ako v predchádzajúcom tematickom celku.

Žiaci na vybraných ukázkach skladieb na počúvanie porovnávajú opernú a operetnú hudbu (spev), alebo hudbu z klasickej operety, z muzikálu či revue.

Zhudobňujú jednotlivé verše a vety. Vytvárajú krátke melodramatické celky hudby a slova, vyberajú hudbu k hudobno-pohybovým hrám.

V tesnom spojení so znejúcou hudbou získavajú základné poznatky o živote a diele autorov najzávažnejších osvojovaných skladieb.

Podľa podmienok školy žiaci navštívia aspoň jeden koncert, besedu o hudbe alebo predstavenie hudobného divadla.

Telesná a športová výchova

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

3. Obsah

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch modulov.

1. Zdravie a jeho poruchy
2. Zdravý životný štýl
3. Zdatnosť a pohybová výkonnosť
4. Športové činnosti pohybového režimu

Ciele jednotlivých modulov

Základom obsahu telesnej výchovy v škole je učivo. Štruktúru učiva tvoria tematické celky (ďalej len TC), ktoré sú rozdelené na základné a výberové. V ročnom cykle sa počíta vo všetkých ročníkoch so 66 vyučovacími hodinami.

Poznatky z telesnej výchovy a športu a Všeobecná gymnastika je súčasťou každej vyučovacej hodiny telesnej výchovy v časovom rozsahu 15 % času vyučovacej hodiny.

V každom ročníku sa odučia aspoň tri tematické celky. Pritom každý tematický celok musí byť odučený počas školskej dochádzky aspoň dvakrát s výnimkou Plávania. Tematický celok Plávanie sa zaraďuje do vyučovania aspoň raz za 5 rokov. Tematický celok sa považuje za odučený, ak má v ročnom pláne minimálne 6 hodinovú dotáciu z celkového počtu vyučovacích hodín.

Aspoň jeden výberový TC je povinný v každom ročníku.

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

A. Základné tematické celky

<i>Poznatky z telesnej výchovy a športu</i>
<i>Všeobecná gymnastika</i>
<i>Atletika</i>
<i>Základy gymnastických športov</i>
<i>Športové hry</i>
<i>Plávanie</i>
<i>Sezónne činnosti</i>
<i>Povinný výberový tematický celok</i>
<i>Testovanie</i>
S P O L U 66 hodín

B. Výberové tematické celky

Netradičné pohybové aktivity, menej známe pohybové a športové hry
Korčuľovanie
Cvičenie v posilňovni
Športové úkoly a sebaobrana
Tance (základy spoločenských tancov, disko tancov, ľudových tancov)

Pozn.: pozri kapitolu PROCES

4. Výstupný vzdelávací štandard

POZNATKY Z TELESNEJ VÝCHOVY A ŠPORTU

V telovýchovnom procese sú poznatky základným predpokladom uvedomeného osvojovania si pohybových činností, rozvíjania pohybových schopností a výchovy charakterových a iných vlastností osobnosti. Majú dôležitý význam pri vytváraní postojov k zdravému životnému štýlu i k celoživotnej pohybovej aktivite. Sú podmienkou

úspešného vykonávania praktických činností. Delia sa na **všeobecné a špecifické**. Špecifické poznatky sa dotýkajú každého tematického celku.

VŠEOBECNÁ GYMNASTIKA

KOMPETENCIA:

Žiak v tematickom celku všeobecnej gymnastiky dosahuje takú úroveň osvojovania gymnastických činností – polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, že je schopný predviesť pohybový celok, pohybovú skladbu individuálne a skupinovo, podľa stanovených požiadaviek (pravidiel). Dosahuje tak zvýšenie úrovne pohybových schopností, osvojovanie gymnastických zručností, ktoré pomáhajú zlepšiť zdravotne orientovanú zdatnosť bežnej školskej populácie.

ATLETIKA

KOMPETENCIA:

Žiak vie využívať základné atletické lokomócie pri udržiavaní a zvyšovaní svojej telesnej zdatnosti a uplatňuje získané vedomosti, zručnosti a návyky v každodennom živote.

II. ZÁKLADY GYMNASTIKÝCH ŠPORTOV

KOMPETENCIA:

Žiak v tematickom celku „základy gymnastických športov“ dosahuje takú úroveň osvojovania činností gymnastického športu, že je schopný predviesť individuálne alebo v skupine zostavu podľa daných pravidiel.

ŠPORTOVÉ HRY

KOMPETENCIA:

Žiak vo vybraných športových hrách dosahuje takú úroveň osvojovania herných činností jednotlivca, herných kombinácií a systémov, že je schopný hrať stretnutie podľa pravidiel.

PLÁVANIE

KOMPETENCIA:

Žiak - **plavec** – dokáže preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou 200 m jedným alebo viacerými plaveckými spôsobmi.

SEZÓNNE ČINNOSTI

KOMPETENCIA:

Žiak vo vybraných sezónnych činnostiach dosahuje primeranú úroveň osvojovania jednotlivých techník zjazdového a bežeckého lyžovania.

6. ročník

Charakteristika predmetu:

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu sú vyjadrené pomocou nasledovných kľúčových a predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- § Žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.
- § Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.
- § Žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Kognitívne kompetencie

- § Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.
- § Žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.
- § Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.
- § Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.
- § Žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.
- § Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.
- § Žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- § Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti.
- § Žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie.
- § Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- § Žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- § Žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľno -časových aktivít.

Učebné kompetencie

- § Žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.
- § Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Interpersonálne kompetencie

- § Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným.
- § Žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- § Žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.
- § Žiak sa správa empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.

Postojové kompetencie

- § Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.
- § Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera.

§ Žiak dodržiava princípy fair-play.

§ Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity.

§ Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

CIEĽ A KOMPETENCIE	OKRUH	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	METÓDY A FORMY	PRIEREZOVÁ TÉMA	ODPORÚČ POČET HODÍN
Vedieť diagnostikovať a posúdiť úroveň svojej pohybovej výkonnosti telesného rozvoja podľa daných noriem	Testovanie	Diagnostika všeobecnej pohybovej výkonnosti – člnkový beh , skok do diaľky z miesta, ľah – sed za 30 sekúnd, beh za 12 minút, výdrž v zhybe	Vo všetkých disciplínach maximálny výkon podľa individuálnych schopností a možností	Skupinová, motivačná, osobný príklad	Výchova demokratického občana – zmysel pre čistotu	4
Vedieť sa orientovať v základných atletických disciplínach, charakterizovať ich a prakticky demonštrovať	Atletika	Technika behu, šľapavý, švihový, bežecká ABC, štarty- nízky, polovysoký Beh na 60m Skok do diaľky skrčmo Hod kriketovou loptičkou – nosenie, odhod Hod kriketovou loptičkou – rozbeh. odhod Vytrvalostný beh	Ovládať základnú terminológiu a systematiku atletických disciplín, techniku atletických disciplín (beh, skok do diaľky, hod loptičkou), organizáciu súťaží (časomerač, rozhodca, zapisovateľ), zásady bezpečnosti a fair-play. Osvojiť si, zdokonaľiť a demonštrovať techniku pohybových činností (beh, nízky a polovysoký štart, skok do diaľky skrčmo, hod loptičkou)	Výklad, opis, demonstrácia, nácvik	Výchova demokratického občana – zmysel pre čistotu Osobnostný rozvoj (psychohygiena, relaxácia, uvoľnenie)	10

<p>Vedieť správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie. Vzbudiť pozitívny vzťah k športovým hrám</p> <p>Vedieť hrať vybíjanú podľa stanovených pravidiel</p>	<p>Športové hry Basketbal</p> <p>Vybíjaná</p>	<p>HČJ - prihrávky, dribling. Dvojtakt, uvoľňovanie s a bez lopty. Prihrávky v pohybe Hra-zjednodušené pravidlá Útočné kombinácie hod' a bež – hra Obranné kombinácie Hra</p> <p>Vybíjanie, prehadzovanie, prihrávka Hra v kruhu Pohyb s loptou a bez lopty Hra</p>	<p>Vedieť vysvetliť základné pravidlá basketbalu, charakterizovať zásady fair – play. Dosiagnúť optimálnu úroveň hernej výkonnosti, ktorá umožňuje hrať zápasy podľa pravidiel.</p> <p>Osvojiť si kolektívne psychomotorické zručnosti, zosúladiť vlastný motorický prejav so spoluhráčmi</p>	<p>Hodiny členiť na nácvičné nácvičné/opak ovacie a na hodiny zápasové Teoretické poznatky osvojovať priebežne vo vyučovacích hodinách</p>	<p>Sociálny rozvoj – ohľadupnosť, spolupráca</p> <p>Osobnostný rozvoj (psychohygiena, relaxácia, uvoľnenie)</p>	<p>20</p>
<p>Vypestovať schopnosť nabádať sa, prekonávať prekážky. Rozvíjať pozitívny a Aktívny vzťah ku gymnastike.</p>	<p>Základy gymnastických športov</p>	<p>Športová gymnastika – ľah vznesmo, stojka na lopatkách, stojka na hlave, variácie sedov s prednožením a roznožením, kotúľ vpred, kotúľ vzad, väzby cvičebných tvarov, cvičenia na správne držanie tela, lokomočné pohyby, rovnovážne cvičenie, váha predklonmo, preskoky (roznožka, skrčka)</p>	<p>Vedieť uplatniť názvoslovie, poznať základné pojmy, všeobecné pravidlá gymnastiky. Optimálne rozvinúť koordinačné schopnosti, kĺbovú pohyblivosť a svalovú elasticitu, statickú a dynamickú silu, vedomú a kinestetickú diferenciaciu pohybov</p>	<p>Výklad, opis, demonštrácia, nácvik, individuálny prístup</p>	<p>Sociálny rozvoj – medziľudské vzťahy</p>	<p>20</p>
<p>Vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu</p>	<p>Pohybové hry</p>	<p>Naháňačky, skákačky, štafetové hry s náčiním a bez náčinia, orientačné hry, turnajové hry, prekážkové hry</p>	<p>Žiaci si osvoja základné pravidlá pohybových hier, základy organizácie práce a bezpečnosti pri cvičení, ovládajú zásady fair-play Žiaci dokážu sami organizovať známe pohybové hry a dodržiajú ich pravidlá. Žiaci rozvíjajú a zdokonaľujú svoje pohybové schopnosti a niektoré pohybové činnosti.</p>	<p>Problémové situácie, práca v skupine</p>	<p>Výchova demokratického občana – dodržiavanie pravidiel, zmysel pre bezkonfliktnú hru</p>	<p>8</p>
<p>Zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť. Rozvíjanie kondičných a koordinačných schopností na</p>	<p>Atletika</p>	<p>Technika štafetového behu, štarty z rôznych polôh, štafetový beh, skok do diaľky skrčmo, hod loptičkou</p>	<p>Žiaci ovládajú základnú terminológiu a systematiku atletických disciplín, techniku atletických disciplín (štafetový beh,</p>	<p>Výklad, opis, demonštrácia, nácvik</p>	<p>Výchova demokratického občana – zmysel pre čistotu Osobnostný rozvoj (psychohygiena, relaxácia, uvoľnenie)</p>	<p>10</p>

primeranej úrovni			skok do diaľky, hod loptičkou), organizáciu súťaží (časomerač, rozhodca, zapisovateľ), zásady bezpečnosti a fair-play. Žiaci majú pozitívny postoj k súťaženiu a dodržiavajú prijaté zásady v rámci skupiny. Žiaci si osvoja, zdokonalia a a demonštrujú techniku pohybových činností (štafetový beh, skok do diaľky skrčmo, hod loptičkou)			
-------------------	--	--	--	--	--	--

Učebné zdroje:

Metodika telesnej výchovy pre stredné odborné školy, Didaktika školskej telesnej výchovy, Metodiky a pravidiel jednotlivých športov.

Hodnotenie predmetu:

Predmetom hodnotenia sú osvojené vedomosti a kompetencie (spôsobilosti, schopnosti a zručnosti) z oblasti atletiky, športových hier, gymnastiky a pohybových hier. Testovanie všeobecnej pohybovej výkonnosti slúži aj na posúdenie jej aktuálneho stavu v priebehu štúdia. Hodnotenie sa uskutočňuje porovnaním dosiahnutých výkonov s hodnotami uvedenými v tabuľke modifikovanej podľa MORAVCA et al.(1996, 1990).

Prospech žiakov sa klasifikuje nasledovnými stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný. Pri hodnotení uplatňuje učiteľ voči žiakom primeranú náročnosť pričom zohľadňuje ich individuálne osobitosti a zdravotné oslabenia.

Učíme sa učiť

Cieľ: Naučiť sa efektívne pracovať s informáciami v každej podobe a zdokonaľiť sa v rôznych formách komunikácie.

Charakteristika:

- § predmet poslúži ako propedeutika žiakov na samostatnejšiu prípravu na vyučovaciu hodinu
- § žiaci sa zdokonalia v samostatnom vyjadrovaní, ktoré im robí veľké problémy pri ústnych odpovediach
- § žiaci sa vycvičia v práci s textom

Obsah:

- § práca s tlačeným textom: tréning čítania s porozumením, identifikácia hlavných (kľúčových) pojmov, hľadanie súvislostí, atď.
- § texty odbornejšieho charakteru z rôznych oblastí (ekológia, zdravotníctvo, história, geografia, jazykoveda, prírodné vedy...) a rôznych žánrov (životopisy významných vedcov, pracovný návod, odborný opis ...)
- § aktívna činnosť: reprodukcia najdôležitejších myšlienok vlastnými slovami čo najvýstižnejšie, najjednoduchšie a najpresnejšie, zostavenie osnovy textu, diskusia, vyjadrenie obsahu niekoľkých viet jedinou výstižnou vetou, zostavenie pracovného postupu...
- § tréning komunikácie (verbálnej aj neverbálnej) medzi dvoma osobami, v menšej alebo väčšej skupine, prezentácia pred celou triedou...

Technika

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- osvojení základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu
- k schopnosti bezpečne sa správať v doprave a na komunikáciách

5. ročník

Žiaci na hodinách tech. výchovy budú pracovať s el. stavebnicami.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Schopnosť riešiť problém, schopnosť uplatňovať tvorivé nápady vo svojej práci.	V tematickom okruhu Človek a technika sa žiak oboznamuje s pojmom technika, s technickým prostredím, ktoré nás obklopuje, so vzťahom techniky a človeka a so stručnými dejinami techniky.	Mať schopnosti učiť sa a ako koncepčne zvládnuť proces učenia.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Vedieť získavať poznatky z rôznych informačných zdrojov.	V tematickom okruhu Konštruovanie a navrhovateľské činnosti žiak učí porozumieť technickému zobrazovaniu a zhotovovať jednoduchá náčrty výrobkov.	Ulohy zamerané na navrhovanie technických produktov zlepšujúcich kvalitu života človeka a prírody.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Vedieť komunikovať a viesť konštruktívny dialóg pri riešení elementárnych i náročnejších technických problémov.	V tematickom okruhu Ako veci fungujú sa oboznamuješ princípmi činnosti jednoduchých strojov a zariadení.	Prehľad o princípoch fungovania základných strojov a zariadení v domácnosti.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Orientácia v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností význam uplatnenia sa, pre voľbu vlastného profesného zamerania a pre ďalšiu životnú a procesnú orientáciu, možnosti uplatnenia sa na trhu práce (aj napr. v medzinárodnom kontexte)	V tematickom okruhu Materiály a technológie sa žiak oboznamuje s vlastnosťami dreva, kovov, plastov a kompozitných materiálov. Učí sa jednoduché ručné opracovanie týchto materiálov a dodržiavať technologickú disciplínu. Rieši technické problémy súvisiace s vhodným výberom materiálu, pracovných nástrojov a náradia. Pri práci dodržiava všeobecné zásady bezpečnosti a hygieny práce s nástrojmi a náradím, poskytuje prvú pomoc pri úraze.	Mať schopnosti vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné potreby pre potreby školy, pre komerčné aktivity a pod. (rozvoj sebadôvery a motivácie),

6. ročník

2 hodiny týždenne, celkom 66 hodín

Všeobecné zásady bezpečnosti a hygieny práce s nástrojmi a náradím, prvá pomoc pri úrazoch.	2 h
Opakovanie učiva z piateho ročníka	4 h
Výroba elektrickej energie	4 h
Základný elektroinštalačný materiál	4 h
Čítať jednoduché elektrické značky, schémy a zapojenia	4 h
Elektrické spotrebiče v domácnosti	6 h
Práca s el. stavebnicou pre ZS - 1	10 h
Práca s el. stavebnicou pre ZS - 2	10 h
Práca s el. stavebnicou pre ZS -3	10 h
Základné informácie v oblasti bytovej inštalácie	10 h
Vyhodnotenie celoročnej činnosti	2 h

Pracovné vyučovanie pre dievčatá

Ciele predmetu

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu.

V rovine hodnôt a postojov predmet smeruje k:

- § uvedomeniu si významu tvorby a ochrany životného prostredia
- § rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili
- § rozvoju morálnych a vôľových vlastností / systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa, vytrvalosť, samostatnosť/
- § estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka

V rovine vedomostí predmet smeruje k:

- § poznaniu významu pôdy a jej vlastností
- § poznávaniu úžitkových aj okrasných rastlín – interiérových a exteriérových
- § osvojeniu si poznatkov o ich pestovaní, rozmnožovaní a rýchlí
- § osvojeniu si základov aranžovania a viazania kvetov
- § osvojeniu si poznatkov o zakladaní skalky a trávniku a ďalšej starostlivosti o ne

V rovine pracovných činností a zručností predmet smeruje k:

- § získavaní pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri pestovaní črepníkových rastlín a pri pestovaní a ošetrovaní okrasných rastlín
- § získavaní estetického prístupu pri vytváraní bezprostredného prostredia
- § získavanie pracovných zručností a návykov používaním správneho náradia pri pestovaní rastlín

Obsah predmetu v 5. a 6. ročníku

1. Pôda

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Schopnosť chápať význam pôdy ako živiteľky ľudstva.	Pôda Vznik pôdy, rozdelenie pôdy, význam pôdy a ochrana pôdneho fondu.	Poznať vznik pôdy a proces zvetrávania, rozdelenie pôdy, význam.

2. Osivo a sadivo

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Praktické činnosti realizované samostatne aj v skupinách, kontrolovanie a hodnotenie výsledkov svojej práce, rozvoj empatie.	Osivo Semená, plody, súbory plodov. Generatívne rozmnožovanie rastlín. Sadivo Vegetatívne rozmnožovanie rastlín, spôsoby vegetatívneho rozmnožovania. Praktická činnosť Poznávanie a rozlišovanie osiva, tvorba vzorkovnice semien, vegetatívne rozmnožovanie rastlín.	Poznať generatívne a vegetatívne spôsoby rozmnožovania rastlín, vedieť rozlišovať semená kultúrnych rastlín, poznať spôsoby sejby a sadenia rastlín. Praktickou činnosťou získať zručnosti pri sejbe a vegetatívnom rozmnožovaní rastlín.

3. Zelenina

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
<p>Mať schopnosť získavať vedomosti aj mimo učebnice, práca s internetom a odbornou literatúrou, tímová práca. Zaujímať sa o svoje zdravie, vedieť zhodnotiť svoj stravovací systém, chápať význam zeleniny v strave a význam jej pestovania.</p>	<p>Zelenina Význam pestovania zeleniny z hľadiska racionálnej výživy a zdravia človeka, rozdelenie zeleniny</p> <p>Hľúbová zelenina Druhy hľúbovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Koreňová zelenina Druhy koreňovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Plodová zelenina Druhy plodovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Struková zelenina Druhy strukovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Cibuľová zelenina Druhy cibuľovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Listová zelenina Druhy listovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Zber zeleniny, uskladnenie, rýchlenné zeleniny, predpestovanie, pestovanie z priamej sejby a z priesad.</p> <p>Burina Negatívne vlastnosti burín, dôležitosť jej odstraňovania.</p>	<p>Poznať význam zeleniny, vedieť zeleninu zatriediť do pestovateľských skupín, poznať ju a vedieť jej požiadavky na pestovanie. Poznať spôsoby zberu zeleniny, jej uskladnenie, rýchlenné. Poznať negatívne účinky buriny na kultúrne rastliny, odstraňovanie buriny.</p>

Proces:

Vyučovaci proces využíva tímovú prácu žiakov. Tímová práca sa využíva pri riešení rôznych problémov v bežnom živote. Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa od ostatných, niesť zodpovednosť za prácu celého tímu.

Poznámky:

§ Vyučovaci proces uskutočňujeme v dvojhodinových vyučovacích jednotkách.

Výtvarná výchova

Cieľom predmetu je prostredníctvom skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na predmet v predchádzajúcom ročníku, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania, poznávanie základných slohov, štýlov a tendencií výtvarného umenia, dizajnu, architektúry,) a postoje (formovanie si vlastného názoru, vkusu, prístupu k umeniu a sebavyjadrovaniu). Predmet vedie k získaniu základných kompetencií (na úrovni reflexie i sebavyjadrovania) v oblasti vizuálnej kultúry (výtvarného umenia, architektúry, dizajnu),

Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova (ďalej VV) vychádza z autentických skúsenosti žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít.

Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších predmetov.

Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu, umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Do vyučovania sú zaraďované činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka. Zapája sa koncepčné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať vedomá tvorivá operatívnosť. Žiak reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti.

Metodické východiská predmetu

Vyučovanie VV je programovaný a riadený proces v ktorom ale učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne riešenia žiaka.

Východiskami tohto procesu sú:

1. **činnosti žiakov**, ktoré sú založené na súčasnom stave poznania vizuálnej kultúry;
2. **témy / námety / obsahy** zobrazovania , ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter.

Témy ponímame z hľadiska:

- osobnosti a veku žiaka,
 - edukačných cieľov,
 - kultúrno – spoločenskej reality.
3. **v reflexii diel** výtvarného umenia, dizajnu, architektúry,

Ciele predmetu:

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a štýlové obdobia a iné kultúry.

Senzomotorické ciele

Vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Formovať a rozvíjať zručnosti žiaka výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioefektívne ciele

Formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, formovanie a aktívne používanie zručnosti prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy VV podporujú medzipredmetové väzby. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi.

Obsah vyučovania

Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preraďovať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy napĺňa konkrétnymi úlohami a zadaniami pre žiakov učiteľ. Vzorové úlohy, mali by však slúžiť ako nezáväzná inšpirácia učiteľov.

Edukačné témy zoradené do metodických radov

	5. ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník ½+½hod. týždenne	9.ročník
Metodické rady	Edukačné témy / výtvarné problémy				
1. výtvarný jazyk /základné prvky výtvarného vyjadrovania	Hry s čiarou negatív – pozitív v plošnom a plastickom vyjadrení	mierka a proporčné vzťahy, operácie s propociami	poriadok a chaos, usporadúvanie prvkov v kompozícií	kompozícia, variácie vplyv farieb na človeka	farby – štruktúra, faktúra, tvary ako vyjadrovacie prvky výtvarného umenia
2. zobrazovanie videného sveta	kreslenie predmetu podľa skutočností modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním	kreslenie figúry podľa skutočnosti a spamäti	kreslenie priestoru perspektíva	portrét	priestorové práce ľudská postava
3.					
4. podnety výtvarného umenia (štýli, techniky,témy)	umenie praveku, egyptské, grécké, rímske umenie	umenie stredo- veku Byzantské Románske, Gotické Renesančné,	Barok, Rokoko,Romantika, realizmus,Impresio nizmus	umenie avantgardy (inpresionizmus, postimpresioniz mus fauvizmus, kubizmus, dada, surrealizmus, op art)	výber vlastného štýlu maľba, výtvarné vyjadrovanie podľa vlastného vkusu
5. podnety architektúry	hravé skúmanie priestoru – makety (pyramída...) Grécka architektúra MEGARON obalový dizajn	Urbanizmus / plán mesta, vzťah ku krajine, mesto a dedina / fantastické priestory	Origami	moderná architektúra Bauhaus, návrh interiéru	dekoračné prvky interiéru (tapety, maľba na sklo keramika tiedidlo, dekor. látky.....)
6. podnety dizajnu	materiál, tvar a grafické riešenie alt. Návrh loga, značky, ex libris	odevný dizajn / časť odevu, doplnok /	dizajn výrobku / /návrh úžitkového predmetu – text techniky/	masky – zhotovenie ozdoby z rôznych materiálov	vyhotovenie dekoračného predmetu do interiéru (alt:šperku)
7. podnety tradičných	podnety hrnčiarstva /alt. Kombinácia	podnety košíkárstva, pletanie	podnety krajčírstva / alt.: podnety čipkárstva /	keramika, textilné práce - výšivka	tkanie- text. práce (alt: pletanie,

remesiel	hrnčiarstva a drotárstva – grécke nádoby				košíkárstvo pod.)
8. podnety hudby a literatúry, / syntetické podnety		farebná hudba hudobnovizuálny nástroj, výtvarné vyjadrenie hudby		malovanie na hudbu	Origami
9. podnety rôznych oblastí poznávania sveta	výtvarné hry s problematikou dejpisu alt: výtvarné hry s problematikou zemepisu	podnety prírodopisu / prírodné štruktúry, perspektívne zobrazenie skutočnosti	telo človeka, zvierata	abstrakcia prírodných foriem „znak (Picasso ...)“ perspektívne zobrazenie skutočností	zátišia, ľudské telo, písmo
10. tradícia a identita	výtvarné reakcie na rôzne typy regionálnych ornamentov ornamentou rôznych kultúr	výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov...)	rozprávky príbehy, legendy a histórie obce, regiónu spracovanie výtvarnou formou	ornamenty vo výt. umení	návštevy múzea
11. škola v galérii / galéria v škole	výstava prác, galéria na internet		slovo a obraz	výstava prác žiakov	vlastná prezentácia dielov

Zručnosti a spôsobilosti

Formálne zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokáže vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, priestorového vytvárania objektu, plastiky
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerského návrhu,
- tvorivo používať vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtla, valček a pod.)
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obrazovke; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafúra, pointilizmus, roztieranie zapúšťanie),
- zvládnuť konštrukčno – technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie drôtovanie a pod.),
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketáž) , obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie,
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, monotypia, papierorez, linorez a pod.),
- zvládnuť základy modelovania

Mentálne spôsobilosti

Žiak dokáže:

- vedieť čo zobrazíť dôležité – nepodstatné, záujímavé - nezaujímavé
- vnímať a analyticky porovnávať charakte okolitej krajiny, svojho bydliska s inými typmi krajín architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta, pamiatky)...
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, erb, značku, logo.

Postoje

Hlavnou kompetenciou je **tvorivý prístup** – žiak je vedený k tomu, aby volil svoje vlastné, teda **autentické riešenie**, a postupne formulovať svoj estetický (vkusový) i hodnotiaci názor.

U žiaka sa sformovaly tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou.
- V nižších ročníkoch spontánne výtvarné riešenia,
- náklonnosť k uvedenému hľadanie a vlastných riešení, na základe fantázie a (primeranie veku) vlastného názoru (myslenia),
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, jeho poznávanie a pretváranie
- vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ich so svojim štýlom,
- hľadať vlastné cesty sebvýjadrenia; budovanie vlastného vkusu v tvare (imidžu),

Poznámky

- § VV sa vyučuje v rozsahu 1 hod. týždenne / 33 hod. ročne / v ročníkoch 5;6;7; a ½ hod. v 8. a 9. ročníku.
- § Organizácia činnostného vyučovania vyžaduje väčšie časové jednotky ako 45 min. Z toho dôvodu je optimálne zvýšiť hodinovú dotáciu v školskom pláne v 5. ročníku
- § Pri niektorých edukačných témach je možné združiť vyučovanie výtvarnej výchovy do spoločných projektov s inými predmetmi.
- § K učebným osnovám: nie sú záväzné, majú charakter inšpiračného materiálu pre učiteľa pričom učiteľ môže podľa potreby obmieňať námety a techniky.
- § Predmet VV ja klasifikovaný na vysvedčení známkami
- § Predmet VV musí byť vyučovaný, vzhľadom na vyššie nároky znalosti médií a technológií, výlučne klasifikovanými učiteľmi VV.
- § V rámci tematického učebného plánu môže učiteľ edukačne témy zaraďovať do vyučovania v poradí ako a časovom rozpätí podľa vlastného uváženia.
- § Predmet je klasifikovaný stupňami: výborný, chválitebný, dobrý, dostatočný. Pri hodnotení pristupujeme k žiakom diferencovane podľa aktivity, schopnosti vyjadriť samostatný názor,

Regionálna výchova

Cieľ

- § Väčšina ľudí lepšie pozná zahraničné štáty, ich kultúru a pamätihodnosti, ako svoje korene, históriu, tradície a prírodné krásy svojho bydliska. Preto cieľom regionálnej výchovy je sprostredkovať žiakom také zážitky, poznatky a hodnoty o blízkom okolí, ktoré im budú pomáhať pri ceste ďalšieho spoznávania a objavovania hodnôt a krás širšieho regiónu a ostatných národov krajín.
- § Zatiaľ u nás na školách s „ľudovou kultúrou a tradíciou daného regiónu“ sa zaoberali len veľmi zriedkavo – v rámci krúžkovej činnosti alebo na hodinách pracovného vyučovania. Používané metódy a formy práce záviseli od kreativity a osobnosti pedagóga. Je potrebné konštatovať aj fakt, že v učebniciach literatúry, dejepisu, zemepisu, výtvarnej a hudobnej výchovy ako aj prírodovedy sa nachádza zopár všeobecných úloh, čo vôbec nepodporuje motiváciu, zážitkové učenie, samostatnosť a zodpovednosť žiaka (skôr ich odradia).
- § Preto sme si rozhodli vytvoriť „knihu modulov“, ktorá má za úlohu oboznámiť a odovzdať odkazy dejín kultúry a národopisu rodiska, blízkeho okolia (regiónu).
- § Málokto vie, čo sa rozumie pod pojmom „modul“.
- § Je to „vzor“ na integrovanie kultúrneho dedičstva do učebných plánov a osnov v súlade so štandardom a národným programom.
- § Z iného hľadiska, to je flexibilná virtuálna učebnica, ktorá má za úlohu oboznámiť a odovzdať deťom / učiteľom nielen odkaz literatúry, dejepisu, zemepisu ... ale aj odkaz dejín kultúry v konkrétnom regióne.
- § Zavedením modulov do vyučovania zblížujú školu s reálnym životom.
- § Vymodelované úlohy podporujú nielen porozumenie a ľahšie prijímanie poznatkov, využívanie vizuálnej kultúry, ale aj vzájomne vplyvajú na vzťah duchovnej a vecnej kultúry.

Obsah

Tematické okruhy 5. – 6. ročník

1. *Región, rodisko, rodná zem*

- § - historické pamätihodnosti môjho regiónu,
- § - výklad pojmov región, rodisko, rodná zem,
- § - rozloženie regiónov,
- § - povesti, anekdoty,
- § - návštevy historických a kultúrnych pamiatok: kostol, kaštieľ, zámok, hrad, regionálnych múzeí, pamätných tabúl.

2. *Prírodné bohatstvo regiónu*

- § - poznať chránené územia v regióne, vedieť čo je predmetom ochrany,
- § - výskyt chránených rastlín a živočíchov na území regiónu, ich význam a ochrana,
- § - ochrana neživej prírody – výskyt minerálov, skamenelín, jaskýň na území regiónu, ich história
- § - poznať regionálne prírodovedné múzeá,
- § - poznať náučné chodníky v regióne, ich zameranie,
- § - ochrannárske aktivity.

3. *Vstup histórie do života žiaka*

- § - spojenie výkladu erbů s historickou povestou či románom,
- § - aplikovanie historických erbů na tvorbu erbů v súčasnosti,
- § - história vlastnej rodiny,
- § - zemepisné názvy okolia,
- § - anekdoty, povesti, príslovie a porekadlá, pranostiky, hádanky.

4. *Krása ľudového umenia*

- § - poznávať hodnoty ľudových tradícií (zvykoslovia, tradičné sviatky) a ich význam pre dnešný život,

- § - oboznámenie sa s ľudovoumeleckou výrobou vo svojom regióne,
- § - ľudové remeslá,
- § - tvorivá dielňa.

5. Kultúra európskych národov

- § - hľadať prepojenie slovenskej kultúry s kultúrami európskych národov,
- § - kroje národov.

Pohybová príprava

Charakteristika:

„Pohybová príprava“ rozširuje možnosti k pestovaniu pohybových aktivít

Ciele pohybovej prípravy:

- zvýšiť úroveň telesnej zdatnosti, všeobecnej a špeciálnej pohybovej výkonnosti vo zvolených telovýchovných a športových činnostiach,
- pri telesne, pohybovo menej vyspelých a zdravotne oslabených žiakoch zintenzívniť upevňovanie pohybových zručností a návykov,
- upevňovať pohybové a hygienické návyky a dodržiavať bezpečnosť pri pohybe.

Obsahovou náplňou pohybovej prípravy v 5. a 6. ročníku sú:

- vybraný šport podľa programov záujmových útvarov, regionálnych tradícií, podmienok školy, odbornosti učiteľa a záujmu žiakov,
- činnosti zamerané na zdokonalenie pohybových zručností, vedomostí a návykov u menej pohybovo vyspelých a zdravotne oslabených žiakov,
- podľa záujmu a pohybovej výkonnosti zdokonaľovanie špecifických pohybových činností vo vybraných športoch pre pohybovo nadaných žiakov.
- detské hry; prvky ľud. tanca
- rytmické cvičenia

1. Pohybové činnosti

Pohybové činnosti sú zamerané na orientáciu v priestore, ovládanie pohybu, impulzívneho správania, podporujú smelosť, nebojnosť v športových činnostiach.

Poradové cvičenia, základné povely poradových cvičení, pohyb v teréne, rôzne druhy chôdze, striedanie behu a chôdze, hry s využitím poradových cvičení, jazda na kolobežke, a i.

2. Netradičné pohybové hry

Cieľom netradičných pohybových hier je rozvíjať silové schopnosti, podporovať koncentráciu pozornosti a schopnosť reagovať na podnety, uvoľnenie svalového napätia, akceleráciu pohybu a rýchlosť.

Rozličné hry v interiéri aj exteriéri - hra na sochy, na drevá, ostrovy a žabky, rozsypané ovocie, frisbee (hádzanie tanierikom), ringo (hádzanie krúžkom), petangue a i.

3. Psychomotorické cvičenia a hry

Psychomotorické cvičenia a hry sa zameriavajú na vzájomné pôsobenie psychiky a pohybu, dýchania, relaxáciu, tréning schopnosti koncentrácie pozornosti, primeraného ovládania impulzívneho správania.

Relaxačné, dýchacie a strečingové cvičenia, prvky jogy a i.

4. Manipulačné a pohybové hry

Manipulačné a pohybové hry sú zamerané najmä na rozvíjanie jemnej a hrubej motoriky, výdrž - tréning ovládania impulzívneho správania.

Hry s loptičkami a loptou rôznej veľkosti (hod loptičkou, vedenie lopty, držanie lopty, prihrávka, hod na cieľ), s fit-loptou, s kolkami, so švihadlom, s obručou a i.

5. Kreatívne a estetické pohybové činnosti

Kreatívne a pohybové činnosti sú rozličné hry zamerané na rozvoj rytmických schopností a zručností, striedanie rytmov, vyjadrenie hudby pohybom. Majú relaxačný účinok, žiaci sa učia v pohybe podľa hudby ovládať impulzívne správanie, trénujú pozornosť.

Rozličné hry na vyjadrenie hudby a rytmu pohybom - tanečný krok, rytmické tance, tanečná improvizácia, napodobňovacie pohyby (napr. zvierat), vyjadrenie jednoduchého deja, činnosti pohybom a tancom (pantomíma) a i.

6. Lokomočné a pohybové hry

Lokomočné a pohybové hry sú zamerané na rozvoj telesnej obratnosti a pohybovej zručnosti, nebojácnosti pri pohybe a športových činnostiach, vytrvalosti.

Lezenie na preliezkach, cvičenie na lavičke, rebrinách, kotúl' vpred, vzad, plazenie, základná gymnastika a i.

Fyzika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojiť si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov - aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

Obsah predmetu fyzika na našej základnej škole v 6. až 9. ročníku počíta spolu so 150 vyučovacími hodinami (spolu 5 hodinová týždenná časová dotácia x 30 hodín).

Rozloženie vyučovacích hodín je nasledovné:

6. ročník: 1 hod,
7. ročník: 1 hod,
8. ročník: 2 hod,
9. ročník: 1 hod

CIELE PREDMETU

Intelektuálna oblasť

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých. Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- riešiť problémové situácie,
- vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,
- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

- uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia
- uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať,
- byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní,
- mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto spoločnosti.

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM FYZIKY

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

TEMATICKÉ OKRUHY PREDMETU

poradie tém a ich zaradenie do jednotlivých ročníkov je v kompetencii školy (podľa svojich podmienok)

1. Skúmanie vlastností kvapalín, plynov a pevných telies
2. Správanie sa telies v kvapalinách a plynoch

SKÚMANIE VLASTNOSTÍ KVAPALÍN, PLYNOV A PEVNÝCH TELIES

OBSAH	VÝKONOVÝ ŠTANDARD (ČO ŽIAK VIE)	ROZVÍJANÉ KOMPETENCIE
Vlastnosti kvapalín a plynov		
<p>Vlastnosti kvapalín - nestlačiteľnosť, tekutosť, deliteľnosť. Využitie vlastností kvapalín. Meranie objemu kvapalného telesa odmerným valcom. Jednotky objemu 1 ml, 1 l. Vlastnosti plynov - stlačiteľnosť, tekutosť, rozpínanosť, deliteľnosť. Využitie vlastností plynov. Tekutosť ako spoločná vlastnosť kvapalín a plynov. Zhrnutie vlastností kvapalín a plynov.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • overiť jednoduchým experimentom vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies • porovnať a vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies • rozlíšiť merateľné a nemerateľné vlastnosti telies • správne použiť pojem fyzikálna vlastnosť 	<p>poznávacia (kognitívna)</p> <ul style="list-style-type: none"> • formulovať hypotézy a overiť ich experimentom • analyzovať záznamy z meraní • porovnať záznamy z pozorovaní a meraní, vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies • urobiť odhady dĺžky, budovať predstavu o jednotkách dĺžky • aplikovať poznatky o vlastnostiach kvapalín, plynov a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote • tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte
Vlastnosti pevných telies		
<p>Krehkosť, tvrdosť, pružnosť, deliteľnosť. Meranie hmotnosti telies. Jednotky hmotnosti 1 g, 1 kg. Objem telies. Určovanie objemu geometricky pravidelných a nepravidelných telies. Dĺžka. Odhad dĺžky. Jednotky dĺžky 1 mm, 1 cm, 1 m, 1 km. Rozdielne a spoločné vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies. Zhrnutie vlastností pevných telies.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • použiť stratégiu riešenia problémov predpoklad - experiment - potvrdenie/nepotvrdenie predpokladu • vykonať zápis nameranej hodnoty fyzikálnej veličiny zaznamenať pozorovania a namerané hodnoty fyzikálnych veličín do tabuľky • zostrojiť graf lineárnej závislosti a použiť graf napr. pri odhade dĺžky 	<p>komunikačná</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky • pokusom ilustrovať vybrané vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies • spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) • prezentovať výsledky pozorovania a merania • podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu <p>interpersonálna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kooperovať vo dvojici prípadne v skupine
<p>ĎALŠIE ČINNOSTÍ</p> <p>PROJEKT: Tvorivé rozvinutie vedomosti o vlastnostiach tekutín. (Např. navrhnuť zariadenie, v ktorom možno dať do pohybu tekutiny horizontálnym aj vertikálnym smerom).</p> <p>AKTIVITA: Odhad a meranie dĺžky, voľba vlastnej jednotky. (Např. vlastná stopa ako jednotka, zmeranie dĺžky stopy, zostrojenie grafu závislosti medzi počtom stôp a dĺžkou.)</p>		

SPRÁVANIE TELIES V KVAPALINÁCH A PLYNOCH

OBSAH	VÝKONOVÝ ŠTANDARD (ČO ŽIAK VIE)	ROZVÍJANÉ KOMPETENCIE
Správanie telies v kvapalinách		
<p>Meranie objemu a hmotnosti telies plávajúcich, vznášajúcich a potápajúcich sa vo vode, určenie podielu m/V.</p> <p>Pojem hustota. Jednotky hustoty g/cm³, kg/m³. Vzťah medzi objemom a hmotnosťou telies zhotovených z rovnakej látky.</p> <p>Odčítanie hodnoty hustoty látky z grafu. Experimentálne určenie hustoty rôznych kvapalín. Meranie vytlačenej objemu vody plávajúcimi telesami a potápajúcimi sa telesami. Porovnanie hmotnosti telies plávajúcich v kvapaline s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny.</p> <p>Porovnanie hmotnosti potápajúcich sa telies s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny. Skúmanie objemu a hmotnosti vytlačenej kvapaliny pri ponáraní plávajúceho telesa v kvapalinách s rôznou hustotou.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • postupovať podľa návodu stratégiou: formulovanie problému - vyslovenie hypotézy – realizácia pokusov a meraní - spracovanie, posúdenie a interpretovanie výsledkov meraní • zostrojiť graf hustoty pre telesá z rovnakej látky, určiť z grafu hodnotu hustoty • aplikovať zistenie, že hmotnosť telesa plávajúceho v kvapaline a hmotnosť telesom vytlačenej objemu kvapaliny sú rovnaké • prakticky určiť hustotu malých telies • pracovať s tabuľkami MFCHT • identifikovať neznámu látku podľa jej hustoty • riešiť jednoduché výpočtové úlohy • vysvetliť vybrané javy z bežného života pomocou hustoty • získať informácie k tvorbe projektu • tvorivo využiť získané poznatky a informácie na vypracovanie projektu • podieľať sa na práci v tíme • prezentovať a obhájiť svoju prácu v triede • v rámci hodnotenia projektov v triede vybrať najlepší projekt a svoj výber zdôvodniť 	<p>poznávacia (kognitívna)</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplikovať model empirického poznávania • rozvíjať abstraktné myslenie upevňovaním vzťahu reálne meranie - grafické zobrazenie • aplikovať poznatky pri zostrojení modelov technických zariadení • tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte <p>komunikačná</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhľadať a spracovať informácie • spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC) • prezentovať výsledky pozorovania a merania • argumentovať a diskutovať pri prezentácii projektu • kooperovať v tíme <p>interpersonálna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kooperovať vo dvojici, prípadne v skupine <p>intrapersonálna</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedieť kriticky zhodnotiť výsledky svojej práce a práce druhých schopnosť sebaregulácie
Správanie telies v plynoch		
<p>Pozorovanie správania sa mydlových bubliniek vo vzduchu a v plyne s väčšou hustotou ako má vzduch. Hustoty plynov.</p> <p>ĎALŠIE ČINNOSTÍ:</p>		

PROJEKT: Zostrojenie technického zariadenia, ktoré funguje na princípe nadľahčovania telesa vo vode alebo vo vzduchu (napr. ponorka, model meteorologického balóna). Skúmanie vplyvu teploty na zmenu hustoty látky.

RIEŠENIE PROBLÉMOV: Identifikácia neznámych látok pomocou určenia ich hustoty, práca s tabuľkami.

AKTIVITA: Skúmanie vplyvu teploty na zmenu hustoty látky (napr. pokusy s balónikmi naplnenými vodou rôznej teploty ponorenými do akvária s vodou)

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď.

Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti.

Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimedálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností. Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

V predmete chémia si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote.

Ďalšie ciele

Identifikácia a správne používanie pojmov. Žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia - žiak vie popísať a popísať prípadu načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov (napríklad uviesť hlavné rozdiely medzi kovmi a nekovmi).

Vysvetlenie javov - žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov

Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí - žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie). **Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady** - žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnúť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov (napríklad zistiť, či roztok je kyslý, zásaditý alebo neutrálny).

Kvantitatívny popis - žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

Aplikácia vedomostí - žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska (napríklad vysvetliť škodlivé účinky používania chloridu sodného k zimnému posypu ciest). Učebný predmet chémia v Štátnom vzdelávacom programe ISCED 2 sa vyučuje ako povinný predmet v 6., 7., 8. a 9. ročníku. Minimálna časová dotácia je 132 vyučovacích hodín s rozdelením do ročníkov 0,5 - 0,5 -1-2 hodiny týždenne.

OBSAH

6. ročník

1. Látky a zmesi

- 1.1 Látky a chémia
- 1.2 Pozorovanie, pokus, meranie
- 1.3 Chemické laboratórium
- 1.4 Poznávanie vlastností látok
- 1.5 Chemické látky a zmesi
- 1.6 Oddelovanie zložiek zmesí
- 1.7 Roztoky
- 1.8 Voda
- 1.9 Vzduch